

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: A001-A Tantárgy neve: Exegetikai alapidolgozat Tantárgy neve angolul: Basic Paper in Exegetics	Kreditértéke: 5
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag	
A tanóra típusa: gyak. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: —	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: rendszeres konzultációk	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 75 kredit%	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 6.	
Előtanulmányi feltételek: B040-A Exegetikai módszertan	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

Cél: A tantárgy célja az, hogy a hallgatók egy önálló írásbeli dolgozat kontaktorával és konzultációkkal támogatott elkészítése során a történeti-kritikai exegézis módszeréről megszerzett ismereteiket elmélyítsék, e módszer egyes elemeit az oktató által kijelölt eredeti nyelvű bibliai szöveg elemzése révén a gyakorlatban is begyakorolják – annak érdekében, hogy képessé váljanak a kommentárok, exegetikai tanulmányok és cikkek értő, kritikai olvasására, valamint az önálló, tudományos igényű exegetikai munkára.

Tematika:

A tantárgy egy ó- és egy újszövetségi kurzusban kerül meghirdetésre: a tantárgyat a hallgatóknak azon a tanszéken kell teljesíteniük, amelyen az Exegetikai módszertan (B040) tantárgyat teljesítették.

Az exegetikai dolgozat témájaként a hallgatók általában az Exegetikai módszertan (B040) tantárgy keretében kiadott bibliai szakasz elemzését viszik tovább, esetleg az aktuális tanszéki kutatás témaköréből is választhatnak a hallgatók, az oktatóval való egyeztetés alapján.

A kurzus számára heti 2 óra kerül az órarendben kijelölésre: ezen a dolgozat leadott és ellenőrzött fejezeteinek közös megbeszélése történik; a személyre szabott konzultációk időpontjait az oktató a hallgatókkal egyénileg egyezteti.

Számonkérési és értékelési rendszer:

A számonkérés a hallgató által a szorgalmi időszakban megírt önálló, egy adott bibliai szakasz nyelvi és tartalmi elemzését kínáló tudományos dolgozatára adott gyakorlati jeggyel történik.

A dolgozat témáját az adott kurzus oktatója jelöli ki. A dolgozat megírásához az elérhető monográfiák és tanulmányok mellett legalább három, az oktató által jóváhagyott kommentár használata kötelező; a három kommentárból legalább egynek idegen nyelvű munkának kell lennie.

A dolgozatnak (a fedőlapon túl) 20-25 számozott oldalt kell tartalmaznia (12. betűméret, 1-es sortávolság, Times New Roman betűtípus). A dolgozat fedőlapjának tartalmaznia

kell a DRHE és az illetékes tanszék nevét, a dolgozat címét, a hallgató nevét, szakját, tagozatát, évfolyamát, a konzulens tanár nevét, valamint a benyújtás helyét és évszámát. A dolgozatnak szerkezetében és tartalmában minden egyéb kérdés terén az adott félévre érvényes tárgytematikában rögzített követelményeknek kell megfelelnie. A dolgozatot egy példányban, kemény fekete kötésben a szorgalmi időszak végéig a Tanulmányi Osztályon kell benyújtani. A dolgozat legfeljebb 7 nap késedelemmel, a szakdolgozatra vonatkozó késedelmi díj megfizetése ellenében a vizsgaidőszakban is leadható.

A 2-5 legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

KARASSZON I.: *Az ószövetségi írásmagyarázat módszertana*, Pápai Református Teológiai Akadémia, Pápa, 2005, ISBN: 963-86458-0-6

OSBORNE, G. R.: *A hermeneutika spirálisa – Részletes bevezetés a biblíamagyarázathoz*, Keresztyén Ismeretterjesztő Alapítvány, Budapest, 2002, ISBN: 963-86148-3-8

KUSTÁR Z.: A tudományos írásmagyarázat szükségessége, in: *Theológiai Szemle* 59 (2016/4), 196–209

Ajánlott irodalom:

BECKER, U.: *Exegese des Alten Testaments. Ein Methoden- und Arbeitsbuch* (UTB 2664), Mohr Siebeck, Tübingen, 2005, ISBN: 3-16-148552-1

FARKASFALVY D.: *Bevezetés a szentírástudományba* (Teológiai Zsebkönyvek 10), Agapé – Távlatok Szerkesztősége, Szeged – Budapest, 1995, ISBN: 963-458-008-4

A további irodalom a kiadott bibliai szakasz függvényében, az egyéni konzultáció során kerül kijelölésre.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri szakterületének sajátos kutatási (ismeretszerzési és problémamegoldási) módszereit, absztrakciós technikáit, az elvi kérdések gyakorlati vonatkozásainak kidolgozási módjait.
- Jól ismeri szakterülete szókincsét, az írott és beszélt nyelvi kommunikáció sajátosságait: legfontosabb formáit, módszereit, és technikáit anyanyelvén és legalább egy idegen nyelven.
- Birtokában van azon ismeretek körének, amelyek szükségesek az adott és más képzési területen folyó doktori képzésbe való belépéshez.

b) képességei

- Magas szinten használja a szakterület ismeretközvetítési technikáit, és dolgozza fel a magyar és idegen nyelvű publikációs forrásait, rendelkezik a hatékony információkutatás, -feldolgozás ismereteivel a szakterülete vonatkozásában.
- Szakterületének egyes résztemáiról önálló, szaktudományos formájú összefoglalókat, elemzéseket készít

c) attitűdje

- Törekszik arra, hogy szakterülete legújabb eredményeit saját fejlődésének szolgálatába állítsa.
- Szakterülete legfontosabb problémái kapcsán átlátja és képviseli az azokat meghatározó aktív állampolgári, műveltségi elemeket.
- Magáévá teszi azt az elvet, hogy a folyamatos szakmai szocializáció és a személyes tanulás a közjó szolgálatában áll.

d) autonómiája és felelőssége

- Jelentős mértékű önállósággal végzi átfogó és speciális szakmai kérdések végiggondolását és adott források alapján történő kidolgozását.
- Bekapcsolódik kutatási és fejlesztési projektekbe, a projektcsoportban a cél elérése érdekében autonóm módon, a csoport többi tagjával együttműködve mozgósítja elméleti és gyakorlati tudását, képességeit.
- Különböző bonyolultságú és különböző mértékben kiszámítható kontextusokban a módszerek és technikák széles körét alkalmazza önállóan a gyakorlatban.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

Dr. Kustár Zoltán egyetemi tanár, PhD, dr. habil.

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k):

Dr. Németh Áron egyetemi docens, PhD, dr. habil.

Dr. Ledan-Muntean István adjunktus, PhD

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Ószövetségi Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: A 002, A003-A Tantárgy neve: Szakdolgozat [1, 2] Tantárgy neve angolul: Master's Thesis [1, 2]	Kreditértéke: 8, 8
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag	
A tanóra típusa: konz., konz. és óraszám: 3, 3 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: —	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy, gyakorlati jegy. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 75 kredit%	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 9., 10.	
Elő- és *melléktanulmányi feltétele: [1]: A001-A Exegetikai alapidolgozat [2]: *A002 Szakdolgozat [1]; B105 Biblikus szigorlat; R001 Rendszeres teológiai szigorlat; R002 Egyháztörténet szigorlat (I-XVIII. sz.)	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása
Ismeretanyag: A tantárgy célja az, hogy a hallgató a témavezetővel előzetesen egyeztetett téma tudományos igényű feldolgozásának előkészítése révén elsajátítsa a tudományos kutatómunka módszertanát. A tantárgy oktatása személyre szabott módszerekkel, egyéni konzultációk formájában történik.
Tematika: 1. A témaválasztás szempontjai 2. A szakirodalom feltérképezése és begyűjtése 3. A könyvtárhasználat általános szabályai 4. A digitális és online publikációk használatának sajátos nehézségei 5. A szakirodalom feldolgozásának és kijegyzetelésének módszere 6. A forráshasználat formai és szerzői-jogi keretei 7. Tudomány-etikai alapismeretek
Számonkérési és értékelési rendszer:
A félévi osztályzat a szóbeli konzultációkon mutatott előmenetel és egy, a megismert formai és tartalmi feltételeknek megfelelő dolgozat alapján kerül megállapításra. A szemeszter során konzultációkra a megbeszélte időpontokban, szükség szerinti számban, de legalább háromszor kerül sor.
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)
Kötelező irodalom: A szakdolgozat megírása a szakdolgozat témájának megfelelően egyénileg egyeztetett irodalomjegyzék alapján történik.
Ajánlott irodalom:

KUSTÁR Z. – NÉMETH Á.: *Tudományos dolgozat – teológiából. Útmutató teológiai szakdolgozatok, tudományos diákköri dolgozatok készítéséhez, kitekintéssel a doktori értekezésekre*, Debrecen: Debreceni Református Hittudományi Egyetem, 2024, ISBN: 978-615-5853-70-8 (nyomtatott változat), 978-615-5853-71-5 (online változat)

GYURGYÁK J.: *A tudományos írás alapjai. Útmutató szemináriumi és tudományos diákköri értekezést, szakdolgozatot és disszertációt íróknak*, Osiris, Budapest, 2019, ISBN: 978-963-276-349-1

ECO, U.: *Hogyan írjunk szakdolgozatot?* Kairosz Kiadó, Szentendre, 2008, ISBN: 978-963-913-753-7

Azoknak a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

- Ismeri szakterülete általános és specifikus jellemzőit, határait, legfontosabb fejlődési irányait, a szakterület kapcsolódását a rokon szakterületekhez.
- Részletekbe menően ismeri az adott szakterület összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő terminológiát.
- Birtokában van azon ismeretek körének, amelyek szükségesek az adott és más képzési területen folyó doktori képzésbe való belépéshez.

b) képességei

- Sokoldalú, interdiszciplináris megközelítéssel azonosít speciális szakmai problémákat, feltárja és megfogalmazza az azok megoldásához szükséges részletes elméleti és gyakorlati háttérrel.
- Feladatai ellátása során együttműködik a kapcsolódó szakterületek képviselőivel.
- Magas szinten használja a szakterület ismeretközvetítési technikáit, és dolgozza fel a magyar és idegen nyelvű publikációs forrásait, rendelkezik a hatékony információkutatás, -feldolgozás ismereteivel a szakterülete vonatkozásában.

c) attitűdje

- Vállalja azokat az átfogó és speciális viszonyokat, azt a szakmai identitást, amelyek szakterülete sajátos karakterét, személyes és közösségi szerepét alkotják.
- Fejlett szakmai identitással, hivatástudattal rendelkezik, amelyet a szakmai és szélesebb társadalmi közösség felé is vállal.
- Magáévá teszi azt az elvet, hogy a folyamatos szakmai szocializáció és a személyes tanulás a közjó szolgálatában áll.

d) autonómiája és felelőssége

- Jelentős mértékű önállósággal végzi átfogó és speciális szakmai kérdések végiggondolását és adott források alapján történő kidolgozását.
- Új, komplex döntési helyzetekben is felelősséget vállal azok környezeti és társadalmi hatásaiért.
- Bekapcsolódik kutatási és fejlesztési projektekbe, a projektcsoportban a cél elérése érdekében autonóm módon, a csoport többi tagjával együttműködve mozgósítja elméleti és gyakorlati tudását, képességeit.
- Különböző bonyolultságú és különböző mértékben kiszámítható kontextusokban a módszerek és technikák széles körét alkalmazza önállóan a gyakorlatban.

f) Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

Dr. Baráth Béla Levente egyetemi tanár, PhD, dr. habil.

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k):

a szak valamennyi, szakdolgozati témavezetésre jogosult oktatója

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Minden Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: A004 Tantárgy neve: Kápláni szigorlat Tantárgy neve angolul: Comprehensive Examen – Practice of Ministry	Kreditértéke: 4
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: differenciált szakmai ismeret	
A tanóra típusa: — és óraszám: 0 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: —	
A számonkérés módja: szigorlat. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 15 kredit%	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 10.	
Elő- és *melléktanulmányi feltételek: *A003-A Szakdolgozat [2]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A kápláni szigorlat keretében a hallgató bizonyosságát adja annak, hogy elsajátította mindazokat az elméleti és gyakorlati ismereteket, illetve megszerezte mindazokat a kompetenciákat, amelyek a teológia szak – lelkész szakirány képzési programjában szereplő exmisszus-gyakornoki év („hatodév”) összefüggő szakmai gyakorlat eredményes teljesítéséhez elengedhetetlenek.

A kápláni szigorlat szóbeli vizsga összevont komplex tételsor alapján, amely egy „A” és egy „B” tételrészből áll. A számonkérés területei:

- „A” tételrész (biblikus tételek): ószövetségi írásmagyarázat: 5 tétel, újszövetségi írásmagyarázat: 5 tétel, bibliai teológia: 5 tétel.
- „B” tételrész (rendszeres teológiai és egyháztörténeti tételek): dogmatika: 5 tétel, etika: 5 tétel, egyháztörténet: 5 tétel.

A tantárgyhoz kontaktóra nem tartozik, a felkészülés egyéni munkában, a kiadott tételsor és szakirodalom alapján történik.

Az adott félév tételsorát az adott félévre érvényes tárgytematika rögzíti.

Számonkérési és értékelési rendszer:

A vizsga egy „A” és egy „B” tételrészből áll, melyet a hallgató két külön cédulán húz, majd legalább 20, legfeljebb 40 perc készülési idő áll a rendelkezésére, hogy a feleletét kidolgozza. A vizsga a szigorlati bizottság előtt zajlik; a bizottság legalább két tagjának a felelet teljes ideje alatt a vizsgán jelen kell lennie.

A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató mind az „A”, mind pedig a „B” tételrészt legalább elégséges szinten teljesítette. A két felelet együttes átlagos időtartama 25 perc. A vizsga során egy póttétel húzására van lehetőség: amennyiben az első tétel „A” vagy „B” tételrészéből a feleletet a bizottság elfogadta, úgy a póttételből csak a nem teljesített tételrészt kell megismételni. A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. Póttétel húzása esetén az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik.

A szigorlatot háromszor lehet felvenni, a szigorlatból javító vizsga az adott vizsgaidőszakban nem tehető, így tanpályájuk során a hallgatóknak összesen 3 vizsgalehetőség áll a rendelkezésükre.

A 2-5 legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Szakirodalmi segédletet az adott félévre érvényes tantárgytematika rögzíti.

Ajánlott irodalom: —

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri szakterülete általános és specifikus jellemzőit, határait, legfontosabb fejlődési irányait, a szakterület kapcsolódását a rokon szakterületekhez.
- Részletekbe menően ismeri az adott szakterület összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő terminológiát.
- Birtokában van azon ismeretek körének, amelyek szükségesek az adott és más képzési területen folyó doktori képzésbe való belépéshez.

b) képességei

- Sokoldalú, interdiszciplináris megközelítéssel azonosít speciális szakmai problémákat, feltárja és megfogalmazza az azok megoldásához szükséges részletes elméleti és gyakorlati hátteret.
- Feladatai ellátása során együttműködik a kapcsolódó szakterületek képviselőivel.
- Magas szinten használja a szakterület ismeretközvetítési technikáit, és dolgozza fel a magyar és idegen nyelvű publikációs forrásait, rendelkezik a hatékony információkutatás, -feldolgozás ismereteivel a szakterülete vonatkozásában.

c) attitűdje

- Vállalja azokat az átfogó és speciális viszonyokat, azt a szakmai identitást, amelyek szakterülete sajátos karakterét, személyes és közösségi szerepét alkotják.
- Fejlett szakmai identitással, hivatástudattal rendelkezik, amelyet a szakmai és szélesebb társadalmi közösség felé is vállal.
- Magáévá teszi azt az elvet, hogy a folyamatos szakmai szocializáció és a személyes tanulás a közjó szolgálatában áll.

d) autonómiája és felelőssége

- Jelentős mértékű önállósággal végzi átfogó és speciális szakmai kérdések végig gondolását és adott források alapján történő kidolgozását.
- Új, komplex döntési helyzetekben is felelősséget vállal azok környezeti és társadalmi hatásaiért.
- Különböző bonyolultságú és különböző mértékben kiszámítható kontextusokban a módszerek és technikák széles körét alkalmazza önállóan a gyakorlatban.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

Dr. Baráth Béla Levente egyetemi tanár, PhD, dr. habil.

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): a szigorlat tanulmányi elő- és mellékfeltételeit képező tantárgyak valamennyi oktatója

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Egyháztörténeti Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: B010-A, B011-A, B012-A Tantárgy neve: Héber nyelv [1, 2, 3] Tantárgy neve angolul: Biblical Hebrew Language [1, 2, 3]	Kreditértéke: 5, 5, 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: alapozó modul	
A tanóra típusa: gyak., gyak., gyak. és óraszám: 75, 75, 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: —	
A számonkérés módja: kollokvium, kollokvium, kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: [1–2]: félévközi zárthelyi dolgozatok [3]: félévközi beszámolók, félévközi zárthelyi dolgozatok	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 55 kredit%	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1., 2., 3.	
Előtanulmányi feltételek: [1]: — [2]: B010-A Héber nyelv [1] [3]: B011-A Héber nyelv [2]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

Cél: A tantárgy célja az, hogy a hallgatók elsajátítsák a bibliai héber nyelv alapjait: megismerkedjenek a héber nyelvtan szabályaival, és elsajátítsák azt az alapszókincset, aminek a segítségével közepesen nehéz bibliai héber szövegek önálló nyelvi feldolgozására – a megfelelő nyomtatott kiadványok, illetve számítógép-programok és internetes adatbázisok használatával – alkalmassá válnak.

Tematika:

Héber nyelv [1]: A hallgatók megismerkednek a héber írás és olvasás szabályaival, a héber nyelvtan alapfogalmaival, a névszókkal és azok ragozásával, a birtokos szuffixumokkal, a héber igerendszer struktúrájával, az erős igék ragozásával, valamint az igei tárgyragokkal, a kiadott példamondatokon keresztül a megszerzett ismereteiket begyakorolják, illetve megalapozzák héber szókincsüket.

Héber nyelv [2]: A hallgatók megismerkednek a gutturális és gyenge igék ragozásával, a kiadott példamondatokon keresztül pedig a megszerzett ismereteiket begyakorolják, valamint tovább bővítik alapszókincsüket.

Héber nyelv [3]: A hallgatók megismerkednek a nyomtatott héber bibliakiadásokkal, megszerzett nyelvtani ismereteiket egyszerűbb ószövetségi héber szövegrészek csoportos nyelvi elemzése és fordítása révén elmélyítik, begyakorolják, alapszókincsüket pedig olyan szintre emelik, hogy közepesen nehéz héber szövegek önálló nyelvi feldolgozására – a megfelelő nyomtatott kiadványok és számítógép-programok, internetes adatbázisok használatával – alkalmassá váljanak. A félév során elemezni kívánt igeszakaszokat az adott félévre érvényes tárgytematika rögzíti, az elemzett bibliai szakaszok hossza összesen 70–90 bibliai vers.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Héber nyelv [1]

A számonkérés első lépéseként a hallgatók a szorgalmi időszakban négy zárthelyi dolgozatot írnak. A dolgozat megírására 45 perc áll rendelkezésre. A kitöltendő feladatsor rövidebb és hosszabb, kifejtős válaszokat igénylő kérdésekből áll, így az adott feladatok eltérő pontértéket érhetnek. A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített százalékos kulcsok alapján történik. Amennyiben a hallgató a zárthelyi dolgozatokat legalább elégségesre teljesíti, vagy elégtelen osztályzatát a szorgalmi időszakban sikeresen javítja, a vizsgaidőszakban szóbeli kollokviumra jelentkezhet.

A szóbeli kollokvium kiadott tételsor alapján történik, az adott félévre aktuális tételsort a tárgytematika rögzíti. A tételhúzást a félév elején kijelölt memoriterek kikérdezése előzi meg, melynek sikeressége előfeltétele a felelet megkezdésének. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A felelet átlagos időtartama 20 perc. Póttétel húzására van lehetőség. Póttétel húzása esetén az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik. A sikertelen szóbeli vizsga „B” vizsga keretében javítható.

A félévi osztályzatot a zárthelyi dolgozatok összesített átlagának és a félévet lezáró kollokvium érdemjegyének átlaga adja. A zárthelyi dolgozatok átlagjegyébe minden megírt dolgozat osztályzata beleszámít. Megajánlott "jeles" osztályzatot kap az a hallgató, akinek a zárthelyi dolgozatok átlaga: 4,51-5,00. Megajánlott "jó" osztályzatot kap az a hallgató, akinek a zárthelyi dolgozatok átlaga: 4,01-4,50. Könnyített tételsor alapján vizsgázhat az a hallgató, akinek a zárthelyi dolgozatok átlaga legalább 3,51-4,00.

Héber nyelv [2]

A Héber nyelv [1] szerint, az alábbi eltéréssel: A szóbeli vizsgára állás feltétele a félév elején kiadott memoriterek felmondása a szorgalmi időszakban.

Héber nyelv [3]

A félév során rövid, egyszerűbb ószövegségi héber szövegrészek csoportos nyelvi elemzése és fordítása történik. A kiosztott versekről a beszámoló megtagadása a tantárgy teljesítésének feltétele. A szókincsepítés szóanyaga a szorgalmi időszakban megírt négy zárthelyi dolgozat formájában kerül számonkérésre. Az elégtelen zárthelyi dolgozatokat legfeljebb egyszer, "B" vizsga keretében, szintén a szorgalmi időszakban lehet kijavítani. Ha az elégtelen zárthelyi dolgozatot a hallgatónak nem sikerül kijavítania, akkor a hallgató a félévet nem teljesítette, írásbeli vizsgára nem állhat. Ha a hallgató valamennyi zárthelyi dolgozatát legalább elégséges szinten teljesítette, és a szorgalmi időszakban valamennyi szóbeli beszámolóját megtartotta, a vizsgaidőszakban a kreditek megszerzéséhez szükséges írásbeli vizsgára állhat. Azok a hallgatók, akik valamely korábbi félév során a négy zárthelyi dolgozatot sikeresen teljesítették, a félév során kérhetik ezek beszámítását.

Az írásbeli vizsga anyagát a félév során átvett szövegek nyelvi elemzése, valamint a bevezető két órában leadott szövegtörténeti tananyag alkotja. Az írásbeli vizsga időtartama 60 perc. A kitöltendő feladatsor rövidebb és hosszabb, kifejtős válaszokat igénylő kérdésekből áll, így az adott feladatok eltérő pontértéket érhetnek. A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített százalékos kulcsok alapján történik.

A 2-5 legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

TÓTH K.: *A héber nyelvtan elemi szabályai. 5., javított és részben átdolgozott kiadás.*
Szerkesztette: Kustár Z. – Németh Á., Debreceni Református Hittudományi Egyetem, Debrecen, 2024, ISBN: 978-615-5853-66-1

KARASSZON D.: *Héber gyakorlókönyv és bibliai arám nyelvtan* (egyetemi jegyzet), Budapest, 1998

KUSTÁR Z.: Héber–magyar szószedet ószövetségi nyelvgyakorlathoz – Dr. Karasszon Dezső, Héber gyakorlókönyv és bibliai arám nyelvtan c. jegyzetének héber szóanyaga, valamint az egyéb leggyakoribb héber szavak jegyzéke (egyetemi jegyzet), Debreceni Református Hittudományi Egyetem, Debrecen, 2002

KUSTÁR Z.: A héber Ószövetség szövege – A masszoréta szövegahagyományozás és annak megjelenítése a Biblia Hebraicában, Kálvin János Kiadó, Budapest, 2010, ISBN: 978-963-558-140-5

Ajánlott irodalom:

EGERESI L. S.: *Bibliai Héber–Magyar Szótár* [kiadó nélkül], Budapest, 2022, ISBN: 978-615-01-6282-9

ÁRUS L.: *Ószövetségi héber–magyar szómagyarázat*, Iránytű Kiadó, Budapest – Gödöllő, 1996. ISBN: 963-9055-01-8

Azoknak a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

- Ismeri szakterülete általános és specifikus jellemzőit, határait, legfontosabb fejlődési irányait, a szakterület kapcsolódását a rokon szakterületekhez.
- Részletekbe menően ismeri az adott szakterület összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő terminológiát.
- Birtokában van azon ismeretek körének, amelyek szükségesek az adott és más képzési területen folyó doktori képzésbe való belépéshez.

b) képességei

- Sokoldalú, interdiszciplináris megközelítéssel azonosít speciális szakmai problémákat, feltárja és megfogalmazza az azok megoldásához szükséges részletes elméleti és gyakorlati háttérrel.
- A szakterület elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát a problémák megoldásakor innovatív módon alkalmazza.
- Magas szinten használja a szakterület ismeretközvetítési technikáit, és dolgozza fel a magyar és idegen nyelvű publikációs forrásait, rendelkezik a hatékony információkutatás, -feldolgozás ismereteivel a szakterülete vonatkozásában.

c) attitűdje

- Törekszik arra, hogy szakterülete legújabb eredményeit saját fejlődésének szolgálatába állítsa.
- Szakterülete legfontosabb problémái kapcsán átlátja és képviseli az azokat meghatározó aktív állampolgári, műveltségi elemeket.
- Magáévá teszi azt az elvet, hogy a folyamatos szakmai szocializáció és a személyes tanulás a közjó szolgálatában áll.

d) autonómiája és felelőssége

- Jelentős mértékű önállósággal végzi átfogó és speciális szakmai kérdések végiggondolását és adott források alapján történő kidolgozását.
- Bekapcsolódik kutatási és fejlesztési projektekbe, a projektcsoportban a cél elérése érdekében autonóm módon, a csoport többi tagjával együttműködve mozgósítja elméleti és gyakorlati tudását, képességeit.
- Különböző bonyolultságú és különböző mértékben kiszámítható kontextusokban a módszerek és technikák széles körét alkalmazza önállóan a gyakorlatban.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

Dr. Kustár Zoltán egyetemi tanár, PhD, dr. habil.

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k):

Kacsó Géza tanársegéd, Bohus-Kiss Ingrid drs.
A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Ószövetségi Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: B013, B014 Tantárgy neve: Ószövetségi bevezetés [1, 2] Tantárgy neve angolul: Introduction to the Old Testament [1, 2]	Kreditértéke: 2, 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: törzsanyag ismeretkörei	
A tanóra típusa: ea., ea. és óraszám: 30, 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: —	
A számonkérés módja: kollokvium, kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 10 kredit%	
A tantárgy tantervi helye: 3., 4.	
Előtanulmányi feltételek: [1]: B031-A Bibliaismeret [2] [2]: B013 Ószövetségi bevezetés [1]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

Cél: A tantárgy célja az, hogy a hallgatók megismerkedjenek az Ószövetség irodalomtörténeti kérdéseivel, valamint az egyes ószövetségi könyvek előállításának folyamatával, teológiájával és történeti háttérével. Ezek az ismeretek lehetővé teszik a hallgatók számára azt, hogy az adott könyvek magyarázatához a szükséges háttérinformációk birtokában és az alapvető szakirodalom ismeretében kezdhessenek neki, illetve azt, hogy az ószövetségi kommentárok, exegetikai monográfiák és tanulmányok hatalmas anyagában önálló kutatásaik során tájékozódni tudjanak.

Tematika:

Ószövetségi bevezetés [1]:

- *Általános bevezetés:* az ószövetségi bevezetést fogalma, felosztása, története, kánontörténet, szöveg- és formatörténet, az ószövetségi irodalom általános jellemzői
- *Speciális bevezetés: A Tóra és az Ószövetség történeti könyvei (1Móz – Eszter):* az egyes ószövetségi iratok és iratcsoportok tartalma, szerkezete, előállása, történeti háttére, tanítása, az újszövetségi iratokkal való kapcsolata, illetve ezeknek a témaköröknek a kutatástörténeti eredményei

Ószövetségi bevezetés [2]:

- *Speciális bevezetés: Az Ószövetség tanítói és prófétai könyvei (Zsolt – Mal):* az egyes ószövetségi iratok és iratcsoportok tartalma, szerkezete, előállása, történeti háttére, tanítása, az újszövetségi iratokkal való kapcsolata, illetve ezeknek a témaköröknek a kutatástörténeti eredményei

Számonkérési és értékelési rendszer:

Írásbeli vizsga a vizsgaidőszakban.

A vizsga időtartama 60 perc. A kitöltendő feladatsor rövidebb és hosszabb, kifejtős válaszokat igénylő kérdésekből áll, így az adott feladatok eltérő pontértéket érhetnek. A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített

százalékos kulcsok alapján történik. Az adott félév tananyagát az aktuális tárgyatematika rögzíti.

A 2-5 legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

KUSTÁR Z.: *Bevezetés az Ószövetség irodalmába. Az Ószövetség könyveinek előállása, tanítása és keresztyén üzenete*, Kálvin János Kiadó, Budapest, 2025, ISBN: 978-963-558-565-6.

Ajánlott irodalom:

CZIGLÁNYI ZS.: *Az Ószövetség története*, 2., javított kiadás, META Egyesület, Pécs, 2018, ISBN: 978-615-81155-0-6

RÓZSA H.: *Bevezetés az Ószövetség könyveibe – Bevezetés az Ószövetség könyveinek irodalom- és hagyománytörténetébe*, Szent István Társulat, Bp., 2016, ISBN: 978-963-277-602-6

KUSTÁR Z.: *Ószövetségi bevezetés – Oktatási segédanyag*, Debreceni Református Hittudományi Egyetem, Debrecen, publikálatlan kéziratok, elérhetők: DRHE Neptun – Meet Street – Virtuális terek.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb.)** a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Átfogóan ismeri az adott képzési terület tárgykörének alapvető tényeit, irányait és határait.
- Ismeri a szakterületéhez kötődő legfontosabb összefüggéseket, elméleteket és az ezeket felépítő fogalomrendszert.
- Birtokában van azon ismeretek körének, amelyek szükségesek az adott és más képzési területen folyó mesterképzésbe való belépéshez.

b) képességei

- Elvégzi a szakterülete ismeretrendszerét alkotó diszciplínák alapfokú analízisét, az összefüggések szintetikus megfogalmazását és adekvát értékelését.
- Szakterülete eljárásrendjét, legfontosabb elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát feladatai végrehajtásakor alkalmazza.
- Megtervezi és megszervezi saját önálló tanulását, ahhoz a hozzáférhető források legszélesebb körét használja.

c) attitűdje

- Vállalja és hitelesen képviseli szakmája társadalmi szerepét, alapvető viszonyát a világhoz.
- Nyitott szakmája átfogó gondolkodásmódjának és gyakorlati működése alapvető jellemzőinek hiteles közvetítésére, átadására.
- Nyitott a szakterületén zajló szakmai, technológiai fejlesztés és innováció megismerésére, elfogadására, hiteles közvetítésére.
- Törekszik arra, hogy önképzése a szakmai céljai megvalósításának egyik eszközévé váljon.

d) autonómiája és felelőssége

- Váratlan döntési helyzetekben is önállóan végzi az átfogó, megalapozó szakmai kérdések végiggondolását és adott források alapján történő kidolgozását.
- Felelősséggel részt vállal szakmai nézetek kialakításában, indoklásában.
- A szakterülete megalapozó nézeteit felelősséggel vállalja.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse: Dr. Kustár Zoltán egyetemi tanár, PhD, dr. habil.

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k):

Dr. Németh Áron egyetemi docens, PhD, dr. habil.

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Ószövetségi Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: B015, B016, B017 Tantárgy neve: Ószövetségi írásmagyarázat [1, 2, 3] Tantárgy neve angolul: Old Testament Exegesis [1, 2, 3]	Kreditértéke: 3, 3, 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag	
A tanóra típusa: ea., ea., ea. és óraszám: 30, 30, 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: —	
A számonkérés módja: kollokvium, kollokvium, kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 10 kredit%	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 5., 7., 8.	
Előtanulmányi feltételek: [1]: B011-A – Héber nyelv [2]; *B040-A – Exegetikai módszertan [2]: B015 – Ószövetségi írásmagyarázat [1]; B040-A – Exegetikai módszertan [3]: B016 – Ószövetségi írásmagyarázat [2]; B105 – Biblikus szigorlat	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása
Cél: A tantárgy célja az, hogy a hallgatók - o a bibliai héber szövegnek az oktató által előadás formájában ismertetett elemzésén keresztül megismerkedjenek az adott bibliai könyv alapvető bevezetéstani, exegetikai és hermeneutikai kérdéseivel, és ezáltal a szakirodalomban felmerülő megoldási kísérletek értékeléséhez kellő támpontot kapjanak, - o a kiválasztott szövegrészek elemzése révén lehetőséget kapjanak arra, hogy az Ószövetség teológiája, a Szentírás üzenete, valamint református hitvallásaink szempontjából kulcsfontosságú bibliai szövegekkel behatóbban, annak eredeti nyelvén is megismerkedjenek, - o megfelelő mintát kapjanak ahhoz, hogy az igemagyarázat jellegű gyülekezeti szolgálatok alkalmával egy adott szakasz tartalmi elemzését, üzenetének kibontását szóban, az egyes exegetikai munkafázisok eredményeit harmonikus rendszerbe foglalva, közérthető előadás formájában hogyan kell elvégezniük. Tematika: A tantárgy kurzusai során egy adott bibliai könyvből 70–120 versnyi szöveg nyelvi és exegetikai elemzése történik meg előadás formájában. A konkrét tematikát az adott félév aktuális tárgytematikája rögzíti
Számonkérési és értékelési rendszer:
Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban. A vizsga egy „A” és egy „B” tételrészből áll, melyet a hallgató két külön cédulán húz. Az „A” tételrész az adott bibliai könyv bevezetéstani kérdéseit, míg a „B” tételrész az átvett bibliai szakaszokat tartalmazza. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A két felelet együttes átlagos időtartama 25 perc. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató mind az „A”, mind pedig a „B” tételrészt legalább elégséges szinten teljesítette. Póttétel húzására nincs lehetőség. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik. Az adott félév tételsorát az aktuális tárgytematika rögzíti.

A 2-5 legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Kijelölése az adott kurzus témájától függően a Tárgytematikában (NEPTUN) történik.

Ajánlott irodalom:

KARASSZON I.: *Az ószövetségi írásmagyarázat módszertana*, Pápai Református Teológiai Akadémia, Pápa, 2005, ISBN: 963-86458-0-6

OSBORNE, G. R.: *A hermeneutika spirálisa – Részletes bevezetés a bibliamagyarázathoz*, Keresztyén Ismeretterjesztő Alapítvány, Budapest, 2002, ISBN: 963-86148-3-8

KUSTÁR Z.: A tudományos írásmagyarázat szükségessége, in: *Theologiai Szemle* 59 (2016/4), 196–209.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri szakterületének sajátos kutatási (ismeretszerzési és problémamegoldási) módszereit, absztrakciós technikáit, az elvi kérdések gyakorlati vonatkozásainak kidolgozási módjait.
- Birtokában van azon ismeretek körének, amelyek szükségesek az adott és más képzési területen folyó doktori képzésbe való belépéshez.

b) képességei

- Elvégzi az adott szakterület ismeretrendszerét alkotó különböző elképzelések részletes analízisét, az átfogó és speciális összefüggéseket szintetizálva megfogalmazza és ezekkel adekvát értékelő tevékenységet végez.
- Feladatai ellátása során együttműködik a kapcsolódó szakterületek képviselőivel.
- Magas szinten használja a szakterület ismeretközvetítési technikáit, és dolgozza fel a magyar és idegen nyelvű publikációs forrásait, rendelkezik a hatékony információkutatás, -feldolgozás ismereteivel a szakterülete vonatkozásában.

c) attitűdje

- Hitelesen közvetíti szakmája összefoglaló és részletezett problémaköreit.
- Kezdeményező szerepet vállal szakmájának a közösség szolgálatába állítására.
- Törekszik arra, hogy szakterülete legújabb eredményeit saját fejlődésének szolgálatába állítsa.

d) autonómiája és felelőssége

- Jelentős mértékű önállósággal végzi átfogó és speciális szakmai kérdések végiggondolását és adott források alapján történő kidolgozását.
- Önállóan tervezi meg és végzi tevékenységeit.
- Különböző bonyolultságú és különböző mértékben kiszámítható kontextusokban a módszerek és technikák széles körét alkalmazza önállóan a gyakorlatban.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse: Dr. Kustár Zoltán egyetemi tanár, PhD, dr. habil.

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k):

Dr. Németh Áron egyetemi docens, PhD, dr. habil.

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Ószövetségi Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: B020-A, B021-A, B022 Tantárgy neve: Görög nyelv [1, 2, 3] Tantárgy neve angolul: New Testament Greek [1, 2, 3]	Kreditértéke: 5, 5, 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: alapozó modul	
A tanóra típusa: gyak., gyak., gyak. és óraszám: 75, 75, 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: szövegillusztrációk	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy, gyakorlati jegy, gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: Évközi tesztek, zárthelyi dolgozatok	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 55 kredit%	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1., 2., 3.	
Előtanulmányi feltételek: [1]: — [2]: B 20-A Görög nyelv [1] [3]: B021-A Görög nyelv [2]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

Cél: A tantárgy célja az, hogy a hallgatók elsajátítsák az újszövetségi görög nyelv (koiné) alapjait (olvasás, írás, deklináció, konjugáció) és azt az alapszókincset, aminek a segítségével közepesen nehéz újszövetségi és egyéb ógörög szövegek önálló nyelvi elemzésére, értelmezésére és fordítására – a megfelelő nyomtatott kiadványok, illetve számítógép-programok és internetes adatbázisok használatával – alkalmassá válnak.

Tematika:

Görög nyelv [1]: VARGA Zs.: *Bibliai görög olvasó- és gyakorlókönyv* 1–8. olvasmánya szövegének olvasása, fordítása, nyelvtani anyaga (1–3. deklináció, a görög igeragozás rendszere, az ige imperfectumi, futurumi, aoristos /activum és medium/ alakjai).

Görög nyelv [2]: VARGA Zs.: *Bibliai görög olvasó- és gyakorlókönyv* 9–18. olvasmánya szövegének olvasása, fordítása, nyelvtani anyaga (névmások, az ige aoristos passivumi, perfectumi alakjai, a folyékony és a 2. aoristos).

Görög nyelv [3]: A hallgatók megismerkednek a kritikai görög Újszövetség-kiadással, megszerzett nyelvtani ismereteiket a kiválasztott görög nyelvű szövegrészek csoportos nyelvi elemzése és fordítása révén elmélyítik, begyakorolják, alapszókincsüket pedig olyan szintre emelik, hogy közepesen nehéz ógörög szövegek önálló nyelvi feldolgozására – a megfelelő nyomtatott kiadványok és számítógép-programok, internetes adatbázisok használatával – alkalmassá váljanak. Az elemzett szövegek az Újszövetségből, a keleti teológiai és az apokrif irodalom, valamint a teológiai és vallástörténeti szempontból releváns szepulkrális szövegek (sírfeliratok) közül kerülnek kijelölésre.

Az elemezni kívánt szövegeket az adott félévre érvényes tárgytematika rögzíti.

Számonkérési és értékelési rendszer:
<i>Görög nyelv [1]</i>, illetve a <i>Görög nyelv [2]</i>: Zárthelyi dolgozatok a szorgalmi időszakban, szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban. A számonkérés első lépéseként a hallgatók a szorgalmi időszakban négy zárthelyi dolgozatot írnak. A zárthelyi dolgozatok időpontjának és a számon kért tananyag kijelölése a félév elején történik. A dolgozat írásának időtartama 45 perc. A kitöltendő feladatsor rövidebb és hosszabb, kifejtős válaszokat igénylő kérdésekből áll, így az adott feladatok eltérő pontértéket érhetnek. A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített százalékos kulcsok alapján történik. Az elégtelen zárthelyi dolgozatokat a félév során legfeljebb egyszer meg lehet kísérelni kijavítani. Ha a javítás sikertelen, akkor a hallgató a félévet nem teljesítette, szóbeli vizsgára nem állhat. Amennyiben a hallgató a zárthelyi dolgozatokat legalább elégségesre teljesíti, vagy elégtelen osztályzatát a szorgalmi időszakban sikeresen javítja, a vizsgaidőszakban szóbeli vizsgára (kollokviumra) jelentkezhet. A szóbeli vizsga kiadott tételsor alapján történik, melyet az aktuális félév tárgyatematikája rögzít. A szóbeli vizsgán a hallgató számot ad olvasási, fordítási készségéről, a félév során szerzett nyelvtani ismereteiről (deklináció, konjugáció). A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. Póttétel húzására van lehetőség, ez esetben az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik. A félévi érdemjegyet a zárthelyi dolgozatok összesített átlagának és a félévet lezáró kollokvium érdemjegyének átlaga adja. A zárthelyi dolgozatok átlagjegyébe minden megírt dolgozat osztályzata beleszámít. Amennyiben a zárthelyi dolgozatok átlaga 4,51 feletti, a hallgató megajánlott „jeles” (5) gyakorlati jegyet kaphat, így mentesülhet a szóbeli vizsga alól. A 4,0–4,5 közötti dolgozatátlagra a hallgató „jó” (4) megajánlott jegyet kap, amennyiben elfogadja, mentesül a szóbeli kollokvium alól. A 3,51–4,0 közötti dolgozat-átlaggal rendelkező hallgatók könnyített tételsor alapján felelhetnek a kollokviumon. <i>Görög nyelv [3]</i>: Gyakorlati jegy a szorgalmi időszakban. A számonkérés a szorgalmi időszakban történik rövid, átlagosan 10 perces villámtesztek formájában. A hallgatók minden óra elején az előző órai anyagból írják meg a rövid tesztet. A félévi osztályzatot ezek átlaga adja.
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)
Kötelező irodalom: DÉRI B. – HANULA G.: <i>Újszövetségi görög nyelvkönyv</i>, Argumentum, Budapest, 2000, ISBN: 963-446-152-2 VARGA Zs.: <i>Bibliai görög olvasó- és gyakorlókönyv</i>, Sárospataki Református Teológiai Akadémia, Sárospatak, 2010, ISBN: 978-963-88090-4-9
Ajánlott irodalom: MOUNCE, W. D.: <i>Basics of biblical Greek grammar</i>, Zondervan, Grand Rapids, 2003, ISBN: 0-310-25087-0 PERES I. – LEDÁN M. I.: <i>Ókori görög sírfeliratok</i>, ÚTK-DRHE, Debrecen, 2023, ISBN: 978-615-5853-44-9
Azoknak a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (<i>tudás, képesség</i> stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul
a) tudása

- Ismeri szakterülete általános és specifikus jellemzőit, határait, legfontosabb fejlődési irányait, a szakterület kapcsolódását a rokon szakterületekhez.
- Jól ismeri szakterülete szókincsét, az írott és beszélt nyelvi kommunikáció sajátosságait: legfontosabb formáit, módszereit, és technikáit anyanyelvén és legalább egy idegen nyelven.
- Birtokában van azon ismeretek körének, amelyek szükségesek az adott és más képzési területen folyó doktori képzésbe való belépéshez.

b) képességei

- Sokoldalú, interdiszciplináris megközelítéssel azonosít speciális szakmai problémákat, feltárja és megfogalmazza az azok megoldásához szükséges részletes elméleti és gyakorlati hátteret.
- A szakterület elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát a problémák megoldásakor innovatív módon alkalmazza.
- Magas szinten használja a szakterület ismeretközvetítési technikáit, és dolgozza fel a magyar és idegen nyelvű publikációs forrásait, rendelkezik a hatékony információkutatás, -feldolgozás ismereteivel a szakterülete vonatkozásában.

c) attitűdje

- Vállalja azokat az átfogó és speciális viszonyokat, azt a szakmai identitást, amelyek szakterülete sajátos karakterét, személyes és közösségi szerepét alkotják.
- Kezdeményező szerepet vállal szakmájának a közösség szolgálatába állítására.
- Fejlett szakmai identitással, hivatástudattal rendelkezik, amelyet a szakmai és szélesebb társadalmi közösség felé is vállal.
- Törekszik arra, hogy szakterülete legújabb eredményeit saját fejlődésének szolgálatába állítsa.

d) autonómiája és felelőssége

- Jelentős mértékű önállósággal végzi átfogó és speciális szakmai kérdések végiggondolását és adott források alapján történő kidolgozását.
- Bekapcsolódik kutatási és fejlesztési projektekbe, a projektcsoporthoz a cél elérése érdekében autonóm módon, a csoport többi tagjával együttműködve mozgósítja elméleti és gyakorlati tudását, képességeit.
- Különböző bonyolultságú és különböző mértékben kiszámítható kontextusokban a módszerek és technikák széles körét alkalmazza önállóan a gyakorlatban.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse: Dr. Ledan Muntean István adjunktus, PhD
A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): Debreczeni Ákos tanársegéd
A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Újszövetségi Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: B023, B024	Kreditértéke: 2, 2
Tantárgy neve: Újszövetségi bevezetés [1, 2]	
Tantárgy neve angolul: Introduction to the New Testament [1, 2]	
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: törzsanyag ismeretkörei	
A tanóra típusa: ea., ea és óraszám: 30, 30 az adott félévben	
Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: szünopszisok.	
A számonkérés módja: kollokvium, kollokvium	

Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: rövid szövegelemzések, témakidolgozások.
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 10 kredit%
A tantárgy tantervi helye: 3., 4.
Előtanulmányi feltételek: [1]: B031-A Bibliaismeret [2] [2]: B023 Újszövetségi bevezetés [1]

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása
Cél: A tantárgy célja az, hogy a hallgatók megismerkedjenek az Újszövetség irodalom-történeti kérdéseivel, valamint az egyes újszövetségi iratok előállításával, teológiájával és történeti háttérével. Ezek az ismeretek lehetővé teszik a hallgatók számára azt, hogy az adott bibliai könyvek magyarázatához a szükséges háttérinformációk birtokában és az alapvető szakirodalom ismeretében kezdhessenek neki, illetve azt, hogy az újszövetségi kommentárok, exegetikai monográfiák és tanulmányok hatalmas anyagában önálló kutatásaik során tájékozódni tudjanak. Tematika: Az első félévben az Újszövetség kialakulásának történetével foglalkozunk (iratok, kánon), majd a Páli leveleket vesszük sorra, áttekintve a keletkezés körülményeit, főbb teológiai tanításait, végül a félévet a deuteropáli levelek zárják. A második félévben a Templom pusztulása utáni iratok áttekintésével folytatjuk a bevezetéstani vizsgálatot. A szinoptikus evangéliumok keletkezésének kérdéséről jutunk el a félév során a Jelenések könyvéig. Minden egyes irat esetében igyekszünk meghatározni a szerző kilétét, a keletkezés idejét, helyét, a címzettek körét és a könyvek legfőbb teológiai gondolatait, valamint az azokban felhasznált forrásokat. A tantárgy célja, hogy a hallgatók minden egyes bibliai könyv esetében tisztában legyenek a szöveg megértéséhez elengedhetetlenül szükséges információkkal: ki, kinek, mikor, mért, miről írta az adott iratot.
Számonkérési és értékelési rendszer:
<i>Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban, zárthelyi dolgozat a szorgalmi időszakban.</i> A számonkérés első lépéseként a hallgatók a szorgalmi időszakban zárthelyi dolgozatot írnak az evangéliumok keletkezéséről. A dolgozat kifejtős válaszokat igénylő kérdésekből áll, így az adott feladatok eltérő pontértéket érhetnek. A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített százalékos kulcsok alapján történik. Az elégtelen zárthelyi dolgozatokat a félév során legfeljebb egyszer meg lehet kísérelni kijavítani. Ha a javítás sikertelen, akkor a hallgató a félévet nem teljesítette, szóbeli vizsgára nem állhat. Amennyiben a hallgató a zárthelyi dolgozatot legalább elégségesre teljesíti, vagy elégtelen osztályzatát a szorgalmi időszakban sikeresen javítja, a vizsgaidőszakban szóbeli kollokviumra jelentkezhet. A szóbeli vizsga kiadott tételsor alapján történik, melyet az aktuális félév tárgytematikája rögzíti. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik. A félévi osztályzatot a zárthelyi dolgozat és a félévet lezáró kollokvium érdemjegyének átlaga adja.
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

CARSON, D. A. – MOO, D. J.: *Bevezetés az Újszövetségbe*, KIA, Budapest, 2007, ISBN: 978-963-9390-44-7

BALLA P.: *Az újszövetségi iratok és kanonikus gyűjteményük kialakulásának története*, Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Kar Újszövetségi Tanszék, Budapest, 2005, ISBN: 963-857-857-2

VARGA ZS.: *Újszövetségi bevezetés*, Református Zsinati Iroda Doktorok Kollégiumának Főtitkári Hivatala, Budapest, 2000, ISBN: 963-8360-43-7

Órai anyag jegyzete a diákság honlapján:

(http://www.diaksag.ttre.hu/index.php?option=com_phocadownload&view=category&id=17:sz-bevezets&Itemid=205)

Ajánlott irodalom:

SCHNELLE, U.: *Einleitung in das Neue Testament*, Vandenhoeck & Ruprecht, Göttingen, 1994, ISBN: 3-525-03286-2

LEDÁN M. I.: Ókori csodák, csodatevők és csodaelbeszélések, in: *Studia Doctorum Theologiae Protestantis* (2023/1), 25–81.

Azoknak a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

- Átfogóan ismeri az adott képzési terület tárgykörének alapvető tényeit, irányait és határait.
- Ismeri szakterülete fő elméleteinek ismeretszerzési és probléma-megoldási módszereit.
- Birtokában van azon ismeretek körének, amelyek szükségesek az adott és más képzési területen folyó mesterképzésbe való belépéshez.

b) képességei

- Megért, illetve értelmez összefüggő szövegeket, valamint vizuális jelekkel, tipográfiai eszközökkel, ikonokkal tagolt szövegeket, táblázatokat, adatsorokat, vizuális szövegeket mozgó-, állóképeket, térképeket, diagramokat.
- Rutin szakmai problémákat azonosít, feltárja és megfogalmazza az azok megoldásához szükséges elvi és gyakorlati hátteret, azokat standard műveletek gyakorlati alkalmazásával megoldja.
- Megtervezi és megszervezi saját önálló tanulását, ahhoz a hozzáférhető források legszélesebb körét használja.

c) attitűdje

- Nyitott szakmája átfogó gondolkodásmódjának és gyakorlati működése alapvető jellemzőinek hiteles közvetítésére, átadására.
- Komplex megközelítést kívánó, illetve váratlan döntési helyzetekben is a jogszabályok és etikai normák teljes körű figyelembevételével hozza meg döntését.
- Folyamatos személyes tanulását a közjó szolgálatában értelmezi.

d) autonómiája és felelőssége

- Szakmai útmutatás alapján végzi átfogó és speciális szakmai kérdések végiggondolását és adott források alapján történő kidolgozását.
- Önállóan végzi munkáját tevékenysége kritikus értékelése és folyamatos korrekciója mellett.
- Önálló továbbtanulással vagy szervezett továbbképzések segítségével meglévő készségeit fejleszti és olyan új kompetenciákat sajátít el, amelyek segítségével alkalmassá válhat egy szervezeten belül felelősségteljes munkakör vállalására.

Tantárgy felelőse: Dr. Ledán M. István adjunktus, PhD

A tantárgy jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k):
A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Újszövetségi Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: B025, B026, B027 Tantárgy neve: Újszövetségi írásmagyarázat [1, 2, 3] Tantárgy neve angolul: Exegesis of the New Testament [1, 2, 3]	Kreditértéke: 2, 3, 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag	
A tanóra típusa: ea, ea, ea és óraszám: 30, 30, 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Szöveg- és kortörténeti illusztrációk	
A számonkérés módja: kollokvium, kollokvium, kollokvium, Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: évközi zárthelyi dolgozatok	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 10 kredit%	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 4., 5., 6.	
Előtanulmányi feltételek: [1]: B021-A Görög nyelv [2]; *B040-A Exegetikai módszertan [2]: B021-A Görög nyelv [2]; B040-A Exegetikai módszertan [3]: B021-A Görög nyelv [2]; B040-A Exegetikai módszertan; B105 Biblikus szigorlat	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
Cél: A tantárgy célja az, hogy a hallgatók - o a bibliai görög szövegnek az oktató által előadás formájában ismertetett elemzésén keresztül megismerkedjenek az adott bibliai könyv alapvető bevezetéstani, exegetikai és hermeneutikai kérdéseivel, és ezáltal a szakirodalomban felmerülő megoldási kísérletek értékeléséhez kellő támpontot kapjanak, - o a kiválasztott szövegrészek elemzése révén lehetőséget kapjanak arra, hogy az Újszövetség teológiája, a Szentírás üzenete, valamint református hitvallásaink szempontjából kulcsfontosságú bibliai szövegekkel behatóbban, annak eredeti nyelvén is megismerkedjenek, - o megfelelő mintát kapjanak ahhoz, hogy az igemagyarázat jellegű gyülekezeti szolgálatok alkalmával egy adott szakasz tartalmi elemzését, üzenetének kibontását szóban, az egyes exegetikai munkafázisok eredményeit harmonikus rendszerbe foglalva, közérthető előadás formájában hogyan kell elvégezniük. Tematika: Az újszövetségi írásmagyarázati anyag a három félévnek megfelelően 3 blokkra tagolódik, ami szerint az oktatás rendje is alakul: 1. blokk anyaga: Mt, Mk, Lk, ApCsel. 2. blokk: a páli (+ dt-páli) levelek (Róm–Filem). 3. blokk: A jánosi iratok (JnEv, 1–3Jn, Jel) és a közönséges levelek (Zsid, Jk, 1–2Pt, Júd). A tantárgy kurzusai során egy adott bibliai könyvből 70–120 versnyi szöveg nyelvi és exegetikai elemzése történik meg előadás formájában. A konkrét tematikát az adott félév aktuális tárgyatematikája rögzíti.	
Számonkérési és értékelési rendszer:	
Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban, zárthelyi dolgozatok a szorgalmi időszakban.	

A számonkérés első lépéseként a hallgatók a szorgalmi időszakban négy zárthelyi dolgozatot írnak. A zárthelyi dolgozatok időpontjának és a számon kért tananyag kijelölése a félév elején történik. A dolgozat írásának időtartama 45 perc. A kitöltendő feladatsor rövidebb és hosszabb, kifejtős válaszokat igénylő kérdésekből áll, így az adott feladatok eltérő pontértéket érhetnek. A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített százalékos kulcsok alapján történik. Az elégtelen zárthelyi dolgozatokat a félév során legfeljebb egyszer meg lehet kísérelni javítani. Ha a javítás sikertelen, akkor a hallgató a félévet nem teljesítette, szóbeli vizsgára nem állhat. Amennyiben a hallgató a zárthelyi dolgozatokat legalább elégségesre teljesíti, vagy elégtelen osztályzatát a szorgalmi időszakban sikeresen javítja, a vizsgaidőszakban szóbeli kollokviumra jelentkezhet.

A szóbeli vizsga kiadott tételsor alapján történik, melyet az aktuális félév tárgytematikája rögzít. A vizsga egy A és egy B tételből áll, melyet a hallgató közös cédulán húz. Az A tételrész az adott bibliai könyv bevezetéstani ismereteit, a B tételrész az elemzésre kijelölt bibliai perikópa nyelvtani elemzését, illetve exegézisét tartalmazza. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató mind az A, mind pedig a B tételrész legalább elégséges szinten teljesítette. Póttétel húzására van lehetőség. A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik.

A félévi osztályzatot a zárthelyi dolgozatok összesített átlagának és a félévet lezáró kollokvium érdemjegyének átlaga adja. A zárthelyi dolgozatok átlagjegyébe minden megírt dolgozat osztályzata beleszámít.

Amennyiben a zárthelyi dolgozatok átlaga 4,51 feletti, a hallgató megajánlott „jeles” (5) gyakorlati jegyet kaphat, így mentesülhet a szóbeli vizsga alól. A 4,0–4,5 közötti dolgozatátlagra a hallgató „jó” (4) megajánlott jegyet kap, amennyiben elfogadja, mentesül a szóbeli kollokvium alól. A 3,51–4,0 közötti dolgozat-átlaggal rendelkező hallgatók könnyített tételsor alapján felelhetnek a kollokviumon.

A 2-5 legfontosabb **kötelező**, illetve **ajánlott irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

WENHAM, D. – WALTON, S.: *Exploring the New Testament*. Vol. 1, SPCK, London, 2001, ISBN: 978-0-281-05433-6

MARSHALL, H. – TRAVIS, S. – PAUL, I.: *Exploring the New Testament*. Vol. 2, SPCK, London, 2002, ISBN: 978-0-281-05434-3

A további kötelező irodalom kijelölése az adott félév aktuális tárgytematikájában, az elemzett bibliai könyvnek megfelelően történik.

Ajánlott irodalom:

PERES I.: *Jelenések könyve* (egyetemi jegyzet), Debreceni Református Hittudományi Egyetem, Debrecen, 2013 – online kiadvány (DRHE Neptun Meet Street).

PERES I.: *Péter 1. és 2. levelének magyarázata*, Debreceni Református Hittudományi Egyetem, Debrecen, 2011 – online kiadvány (DRHE Neptun Meet Street)

LEDÁN M. I.: *A halál mint álom*, ÚTK-DRHE, Debrecen, 2021, ISBN: 978-615-5853-38-8

LEDÁN M. I.: *Adakozás a Korinthusi levelekben*, Patmosz Kutatóintézet, Debrecen, 2024, ISBN: 978-615-5853-69-2

A magyar nyelvű mellett fontos megismerni az angol és a német nyelvű szakirodalmat is, az alábbi kommentársorozatok alapján: EKK, KEK, HNT, NTD, NICNT, NIGTC, WBC.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri szakterülete általános és specifikus jellemzőit, határait, legfontosabb fejlődési irányait, a szakterület kapcsolódását a rokon szakterületekhez.
- Jól ismeri szakterülete szókincsét, az írott és beszélt nyelvi kommunikáció sajátosságait: legfontosabb formáit, módszereit, és technikáit anyanyelvén és legalább egy idegen nyelven.
- Birtokában van azon ismeretek körének, amelyek szükségesek az adott és más képzési területen folyó doktori képzésbe való belépéshez.

b) képességei

- Sokoldalú, interdiszciplináris megközelítéssel azonosít speciális szakmai problémákat, feltárja és megfogalmazza az azok megoldásához szükséges részletes elméleti és gyakorlati hátteret.
- Magas szinten használja a szakterület ismeretközvetítési technikáit, és dolgozza fel a magyar és idegen nyelvű publikációs forrásait, rendelkezik a hatékony információkutatás, -feldolgozás ismereteivel a szakterülete vonatkozásában.
- Szakterületének egyes résztemáiról önálló, szaktudományos formájú összefoglalókat, elemzéseket készít.

c) attitűdje

- Vállalja azokat az átfogó és speciális viszonyokat, azt a szakmai identitást, amelyek szakterülete sajátos karakterét, személyes és közösségi szerepét alkotják.
- Hitelesen közvetíti szakmája összefoglaló és részletezett problémaköreit.
- Fejlett szakmai identitással, hivatástudattal rendelkezik, amelyet a szakmai és szélesebb társadalmi közösség felé is vállal.

d) autonómiája és felelőssége

- Jelentős mértékű önállósággal végzi átfogó és speciális szakmai kérdések végiggondolását és adott források alapján történő kidolgozását.
- Új, komplex döntési helyzetekben is felelősséget vállal azok környezeti és társadalmi hatásaiért.
- Bekapcsolódik kutatási és fejlesztési projektekbe, a projektcsoportban a cél elérése érdekében autonóm módon, a csoport többi tagjával együttműködve mozgósítja elméleti és gyakorlati tudását, képességeit.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse: Dr. Ledan-Muntean István adjunktus, PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): ---

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Újszövetségi Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: B030-A, B031-A Tantárgy neve: Bibliaismeret [1, 2] Tantárgy neve angolul: Bible knowledge [1, 2]	Kreditértéke: 5, 5
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: alapozó modul	
A tanóra típusa: ea., ea. és óraszám: 60, 60 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: előadás, önálló és csoportos szövegelemzés, hallgatói előadás, csoportos beszámoló.	
A számonkérés módja: kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: tesztek, félév közepén zárthelyi dolgozat (ezeken a részvétel nem kötelező, részletesen lásd lentebb).	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 50 kredit%	
A tantárgy tantervi helye: 1.	
Előtanulmányi feltételek: [1]: — [2]: B030-A Bibliaismeret [1]	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
Cél: A teológiai tanulmányok folytatásához nélkülözhetetlen bibliaismeret megszerzése. A hallgatók megszerzik a kellő jártasságot a Szentírás önálló és csoportos tanulmányozásához. Megismerik a bibliai történetek legfontosabb összefüggéseit és a bibliai irodalom egymásra épülő részeit. Alapozó tárgy, tehát a hallgatók képessé válnak az elmélyült, magas szintű biblikus tanulmányok folytatására. Tematika: Rövid, átfogó bevezetés a Szentírás tanulmányozásához (bibliai nyelvek, helyszínek, könyvek keletkezési folyamata, út a kanonizálás felé; nemzeti nyelvű bibliák.) Bibliaismeret [1]: ○ <i>A Tóra:</i> 1–5Móz; ○ <i>Könyvek a választott nép történetéből:</i> Józs, Bír, Ruth, 1–2Sám, 1–2Kir, 1–2 Krón, Ezsd, Neh, Eszt; ○ <i>Költői szövegek és bölcsességirodalom az Ószövetségben:</i> Zsolt, Jób, Péld, Préd, Énekek, JSir Bibliaismeret [2] ○ <i>A prófétai irodalom:</i> Az Ószövetség prófétai könyvei; ○ <i>Az evangéliumok:</i> Mt, Mk, Lk, Jn; ○ <i>Az egyház az Újszövetségben:</i> ApCsel, Pál, deuteró-Páli levelek, pásztori levelek, katolikus levelek); ○ <i>Az újszövetségi apokaliptika:</i> Jel.	
Számonkérési és értékelési rendszer:	
<i>Kollokvium, ami az évközi számonkérések során nyújtott teljesítmény alapján kiváltható.</i> A hallgatók lehetőséget kapnak a kollokvium kiváltására, a memoriterek felmondásának kivételével. A félév során megtanulandó memoriterek listáját az oktató a félév elején közli a hallgatókkal. A kollokvium kiváltása érdekében a hallgatók félévente három tesztet és egy félév-közepi zárthelyi dolgozatot írhatnak. A tesztek 12-15 kérdést tartalmaznak, ezek mindegyike feleletválasztási lehetőséget kínál (négy válasz). A tesztek időkerete: 15 perc. A zárthelyi	

dolgozat esetében különböző kérdésekre kell megadott, egyértelműen jelzett területi keretek között választ megfogalmazni (rövid, néhány mondatos feleletek a kérdések nagy részében, illetve legfeljebb egy oldalban kell kifejteni a választ dolgozatonként egy kérdés esetén). A zh. időkerete: 90 perc. Az évközi számonkérésen nem kötelező részt venni, ezekkel a hallgató könnyíthet vizsgaidőszaki leterheltségén. Minden számonkérés teljesítésével pontokat lehet szerezni, ezek félév végi összege alapján kerül sor a teljesítmény százalékos, valamint érdemjeggyel történő megállapítására. Ha valaki nem vett részt egy vagy több számonkérésen, akkor a pontszáma azokban az esetekben nulla. Az egyes számonkérések eredményéről az oktató a számonkérést követő hét munkanapon belül ad tájékoztatást. Az összesített pontszámmal meghatározott, megajánlott jegyet az oktató a félév utolsó hetében, az utolsó számonkérés után közli, ezt a jegyet a hallgató nem köteles elfogadni.

Minden hallgató jelentkezik kollokviumra. A kollokvium első részeként kerül sor a memoriterek felmondására, melynek teljesítése az érdemjegy megszerzésének előfeltétele (beugró), ezt a részt nem érdemjeggyel, hanem megfelelt/nem felelt meg minősítéssel értékeli az oktató. A memoriterek felmondását követően a hallgató jelzi, hogy kéri a megajánlott jegy rögzítését, vagy folytatja a kollokviumot.

Ha a hallgató vizsgázik, érdemjegye mindenképp felelete alapján kerül megállapításra (tehát a felelet után már nem kérheti inkább mégis a megajánlott jegyet). A vizsga a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § alapján zajlik. A hallgató a felelet előtt legalább 25 perc felkészülési időt kap, feleletre 20 perc áll rendelkezésre. Sikertelen felelet esetén póttétel húzására nincs lehetőség. A felelet osztályozása a TVSz 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik.

A 2-5 legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Biblia magyarázó jegyzetekkel – Revideált új fordítás (RÚF 2014), Kálvin Kiadó, Budapest, 2018, ISBN: 9789635583911

Ajánlott irodalom:

BARTHA T. (szerk.): *Keresztyén Bibliai Lexikon, 1–2. köt.*, Kálvin Kiadó, Budapest, 1. kötet: 1993, 2. kötet: 1995, ISBN: 963-300-529-9

HODOSSY-TAKÁCS E.: Isten ígéjéből jobbra tanítani: A II. Helvét Hitvallás és az Ószövetség, in: *Debreceni Szemle* 3 (2017), 318–325.

HODOSSY-TAKÁCS E.: From Tribal Heritage to National Epic, in: HODOSSY-TAKÁCS, E. – KOFFEMAN, L. J. (szerk.): *Wichtige Wendepunkte. Veränderte und sich ändernde Traditionen in Zeiten des Umbruchs*, Leipzig, Evangelische Verlagsanstalt, 2014, 45–56.

Azoknak a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

- Átfogóan ismeri az adott képzési terület tárgykörének alapvető tényeit, irányait és határait.
- Ismeri a szakterületéhez kötődő legfontosabb összefüggéseket, elméleteket és az ezeket felépítő fogalomrendszert.

b) képességei

- Ellátja a szakképzettségének megfelelő munkakört.
- Elvégzi a szakterülete ismeretrendszerét alkotó diszciplínák alapfokú analízisét, az összefüggések szintetikus megfogalmazását és adekvát értékelését.

c) attitűdje

- Vállalja és hitelesen képviseli szakmája társadalmi szerepét, alapvető viszonyát a világhoz.
- Folyamatos személyes tanulását a közjó szolgálatában értelmezi.

d) autonómiája és felelőssége

- Váratlan döntési helyzetekben is önállóan végzi az átfogó, megalapozó szakmai kérdések végig gondolását és adott források alapján történő kidolgozását.
- A szakterülete megalapozó nézeteit felelősséggel vállalja.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

Dr. Hodossy-Takács Előd egyetemi tanár, PhD, dr. habil.

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Bibliai Teológiai és Vallástörténeti Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: B032 Tantárgy neve: Vallástörténet Tantárgy neve angolul: History of Religions	Kreditértéke: 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag 2.	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: előadás, önálló olvasmány-feldolgozás, csoportos szövegelemzés.	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: tesztek, félév közepén zárthelyi dolgozat (ezeken a részvétel nem kötelező, részletesen lásd lentebb).	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 25 kredit%	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3.	
Előtanulmányi feltételek: B031-A Bibliaismeret [2] R011-A Hitvallásismeret [2]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása Cél: A tárgy általános vallástörténeti ismereteket nyújt, valamint bevezeti a hallgatókat néhány meghatározó vallás világába. Tematika: A tantárgy négy átfogó témakört ölel fel: A vallásfenomenológia alapkérdései: (a) Bevezetés a vallástörténetbe. A vallásfenomenológia kérdései és alapfogalmai. (b) Az istenfogalom. (c) Isten és ember közötti viszony. Az ókori Közel-Kelet vallásai: (a) Az ókori Közel-Kelet istenei. (b) Az ókori Közel-Kelet meghatározó mítoszai. (c) Kultuszi gyakorlatok: hivatalos kultusz és nép vallásosság az ókori Közel-Keleten. (d) Vallási élet a dél-levantei térségben. A görög vallás: (a) Istenek és emberek: kultusz, vallás, ünnep és társadalom Hellaszban. (b) Istenek és mitológiai csoportok a görög vallásban. Egy mai meghatározó vallás: az iszlám. (a) Mohamed élete. (b) A Korán. (c) Irányzatok az iszlámban, teológia és misztika.
Számonkérési és értékelési rendszer: <i>Kollokvium, ami az évközi számonkérések során nyújtott teljesítmény alapján kiváltható.</i> A hallgatók lehetőséget kapnak a kollokvium kiváltására, ennek érdekében félévente három tesztet és egy félév-közepi zárthelyi dolgozatot írhatnak. A tesztek 12-15 kérdést tartalmaznak, ezek mindegyike feleletválasztási lehetőséget kínál (négy válasz). Időkeret: 15 perc.

A zárthelyi dolgozat esetében különböző kérdésekre kell megadott, egyértelműen jelzett terjedelmi keretek között választ megfogalmazni (rövid, néhány mondatos feleletek a kérdések nagy részében, illetve legfeljebb egy oldalon kell kifejteni a választ dolgozatunként egy kérdés esetén). Időkeret: 90 perc.

Az évközi számonkérésen nem kötelező részt venni, ezekkel a hallgató könnyíthet vizsgaidőszaki leterheltségén. Minden számonkérés teljesítésével pontokat lehet szerezni, ezek félév végi összege alapján kerül sor a teljesítmény százalékos, valamint érdemjeggyel történő megállapítására. Ha valaki nem vett részt egy vagy több számonkérésen, akkor a pontszáma azokban az esetekben nulla. Az egyes számonkérések eredményéről az oktató a számonkérést követő hét munkanapon belül ad tájékoztatást. Az összesített pontszámmal meghatározott, megajánlott jegyet az oktató a félév utolsó hetében, az utolsó számonkérés után közli, ezt a jegyet a hallgató nem köteles elfogadni. Minden hallgató jelentkezik kollokviumra, és a vizsga megkezdésekor jelzi, hogy kéri a megajánlott jegy rögzítését, vagy vizsgázni szeretne.

Ha a hallgató vizsgázik, érdemjegye mindenképp felelete alapján kerül megállapításra (tehát a felelet után már nem kérheti inkább mégis a megajánlott jegyet). A vizsga a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § alapján zajlik. A hallgató a felelet előtt legalább 25 perc felkészülési időt kap, feleletre 20 perc áll rendelkezésre. Sikertelen felelet esetén póttétel húzására nincs lehetőség. A felelet osztályozása a TVSz 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik.

A 2-5 legfontosabb **kötelező**, illetve **ajánlott irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

LEEuw, G., VAN DER: *A vallás fenomenológiája*, Osiris, Budapest, 2001, ISBN: 963-379-884-1

ELIADE, M.: *Vallási hiedelmek és eszmék története. I–III. kötet*, Osiris – Századvég, Budapest, 1. kötet: 1994, ISBN: 963-8384-79-4, 2. kötet: 1995, ISBN: 963-379-066-2, 3. kötet: 1996, ISBN: 3-963-379-145-6

Ajánlott irodalom:

HODOSSY-TAKÁCS E.: A verbális befolyásolás művészete, in: *Theológiai Szemle* 47 (2004/4), 184–187.

HODOSSY-TAKÁCS E.: Isten elveszett háza: Jeruzsálem vaskori temploma, in: *Theológiai Szemle* 60 (2017/2), 74–79.

GOLDZIER I.: *Az iszlám kultúrája: művelődéstörténeti tanulmányok*, Gondolat Kiadó, Budapest, 1981, ISBN: 963-280-607-7

HODOSSY-TAKÁCS E.: Amikor istenek a földön is jártak. Vallás és politika az ókori világban, in: FAZAKAS S. – KOVÁCS K. (szerk.): *Vallás és politika. Teológiai reflexiók egy komplex kapcsolat múltjáról és jelenéről*, Debreceni Református Hittudományi Egyetem Szociáletikai Intézete, Debrecen, 2019, 11–23. ISBN: 9786155853210

HEGYI D.: *Polis és Vallás: bevezetés a görög vallástörténetbe*, Osiris Kiadó, Budapest, 2002, ISBN: 963-389-205-8

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri az általa tanított tudományág, szakterület (műveltségi terület, művészeti terület) ismeretelméleti alapjait, megismerési sajátosságait, logikáját és terminológiáját, valamint kapcsolatát más tudományokkal, tantárgyakkal, műveltségterületekkel.
- Ismeri a szaktárgy által közvetített fogalmak kialakulásának életkori sajátosságait, a tanulók fogalomrendszerének fejlesztésében játszott szerepét.

b) képességei

- Képes a szaktárgyában rejlő személyiségfejlesztési lehetőségeket kihasználni, a tanulók önálló ismeretszerzését támogatni a végzettségének megfelelő korosztály és a felnőttoktatás keretében is.
- Képes a szaktárgy speciális összefüggéseivel, fogalmaival kapcsolatos megértési nehézségek felismerésére és kezelésére.

c) attitűdje

- Az iskola világában tudatosan törekszik az értékek sokféleségének elfogadására, nyitott mások véleményének, értékeinek megismerésére, tiszteletben tartására, különös tekintettel az etnikumokra és nemzetiségekre.
- Belátja, hogy a konfliktusok is a közösségi élethez tartozhatnak.
- A tervezés során együttműködik a kollégákkal és a tanulókkal, kész figyelembe venni az adott tanulócsoport sajátosságait (motiváltság, előzetes tudás, képességek, szociális felkészültség).

d) autonómiája és felelőssége

- A szakmáját és a szaktárgyainak megfelelő tudományterületeket megalapozó nézeteket felelősséggel vállalja.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

Dr. Hodossy-Takács Előd egyetemi tanár, PhD, dr. habil.

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Bibliai Teológiai és Vallástörténeti Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: B033-A, B034-A Tantárgy neve: Újszövetségi bibliai teológia [1, 2] Tantárgy neve angolul: New Testament Biblical Theology [1, 2]	Kreditértéke: 3, 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgybesorolása: kötelező	
A tantárgymintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag 2.	
A tanóra típusa: ea., ea. és óraszám: 30, 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: —	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium, kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 10 kredit%	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 7., 8.	
Előtanulmányi feltételek: [1]: B038 Bibliai kortörténet [2]; B105 Biblikus szigorlat [2]: B033-A Újszövetségi bibliai teológia [1]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása Az újszövetségi teológia főbb problémáinak szerzők szerinti tematikus áttekintése, különös tekintettel az Újszövetségen belüli összefüggések feltárására. Kiemelt fontosságú az egyes nagy témák (istentan, krisztológia, ekkleziológia stb.) Újszövetségen belüli megjelenése. Miközben az előadások a bibliai szerzők, iratszoportok szerinti tematikus rendben történnek, a nagyobb összefüggések megismerése is hangsúlyossá válik (kortörténeti háttér, a szerző személye, gyülekezete stb.).
Számonkérési és értékelési rendszer: <i>Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban.</i> A vizsga egy tételrészéből áll, melyet a hallgató cédulán húz ki. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A felelet átlagos időtartama 15 perc. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató a feleletet legalább elégséges szinten teljesítette. Póttétel húzására nincs lehetőség. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik. Az adott félév tételsorát az aktuális tárgyatematika rögzíti.
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)
Kötelező irodalom: STUHLMACHER, P.: <i>Az Újszövetség bibliai teológiája I.</i> , Kálvin Kiadó, Budapest, 2017, ISBN: 978-963-558-383-6 STUHLMACHER, P.: <i>Az Újszövetség bibliaiteológiája II.</i> , Kálvin Kiadó, Budapest, 2024, ISBN: 978-963-558-533-5 GNILKA, J.: <i>Az Újszövetség teológiája</i> , Szent István Társulat, Budapest, 2007, ISBN: 978-963-361-841-7
Ajánlott irodalom: CULLMANN, O.: <i>A jánosi kör</i> , Pápai Református Teológiai Akadémia, Pápa, 2007, ISBN: 978-963-9779-05-1

KÓKAI-NAGY V.: *A hegyi beszéd. A hegyi beszéd értelmezése a nagyobb igazság tükrében*, KRE HTK Doktori Iskola – L'Harmattan, Budapest, 2007, ISBN: 978-963-236-006-5

KÓKAI-NAGY V.: Főpap Melkisédek rendje szerint, in: Zsengellér J. (szerk.): *A nagy zárándok végleg célhoz ért. Tanulmányok Xeravits Géza 50. születésnapja alkalmából*, Budapest, Magyar Hebraisztikai Társaság – L'Harmattan, 2021, 173–194. ISBN: 978-963-414-834-0

KÓKAI-NAGY V.: Karizmatikus gyülekezetvezetés az Újszövetség korában. Próféták a páli gyülekezetekben, Kálvin Kiadó, Budapest, 2022, ISBN: 978-963-558-528-1

WICK, P.: *Pál, A keresztyénség tanítója*, Kálvin, Budap., 2007, ISBN: 978-963-558-094-1

Azoknak a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

- Ismeri a szaktárgy által közvetített fogalmak kialakulásának életkori sajátosságait, a tanulók fogalomrendszerének fejlesztésében játszott szerepét.
- Ismeri a szaktárgy tanítása-tanulása során fejlesztendő speciális kompetenciákat, ezek fejlesztésének és diagnosztikus mérésének módszereit.
- Tisztában van a szaktárgynak a tanulók személyiségfejlődésében betöltött szerepével, lehetőségeivel.

b) képességei

- Képes reális képet kialakítani a tanulók világáról, a nevelés és a tanulói személyiség fejlesztésének lehetőségeiről.
- Képes tapasztalt kollégák, mentorok segítségével a tanulók egyéni szükségleteit figyelembe véve olyan pedagógiai helyzeteket teremteni, amelyek elősegítik a tanulók értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi fejlődését, az egészséges életvitel kialakítását.

c) attitűdje

- Nyitott a személyiségfejlesztés változatos módszereinek elsajátítására.
- Tiszteli a tanulók személyiségét, képes minden esetben meglátni az értékeket és pozitív érzelmekkel (szeretettel) viszonyulni minden tanítványához.

d) autonómiája és felelőssége

- A végzett tanár jelentős mértékű önállósággal rendelkezik szakmája átfogó és speciális kérdéseinek felvetésében, kidolgozásában, szakmai nézetek képviselésében, indoklásában.
- Felelősséggel vállalja a kezdeményező szerepét a szakmai együttműködés kialakítására.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse: Dr. Kókai-Nagy Viktor egyetemi docens, PhD, dr. habil.

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Bibliai Teológiai és Vallástörténeti Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: B035-A, B036-A Tantárgy neve: Ószövetségi bibliai teológia [1, 2] Tantárgy neve angolul: Theology of the Old Testament [1, 2]	Kreditértéke: 3, 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag 2.	
A tanóra típusa: ea., ea. és óraszám: 30, 30 az adott félévben	

Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: előadás, önálló szövegfeldolgozás.
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium, kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: —
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 10 kredit%
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 7., 8.
Előtanulmányi feltételek: [1]: B037 Bibliai kortörténet 1; B105 Biblikus szigorlat [2]: B035-A Ószövetségi bibliai teológia [1]

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása
Cél: Az ószövetségi teológia főbb problémáinak áttekintése, melyek segítségével a hallgatók képessé válnak az Ószövetségben tükröződő teológiai gondolkodás értelmezésére, valamint önálló, biblikusan megalapozott teológiai érvek megfogalmazására. Tematika: ○ Bibliai teológia: történet, határterületek, problémák ○ Az ószövetségi kánon mint teológiai kérdés ○ Isten megismerhetősége, kijelentése titokzatossága ○ Isten Lelke, szentsége, egysége ○ Az ószövetségi antropológia, az ember jelentősége ○ A kezdetek teológiája: káosz és teremtés ○ A szabadulás témája és jelentősége az Ószövetségben ○ Az ószövetségi képek, a képek hatása ○ Szövetség, jog, állam, hatalom ○ Ünnepek, kultusz, áldozat és kiengesztelés ○ Eszkhatológia a Héber Bibliában ○ Történetírás, történelemszemlélet, történeti hagyományok ○ Próféta hagyományok teológiája ○ A törvény teológiai vizsgálata ○ Költészet és bölcsesség teológiai jellegzetességei
Számonkérési és értékelési rendszer:
<i>Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban.</i> A vizsga a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § alapján zajlik. A hallgató a felelet előtt legalább 25 perc felkészülési időt kap, feleletre 20 perc áll rendelkezésre. Sikertelen felelet esetén póttétel húzására nincs lehetőség. A felelet osztályozása a TVSz 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik.
A 2-5 legfontosabb kötelező , illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)
Kötelező irodalom: KNIGHT, G. A. F.: <i>Az Ószövetség keresztyén teológiája</i>, Kálvin Kiadó, Budapest, 2006, ISBN: 978-963-558-076-2 RAD, G. VON: <i>Az Ószövetség teológiája. 1–2. kötet</i>, Osiris Kiadó, Budapest, 1. kötet: 2000, ISBN: 963-379-668-7, 2. kötet: 2001, ISBN: 963-379-822-1 HODOSSY-TAKÁCS E. (szerk.): <i>A tíz ige. Tanulmánykötet Marjovszky Tibor tiszteletére, 60. születésnapja alkalmából</i>, Acta Theologica Debrecinensis 5., Debreceni Református Hittudományi Egyetem, Debrecen, 2013, ISBN: 978-963-8429-77-3
Ajánlott irodalom:

HODOSSY-TAKÁCS E.: Pusztulás, gyász, remény. Bibliai teológiai szempontok a közösséget ért veszteség feldolgozásához, in: *STUDIA UNIVERSITATIS BABES-BOLYAI THEOLOGIA REFORMATA TRANSYLVANICA* 65 (2020/1), 46–60.

Hodossy-Takács E.: „Ellenségeinket Ő tapossa el”. Háború-ideológia az ókori Izraelben, in: SZÉCSI J. (szerk.): *Keresztény–zsidó teológiai évkönyv 2004*, Keresztény-Zsidó Társaság, Budapest, 2013, 100–105

HODOSSY-TAKÁCS E.: Civilizációs feszültségek – bibliai teológiai dilemmák, in: FEKETE K. – KUSTÁR Z. – KOVÁCS Á. (szerk.): *Átjárható határok. Ünnepi kötet dr. Gaál Botond professzor 65. születésnapjára* (Acta Theologica Debrecinensis 2), Debreceni Református Hittudományi Egyetem, Debrecen, 2011, 97–109, ISBN: 978-963-842-966-7

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb.)** a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri a szaktárgy által közvetített fogalmak kialakulásának életkori sajátosságait, a tanulók fogalomrendszerének fejlesztésében játszott szerepét.
- Ismeri az adott szakterület társadalomban betöltött szerepét, a szaktárgy tanításának céljait, feladatait, a tanulók személyiségfejlődésének és gondolkodásfejlesztésének segítésében.

b) képességei

- Képes reális képet kialakítani a tanulók világáról, a nevelés és a tanulói személyiség fejlesztésének lehetőségeiről.
- Képes a célokhoz és az adott szituációhoz alkalmazkodva kreatívan, különböző megoldásokban gondolkodni, tudatos döntést hozni.

c) attitűdje

- A végzett tanár elkötelezett a tanulók tudásának és tanulási képességeinek folyamatos fejlesztése iránt.
- Elismeri, hogy a megfelelő tanulási légkör megteremtéséhez figyelembe kell venni a tanulók sajátos igényeit, ötleteit, kezdeményezéseit.

d) autonómiája és felelőssége

- A végzett tanár jelentős mértékű önállósággal rendelkezik szakmája átfogó és speciális kérdéseinek felvetésében, kidolgozásában, szakmai nézetek képviselésében, indoklásában.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

Dr. Hodossy-Takács Előd egyetemi tanár, PhD, dr. habil.

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Bibliai Teológiai és Vallástörténeti Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: B037, B038 Tantárgy neve: Bibliai kortörténet [1, 2] Tantárgy neve angolul: History of the Biblical World [1, 2]	Kreditértéke: 2, 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: alapozó modul	
A tanóra típusa: ea., ea. és óraszám: 30, 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: előadás, önálló olvasmány-feldolgozás, csoportos szövegelemzés.	
A számonkérés módja: kollokvium, kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: tesztek, félév közepén zárthelyi dolgozat (ezeken a részvétel nem kötelező, részletesen lásd lentebb).	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 25 kredit%	
A tantárgy tantervi helye: 3., 4.	
Előtanulmányi feltételek: [1]: B030-A Bibliaismeret [2] [2]: B038 Bibliai kortörténet [1]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása A tárgy megismerteti a hallgatókkal a Szentírás történelmi környezetét. Elemzésre kerülnek politikai, gazdaságtörténeti, társadalomtörténeti, és kulturális folyamatok, melyek meghatározták Izrael népének helyzetét és az egyház születését. Témakörök: 1. Elvi kérdések (periodizáció, kronológia, a régészet alapfogalmai). 2. Palesztina földrajzának áttekintése. 3. A bronzkori civilizációk, Palesztina a bronzkorban. 4. Izrael kezdetei (ősatyák, exodus, letelepedés). 5. A kora vaskor: a bírák kora. 6. Korai állam és dinasztikus királyság: Saul, Dávid, Salamon. 7. A perszonálunió vége. Omri dinasztiája. Jéhú: egy puccs és következményei. 8. Izrael utolsó korszaka: Jóástól a királyság bukásáig. 9. Júda a Kr.e. 7. század végéig: Ezékiás, Manassé, Jósiás. 10. Mindennapi élet és gazdálkodás a vaskori Palesztinában. 11. Júda bukása. A babiloni fogság. 12. Babilon bukása. A perzsa kor kezdetei. Yehud. 13. A hellénizmus. Ptolemaiosz, Szeleükosz és utódaik Palesztinában. A makkabeusok. A hasmóneusok. 14. A római császárkor társadalma. A kora római kor Palesztinában. 15. Nagy Heródes és utódai. 16. Palesztina társadalma, vallási csoportok és irányzatok Jézus korában. 17. Qumran. 18. Jézus életének történeti kérdései. 19. A második szentély pusztulása és a zsidó háborúk. 20. Keresztyének és zsidók a római birodalomban.
Számonkérési és értékelési rendszer: <i>Kollokvium, ami az évközi számonkérések során nyújtott teljesítmény alapján kiváltható.</i>

A hallgatók lehetőséget kapnak a kollokvium kiváltására, ennek érdekében félévente három tesztet és egy félév-közepi zárthelyi dolgozatot írhatnak.

A tesztek 12-15 kérdést tartalmaznak, ezek mindegyike feleletválasztási lehetőséget kínál (négy válasz). Időkeret: 15 perc.

A zárthelyi dolgozat esetében különböző kérdésekre kell megadott, egyértelműen jelzett területi keretek között választ megfogalmazni (rövid, néhány mondatos feleletek a kérdések nagy részében, illetve legfeljebb egy oldalon kell kifejteni a választ dolgozatunként egy kérdés esetén). Időkeret: 90 perc.

Az évközi számonkérésen nem kötelező részt venni, ezekkel a hallgató könnyíthet vizsgaidőszaki leterheltségén. Minden számonkérés teljesítésével pontokat lehet szerezni, ezek félév végi összege alapján kerül sor a teljesítmény százalékos, valamint érdemjeggyel történő megállapítására. Ha valaki nem vett részt egy vagy több számonkérésen, akkor a pontszáma azokban az esetekben nulla. Az egyes számonkérések eredményéről az oktató a számonkérést követő hét munkanapon belül ad tájékoztatást. Az összesített pontszámmal meghatározott, megajánlott jegyet az oktató a félév utolsó hetében, az utolsó számonkérés után közli, ezt a jegyet a hallgató nem köteles elfogadni. Minden hallgató jelentkezik kollokviumra, és a vizsga megkezdésekor jelzi, hogy kéri a megajánlott jegy rögzítését, vagy vizsgázni szeretne.

Ha a hallgató vizsgázik, érdemjegye mindenképp felelete alapján kerül megállapításra (tehát a felelet után már nem kérheti inkább mégis a megajánlott jegyet). A vizsga a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § alapján zajlik. A hallgató a felelet előtt legalább 25 perc felkészülési időt kap, feleletre 20 perc áll rendelkezésre. Sikertelen felelet esetén póttétel húzására nincs lehetőség. A felelet osztályozása a TVSz 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik.

A 2-5 legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

KARASSZON I.: *Izrael története – A kezdetektől Bar-Kochbáig*, Új Mandátum Kiadó, Budapest, 2009, ISBN: 978-963-9609-61-7

BÁCSKAY A.: Az ókori Kelet (Kr. e. VI. évezred – Kr. u. 4. század), in: SALAMON K. (szerk.): *Világtörténet*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2006, 84–193, ISBN: 963-05-7412-3

HODOSSY-TAKÁCS E.: *Móáb – Egy vaskori nép Izrael szomszédjában*, Új Mandátum Kiadó, Budapest, 2008, ISBN: 978-963-960-984-6

Ajánlott irodalom:

GNILKA, J.: *A názáreti Jézus – Üzenet és történelem*, Szent István Társulat, Budapest, 2001, ISBN: 963-361-224-1

HODOSSY-TAKÁCS E.: Heródes gazdaságpolitikájáról, in: KÓKAI-NAGY V. (szerk.): *Heródes*, Selye János Egyetem Református Teológiai Kar – Josephus Kutatóintézet, Komárom (Szlovákia), 2022, 64–76.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb.)** a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Átfogóan ismeri az adott képzési terület tárgykörének alapvető tényeit, irányait és határait.
- Ismeri a szakterületéhez kötődő legfontosabb összefüggéseket, elméleteket és az ezeket felépítő fogalomrendszert.

b) képességei

- Szakterülete eljárásrendjét, legfontosabb elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát feladatai végrehajtásakor alkalmazza.

- Megérti és használja szakterületének jellemző online és nyomtatott szakirodalmát magyar és idegen nyelven, rendelkezik a hatékony információkeresés és -feldolgozás ismereteivel a szakterülete vonatkozásában.

c) attitűdje

- Nyitott szakmája átfogó gondolkodásmódjának és gyakorlati működése alapvető jellemzőinek hiteles közvetítésére, átadására.
- Törekszik arra, hogy a problémákat lehetőleg másokkal együttműködésben oldja meg.

d) autonómiája és felelőssége

- Váratlan döntési helyzetekben is önállóan végzi az átfogó, megalapozó szakmai kérdések végiggondolását és adott források alapján történő kidolgozását.
- A szakterülete megalapozó nézeteit felelősséggel vállalja.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

Dr. Hodossy-Takács Előd egyetemi tanár, PhD, dr. habil.

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Bibliai Teológiai és Vallástörténeti Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: B040-A Tantárgy neve: Exegetikai módszertan Tantárgy neve angolul: Methodology of the Biblical Exegesis	Kreditértéke: 4
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag	
A tanóra típusa: gyak. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: —	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 50 kredit%	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 4.	
Előtanulmányi feltételek: B012-A vagy B022-A Héber nyelv [3] vagy Görög nyelv [3]	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
Cél: Kiválasztott bibliai szöveg(ek) közös elemzése révén a hallgatók megismerkednek az írásmagyarázat módszertanával. A tantárgy célja az, hogy a hallgatók képessé váljanak a kommentárok, exegetikai tanulmányok és cikkek értő, kritikai olvasására, valamint az önálló, tudományos igényű exegetikai munkára. Tematika: A tantárgy két kurzusban, egy ószövetségi és egy újszövetségi kurzusban kerül meghirdetésre: a hallgatók kötelező jelleggel szabadon választhatnak a két kurzus között; a két előtanulmányi feltétel közül értelemszerűen csak a választott tanszék által oktatott tantárgyat kell teljesíteni. A módszertani ismeretek átadása közös, kiscsoportos gyakorlat formájában történik. Az elméleti ismeretek átadása után az adott exegetikai munkafázist a csoport a kiválasztott próba-szöveg(ek)en közösen végzi el. A csoportos munka mellett minden hallgatónak önállóan is el kell végeznie az oktató által kiadott szövegen az oktató által megadott exegetikai munkafázisokat.	
Számonkérési és értékelési rendszer:	
<i>A számonkérés egy írásbeli dolgozat alapján történik, melyre a hallgatók gyakorlati jegyet kapnak. A dolgozatot a szorgalmi időszak végéig kell benyújtani, ebben a hallgatónak önállóan el kell végeznie az oktató által kijelölt bibliai szakasz elemzését a tárgytematikában megadott szempontok szerint. A hallgató általában az Exegetikai alapidolgozat (A001) tantárgy keretében ugyanennek a bibliai szakasznak a magyarázatát viszi tovább, elvégezve rajta a minden exegetikai munkafázist. A dolgozat értékelés a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 26. §-ban rögzített ötfokozatú osztályzattal történik.</i>	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
Kötelező irodalom: KARASSZON I.: <i>Az ószövetségi írásmagyarázat módszertana</i>, Pápai Református Teológiai Akadémia, Pápa, 2005, ISBN: 963-864580-6 KUSTÁR Z.: <i>A héber Ószövetség szövege. Kézikönyv a Biblia Hebraica Stuttgartensiához</i>, DRHE, Debrecen, 2000, ISBN: 963-842928-3	

KUSTÁR Z.: A tudományos írásmagyarázat szükségessége, in: *Theologiai Szemle* 59 (2016/4), 196–209.

LUZ, U.: *A vizsály könyve? Egy biblia – sokféle értelmezés* (Hermeneutikai Füzetek 10), Hermeneutikai Kutatóközpont, Budapest, 1996, ISBN: 963-85240-8-1

TÖKÉS I.: *Új hermeneutika* (Hermeneutikai Füzetek 18), Hermeneutikai Kutatóközpont, Budapest, 1999, ISBN: 978-963-795-200-5

Ajánlott irodalom:

BECKER, U.: *Exegese des Alten Testaments – Ein Methoden- und Arbeitsbuch* (UTB 2664), Tübingen, Mohr Siebeck, ²2005, ISBN: 978-382-522-664-0

ZIMMER, S.: *Árt-e a hitnek a bibliatudomány? Egy konfliktus tisztázása*, Kálvin Kiadó, Budapest, 2009, ISBN: 978-963-558-126-9

Azoknak a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

- Ismeri szakterületének sajátos kutatási (ismeretszerzési és problémamegoldási) módszereit, absztrakciós technikáit, az elvi kérdések gyakorlati vonatkozásainak kidolgozási módjait.
- Jól ismeri szakterülete szókincsét, az írott és beszélt nyelvi kommunikáció sajátosságait: legfontosabb formáit, módszereit, és technikáit anyanyelvén és legalább egy idegen nyelven.
- Birtokában van azon ismeretek körének, amelyek szükségesek az adott és más képzési területen folyó doktori képzésbe való belépéshez.

b) képességei

- Magas szinten használja a szakterület ismeretközvetítési technikáit, és dolgozza fel a magyar és idegen nyelvű publikációs forrásait, rendelkezik a hatékony információkutatás, -feldolgozás ismereteivel a szakterülete vonatkozásában.
- Szakterületének egyes résztemáiról önálló, szaktudományos formájú összefoglalókat, elemzéseket készít

c) attitűdje

- Törekszik arra, hogy szakterülete legújabb eredményeit saját fejlődésének szolgálatába állítsa.
- Szakterülete legfontosabb problémái kapcsán átlátja és képviseli az azokat meghatározó aktív állampolgári, műveltségi elemeket.
- Magáévá teszi azt az elvet, hogy a folyamatos szakmai szocializáció és a személyes tanulás a közjó szolgálatában áll.

d) autonómiája és felelőssége

- Jelentős mértékű önállósággal végzi átfogó és speciális szakmai kérdések végiggondolását és adott források alapján történő kidolgozását.
- Bekapcsolódik kutatási és fejlesztési projektekbe, a projektcsoportban a cél elérése érdekében autonóm módon, a csoport többi tagjával együttműködve mozgósítja elméleti és gyakorlati tudását, képességeit.
- Különböző bonyolultságú és különböző mértékben kiszámítható kontextusokban a módszerek és technikák széles körét alkalmazza önállóan a gyakorlatban.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse: Dr. Németh Áron, egyetemi docens, PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k):

Dr. Kustár Zoltán egyetemi tanár, PhD, dr. habil.

Dr. Ledan-Muntean István adjunktus, PhD

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Ószövetségi Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: B105 Tantárgy neve: Biblikus szigorlat Tantárgy neve angolul: Comprehensive Exam – Biblical Studies	Kreditértéke: 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: törzsanyag ismeretkörei	
A tanóra típusa: — és óraszám: 0 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: —	
A számonkérés módja: szigorlat Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 25 kredit%	
A tantárgy tantervi helye: 4.	
Előtanulmányi feltételek: B030-A Bibliaismeret [1]; B031-A Bibliaismeret [2]; B013 Ószövetségi bevezetés [1]; *B014 Ószövetségi bevezetés [2]; B023 Újszövetségi bevezetés [1]; *B024 Újszövetségi bevezetés [2]; *B038 Ókori és középkori egyháztörténeti alapvonalai	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása
Cél: A szigorlat a biblikus alapozó tantárgyak (Bibliaismeret, Bibliai kortörténet, Ószövetségi bevezetés, Újszövetségi bevezetés) keretében elsajátított ismeretek integrált számonkérését szolgálja. Tematika: A szigorlati kollokvium során a hallgató szóbeli felelt formájában, komplex tételsor alapján számot ad arról, hogy az egyes biblikus tantárgyak során elsajátított ismereteket képes rendszerbe foglalni, és így egy adott bibliai korszak, könyv vagy iratcsoport elemzéséhez szükséges alapvető információkat egészében áttekinteni. A szigorlat tételsorát az aktuális félév tárgytematikája tartalmazza.
Számonkérési és értékelési rendszer:
<i>Szigorlati szóbeli vizsga a vizsgaidőszakban.</i> A vizsga során a tétel egy „A” és egy „B” tételrészből áll. Az adott félévre érvényes tételsort az adott félévre kiírt tárgytematika rögzíti. A hallgató az „A” és a „B” tételrészt egy közös cédulán húzza ki, majd legalább 20, legfeljebb 40 perc készülési idő áll a rendelkezésére, hogy a feleletét kidolgozza. A vizsga a szigorlati bizottság előtt zajlik; a bizottság legalább két tagjának a felelet teljes ideje alatt a vizsgán jelen kell lennie. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató mind az „A”, mind pedig a „B” tételrészt legalább elégséges szinten teljesítette. A két felelet együttes átlagos időtartama 30 perc. A vizsga során egy póttétel húzására van lehetőség: amennyiben az első tétel „A” vagy „B” tételrészéből a feleletet a bizottság elfogadta, úgy a póttételből csak a nem teljesített tételrészt kell megismételni. A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. Póttétel húzása esetén az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik.
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

KUSTÁR Z.: *Bevezetés az Ószövetség irodalmába. Az Ószövetség könyveinek előállása, tanítása és keresztyén üzenete*, Kálvin János Kiadó, Budapest, 2025, ISBN: 978-963-558-565-6.

KOCSIS I.: *Bevezetés az Újszövetség kortörténetébe és irodalmába I–II*, 3. kiadás, Szent István Társulat, Budapest, 1. kötet: 2015, ISBN: 978-963-277-168-7, 2. kötet: 2016, ISBN: 978-963-277-295-0

KARASSZON I.: *Izrael története. A kezdetektől Bar-Kochbáig* (Kréné 10), Új Mandátum Kiadó, Budapest, 2009, ISBN: 978-963-9609-61-7

Ajánlott irodalom:

RÓZSA H.: *Bevezetés az Ószövetség könyveibe – Bevezetés az Ószövetség könyveinek irodalom- és hagyománytörténetébe*, Szent István Társaság, Budapest, 2016, ISBN: 978-963-277-602-6

SCHNELLE, U.: *Einleitung in das Neue Testament* (3. Auflage), Vandenhoeck & Ruprecht, Göttingen, 1999, ISBN: 3-525-03299-4

MILLER, J. M. – HAYES, J. H.: *Az Ókori Izráel és Júda története*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 2003, ISBN: 963-9296-77-5

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Átfogóan ismeri az adott képzési terület tárgykörének alapvető tényeit, irányait és határait.
- Ismeri szakterülete fő elméleteinek ismeretszerzési és probléma-megoldási módszereit.
- Birtokában van azon ismeretek körének, amelyek szükségesek az adott és más képzési területen folyó mesterképzésbe való belépéshez.

b) képességei

- Elvégzi a szakterülete ismeretrendszerét alkotó diszciplínák alapfokú analízisét, az összefüggések szintetikus megfogalmazását és adekvát értékelését.
- Szakterülete eljárásrendjét, legfontosabb elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát feladatai végrehajtásakor alkalmazza.
- Megtervezi és megszervezi saját önálló tanulását, ahhoz a hozzáférhető források legszélesebb körét használja.

c) attitűdje

- Nyitott szakmája átfogó gondolkodásmódjának és gyakorlati működése alapvető jellemzőinek hiteles közvetítésére, átadására.
- Nyitott a szakterületén zajló szakmai, technológiai fejlesztés és innováció megismerésére, elfogadására, hiteles közvetítésére.
- Törekszik arra, hogy önképzése a szakmai céljai megvalósításának egyik eszközévé váljon.

d) autonómiája és felelőssége

- Váratlan döntési helyzetekben is önállóan végzi az átfogó, megalapozó szakmai kérdések végiggondolását és adott források alapján történő kidolgozását.
- Önállóan végzi munkáját tevékenysége kritikus értékelése és folyamatos korrekciója mellett.
- Felelősséggel részt vállal szakmai nézetek kialakításában, indoklásában.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse: Dr. Kustár Zoltán egyetemi tanár, PhD, dr. habil.

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k):

Dr. Németh Áron egyetemi docens, PhD, dr. habil.

Dr. Ledán-Munteán István adjunktus, PhD

Dr. Hodossy-Takács Előd egyetemi tanár, PhD, dr. habil.

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Ószövetségi Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: G001 Tantárgy neve: Vizsgaistentisztelet Tantárgy neve angolul: Worship Service Final Exam	Kreditértéke: 4
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: differenciált szakmai ismeret	
A tanóra típusa: — és óraszám: 0 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: —	
A számonkérés módja: szigorlat. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 90 kredit%	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 12.	
Előtanulmányi feltételek: G060-A Segédlelkészi gyülekezeti munka [1]; G061-A Segédlelkészi hittanóra [1]; G062-A Segédlelkészi igehirdetés [1]; G063-A Segédlelkészi kazuális igehirdetés [1]; G064-A Segédlelkészi konzultáció [1]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása
Az exmisszus-gyakornoki év keretében a gyakorlólhelyen töltött tanév második félévében a hallgató önállóan vezet le egy teljes istentiszteletet, és saját igehirdetést mond el a gyülekezet és a vizsgabizottság előtt. Önálló készülését Manfred Seitz homiletikai modellje alapján teljesíti. Felkészülésének egyes eredményeit a személyes elmélkedéstől az exegézisen és a meditáción át a kidolgozott igehirdetésig beadandó írásos dolgozatban, az ún. előkészítő anyagban rögzíti. A dolgozatban szerepelnie kell a liturgia menetének, teljes szövegének, az imádságoknak és az énekrendnek is. Az előkészítő anyag formai és további tartalmi követelményeit az intézményi felelős a segédlelkészi konzultáció keretében ismerteti. A mentor-lelkésszel előzetesen egyeztetett és jóváhagyott előkészítő anyag alapján a hallgató a vizsgabizottság által kitűzött időpontban, valós gyülekezeti körülmények között megtartja az előkészített istentiszteletet úgy, hogy azon mind a liturgusi, mind az igehirdetői szolgálatot ő maga végzi.
Számonkérési és értékelési rendszer:
A vizsgabizottság a hallgató mentor-lelkészből (gyakorlatvezető), a Gyakorlati Teológiai Tanszék egy főállású oktatójából és a területileg illetékes egyházmegye egy lelkipásztorából áll. A háromfős vizsgabizottságot és a vizsgaistentisztelet időpontját a Gyakorlati Teológiai Tanszék vezetőjének javaslatát mérlegelve a rektor jelöli ki. A vizsgabizottság elnöke a DRHE oktatója. A jelölt a vizsgaistentisztelet előtt tíz nappal három példányban leadja az írásban kidolgozott előkészítő anyagot: két példányt átad a mentor-lelkipásztorának, aki az egyiket eljuttatja a vizsgabizottságba delegált egyházmegyei küldöthöz. Egy példányt a hallgató a DRHE Gyakorlati Teológiai Tanszékére küld be, a tantárgy felelősének címezve. A tantárgy felelőse a beérkezett előkészítő anyagot átadja a vizsgabizottság oktató tagjának. Az oktató a vizsgaistentiszteletre magával viszi az értékeléshez szükséges szempontsort, és a jegyzőkönyv elkészítéséhez szükséges formanyomtatványt.

A vizsgaistentiszteletet követően a bizottság visszavonul, és zárt ülésen dönt a vizsgaistentisztelet értékeléséről. A bizottsági tagok egymástól függetlenül, az előzetesen megkapott szempontsor alapján pontozással értékelik az írásos anyagot és a hallgató istentiszteleti szolgálatát. A szempontok mentén a bizottság megbeszéli az értékelést, majd kitölti a jegyzőkönyvet. A jegyzői feladatokat a bizottság elnöke látja el.

Ezt követően a bizottság a hallgatót behívja, aki először saját visszajelzést ad szolgálatáról. Ezt követően a bizottság tagjai ismertetik a jegyzőkönyv értékelését és a minősítést, majd a hallgatóval közösen megbeszéli az írásbeli anyag és az istentiszteleti esemény részleteit. Amennyiben erre lehetőség, illetve helyi igény mutatkozik, a vizsgabizottság az istentisztelet után együtt maradt gyülekezet előtt kihirdeti a vizsgaeredményt.

A bizottság elnöke a jegyzőkönyvet a vizsgaistentisztelet időpontjától számított nyolc napon belül leadja a DRHE Tanulmányi Osztálynak.

A 2-5 legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

FEKETE, K. – LITERÁTY, Z. – STEINBACH J.: (szerk.): *Hirdesd az igét! – Igehirdetők kézikönyve*, Kálvin Kiadó, Budapest, 2021, ISBN: 978-963-558-472-7

NAGY I.: *Hogyan készülünk a prédikációra?*, Károli Gáspár Református Egyetem Tanítóképző Főiskolai Kar, Nagykörös, 2004, [ISBN nélkül]

SZABÓ L. (szerk.): *Homiletika ökumenikus palettán*, Luther Kiadó, Budapest, 2013, ISBN: 978-963-380-024-9

SEITZ, M.: *Der Weg vom Text zur Predigt – gepredigt*, in: Praxis des Glaubens, Vandenhoeck & Ruprecht, Göttingen, 1979, ISBN (- 13): 9783525606162

Ajánlott irodalom:

PIPER, H. C.: *Prédikáció elemzések – Kommunikáció és kommunikációs zavarok a prédikációban*, Debreceni Református Hittudományi Egyetem Gyakorlati Teológiai Tanszéke, Debrecen, 1997, [ISBN nélkül]

HANULA G. (szerk.): *Logos és akeos – Az ige megszólalása és megszólaltatása*, Pápai Református Teológiai Akadémia, Pápa, 2012, ISBN: 978-963-9779-16-7

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

- Ismeri szakterülete általános és specifikus jellemzőit, határait, legfontosabb fejlődési irányait, a szakterület kapcsolódását a rokon szakterületekhez.
- Jól ismeri szakterülete szókincsét, az írott és beszélt nyelvi kommunikáció sajátosságait: legfontosabb formáit, módszereit, és technikáit anyanyelvén és legalább egy idegen nyelven.

b) képességei

- Elvégzi az adott szakterület ismeretrendszerét alkotó különböző elképzelések részletes analízisét, az átfogó és speciális összefüggéseket szintetizálva megfogalmazza és ezekkel adekvát értékelő tevékenységet végez.
- Feladatai ellátása során együttműködik a kapcsolódó szakterületek képviselőivel.

c) attitűdje

- Vállalja azokat az átfogó és speciális viszonyokat, azt a szakmai identitást, amelyek szakterülete sajátos karakterét, személyes és közösségi szerepét alkotják.
- Hitelesen közvetíti szakmája összefoglaló és részletezett problémaköreit.
- Kezdeményező szerepet vállal szakmájának a közösség szolgálatába állítására.

d) autonómiaja és felelőssége

- Jelentős mértékű önállósággal végzi átfogó és speciális szakmai kérdések végiggondolását és adott források alapján történő kidolgozását.
- Kialakított szakmai véleményét előre ismert döntési helyzetekben önállóan képviseli.
- Önállóan tervezi meg és végzi tevékenységeit.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

Dr. Kis Klára egyetemi docens, PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: G011, G012 Tantárgy neve: Beszédművelés és retorika [1, 2, 3] Tantárgy neve angolul: Communication Skills and Rhetorics [1, 2,3]	Kreditértéke: 1, 1, 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: alapozó modul	
A tanóra típusa: gyak., gyak., gyak és óraszám: 15, 15, 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: -	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy, gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: improvizációs feladatok és témakidolgozások	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 65 kredit%	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1., 2., 3.	
Előtanulmányi feltételek: [1]: — [2]: G011 Beszédművelés és retorika [1] [3]: G011 Beszédművelés és retorika [2]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása
<i>Beszédművelés és retorika [1]:</i> A félév során a hallgatók megismerkednek a nyelvhasználattal kapcsolatos legfontosabb nyelvhelyességi kérdésekkel. Az írásbeli nyelvhasználati kultúra mellett kiemelt hangsúlyt kapnak a szóbeli megnyilvánulások. Az első kurzusrész elsősorban beszédtechnikai gyakorlati ismereteket tartalmaz, a második rész részben elméleti ismeretekkel alapozza meg a hallgatók szakmai felkészítését a szóbeli nyelvhasználat terén. Az anyanyelvi műveltséget helyzetgyakorlatokkal fejlesztjük: egyéni és csoportos beszédtechnikai gyakorlatok; szöveg- és mondatfonetikai eszközök (hangsúly, hanglejtés, hangfekvés, tempó, ritmus, szünet, dinamika) helyes használata. <i>Beszédművelés és retorika [2]:</i> A félév során a helyes nyelvhasználat követelményeit a leggyakrabban előforduló nyelvi hibák felismerésével és javításával sajátítják el a hallgatók. Az órákon különböző műfajú bibliai szövegek értelmező felolvasása mellett szituációs gyakorlatok, rögtönzött megszólalások segítik a lelkesítő pálya tipikus kommunikációs helyzeteire való felkészülést. <i>Beszédművelés és retorika [3]:</i> A félév során a retorika történetével, valamint alapvető retorika elméletekkel ismerkednek meg a hallgatók. Az elméleti ismeretek gyakorlati felhasználása is célja a félévnek. Ennek elérésére különböző műfajú szövegek alkotása, illetve készen kapott szövegek elemzése a feladat. A hallgatók megismerik a klasszikus retorikai alakzatokat és új retorikai lehetőségeket, a beszédművek elemzési szempontjait és módszereit.
Számonkérési és értékelési rendszer:
Gyakorlati jegy. <i>Beszédművelés és retorika [1]:</i> Az artikulációs és légzőgyakorlatok kivitelezésére adott gyakorlati jegy mellett egy nyelvhelyességi feladatsort tartalmazó zárthelyi dolgozat eredményének az átlaga adja a

félévi osztályzatot. A zárthelyi dolgozat időtartama 30 perc. A kitöltendő feladatsor rövidebb és hosszabb, kifejtős válaszokat igénylő kérdésekből áll, így az adott feladatok eltérő pontértéket érhetnek. A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített százalékos kulcsok alapján történik. Az adott félév elméleti tananyagát az aktuális tárgyatematika rögzíti.

Beszédművelés és retorika [2]:

A félév osztályzatát az órai munka eredményességére adott gyakorlati jegy, valamint egy zárthelyi dolgozat eredményének az átlaga adja. Az adott félév elméleti tananyagát az aktuális tárgyatematika rögzíti. A zárthelyi dolgozat időtartama 30 perc. A kitöltendő feladatsor rövidebb és hosszabb, kifejtős válaszokat igénylő kérdésekből áll, így az adott feladatok eltérő pontértéket érhetnek. A zárthelyi dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített százalékos kulcsok alapján történik.

Beszédművelés és retorika [3]:

A félév osztályzatát az elméleti és történeti anyagrészből írt zárthelyi dolgozat, valamint a szövegalkotási gyakorlatok kivitelezésére adott érdemjegy átlaga adja. Az adott félév elméleti tananyagát az aktuális tárgyatematika rögzíti. A zárthelyi dolgozat időtartama 80 perc. A kitöltendő feladatsor rövidebb és hosszabb, kifejtős válaszokat igénylő kérdésekből áll, így az adott feladatok eltérő pontértéket érhetnek. A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített százalékos kulcsok alapján történik.

Az elégtelen zárthelyi dolgozatokat mindhárom félév esetében a félév során legfeljebb egyszer meg lehet kísérelni kijavítani. Ha a javítás sikertelen, akkor a hallgató a félévet nem teljesítette.

A 2-5 legfontosabb **kötelező**, illetve **ajánlott irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

HERNÁDI S.: *Beszédművelés*, Osiris, Budapest, 1996, ISBN: 963-379-2126

FISCHER S.: *A beszéd művészete*, 3. kiadás, Gondolat, Budapest, 1974, ISBN: 9632800273

MONTÁGH I.: *Tiszta beszéd*, Calibra Kiadó, Budapest, 1995, ISBN: 963-686-426-8

A. JÁSZÓ A. – ACZÉL P. (szerk.): *A szónoki beszéd részei és a beszéd fajták*, Trezor, Budapest, 2001, ISBN: 963-9088-51-X

ADAMIK T. – ADAMIKNÉ JÁSZÓ A. – ACZÉL P.: *Retorika*, Osiris, Budapest, 2004, ISBN: 963-389-466-2

MARGITAY T.: *Az érvelés mestersége*, Typotex, Budap., 2007, ISBN: 978963-9664-37-1

Ajánlott irodalom:

HERNÁDI S.: *Mondd mondatban!* Gondolat, Budapest, 1991, ISBN: 963282-481-4

VITÉZ F.: *Beszédgyakorlatok*, Néző Pont, Debrecen, 2008, ISBN: 978-96388320-0-9

ACZÉL P. – BENCZE L.: *Hatékony és meggyőző a kommunikációban*, L'Harmattan – Zsigmond Király Főiskola, Budapest, 2007, ISBN: 978-963236-025-6

ACZÉL P.: *Új retorika*, Kalligram, Pozsony, 2009, ISBN: 978-80-8101-053-8

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a **tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Jól ismeri szakterülete szókincsét, az írott és beszélt nyelvi kommunikáció sajátosságait: legfontosabb formáit, módszereit, és technikáit anyanyelvén és legalább egy idegen nyelven.
- Birtokában van azon ismeretek körének, amelyek szükségesek az adott és más képzési területen folyó doktori képzésbe való belépéshez.

b) képességei

- A szakterület elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát a problémák megoldásakor innovatív módon alkalmazza.
- Magas szinten használja a szakterület ismeretközvetítési technikáit, és dolgozza fel a magyar és idegen nyelvű publikációs forrásait, rendelkezik a hatékony információkutatás, -feldolgozás ismereteivel a szakterülete vonatkozásában.

c) attitűdje

- Vállalja azokat az átfogó és speciális viszonyokat, azt a szakmai identitást, amelyek szakterülete sajátos karakterét, személyes és közösségi szerepét alkotják.
- Hitelesen közvetíti szakmája összefoglaló és részletezett problémaköreit.

d) autonómiája és felelőssége

- Kialakított szakmai véleményét előre ismert döntési helyzetekben önállóan képviseli.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse: Dr. Hodossi Sándor főiskolai docens, PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: G015 Tantárgy neve: Homiletika [1, 2] Tantárgy neve angolul: Homiletics [1, 2]	Kreditértéke: 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag	
A tanóra típusa: ea és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: tematikus (prédikáció) prezentáció	
A számonkérés módja: kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: -	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 25 kredit%	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 6.	
Előtanulmányi feltételek: G014 Homiletika [1]; G020 Liturgika [2]; R011-A Hitvallásismeret [2]	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
Cél: A tantárgy a lelkész szakos hallgatókat a lelkipásztorok egyik legfontosabb feladatára, az igehirdetés szolgálatára készíti fel. Ennek keretében a hallgatók megismerik az igehirdetés bibliai alapjait, teológiai összefüggéseit, az igehirdetés történetét, a különböző gyülekezeti alkalmak homiletikumát, valamint a prédikáció készítésének szabályait és a felkészülés folyamatát. Tematika: <i>Homiletika [1]:</i> 1. A homiletika neve, fogalma, feladata; 2. Az igehirdetés fontossága; 3. A különböző prédikáció szemléletek bemutatása; 4. A kériigma megtalálása és útja az átadásig; 5. A textus szükségessége, 6. Az exegézis, 7. A meditáció, 8. A prédikáció formája, tagolása, szerkezete, 9. A prédikáció nyelvezete, leírása, elmondása, 10. A prdikáció kiértékelése. <i>Homiletika [2]:</i> 1. Az igehirdetés teológiai összefüggései – csoda és emberi alkotás; 2. Prédikáció és Kijelentés; 3. Prédikáció és Szentírás; 4. Prédikáció és sákramentum; 5. Prédikáció és istentisztelet; 6. Az igehirdetés gyülekezetszerűsége; 7. Prédikáció és Szentlélek; 8. Az igehirdető személye; 9. Igihirdetés és retorika; igehirdetés és kommunikáció; 10. Igihirdetés a médiákban; 11. Az igehirdetés lelkipandozói aspektusa;	

12. A különböző alkalmak homiletikuma: a nagyünnepi prédikálás, igehirdetés a sákramentumok kiszolgáltatásánál.
Számonkérési és értékelési rendszer:
<i>Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban.</i> A vizsgázó a szemeszter elején ismertetett tételsor alapján a külön cédulákon nevesített tételekből egyet húz. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A felelet átlagos időtartama 15 perc. Póttétel húzására van lehetőség. Póttétel húzása esetén az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. Az adott félév tételsorát az aktuális tárgytematika rögzíti. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik.
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)
Kötelező irodalom: Fekete K.: <i>Homiletika</i>, Debreceni Református Teológiai Akadémia, Debrecen, 1993 Hanula G. (szerk.): <i>Logos és aóés – Az ige megszólalása és megszólaltatása</i>, Pápai Református Teológiai Akadémia, Pápa, 2012, ISBN: 978-963-9779-16-7 Piper, H. C.: <i>Prédikáció elemzések – Kommunikáció és kommunikációs zavarok a prédikációban</i>, Debreceni Református Hittudományi Egyetem Gyakorlati Teológiai Tanszéke, Debrecen, 1997 Szabó L. (szerk.): <i>Homiletika ökumenikus palettán</i>, Luther Kiadó, Budapest, 2013, ISBN: 978-963-380-024-9 Steinbach J.: <i>„Istenből szólunk” – Homiletikai tanulmányok</i>, Dunántúli Református Egyházkerület, Pápa, 2016, ISBN: 978-615-5523-09-0 Seitz, M.: <i>Der Weg vom Text zur Predigt – gepredigt</i> In: Praxis des Glaubens, Vandenhoeck & Ruprecht, Göttingen, 1979, ISBN: 13: 9783525606162
Ajánlott irodalom: —
Azoknak a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul
a) tudása - Részletekbe menően ismeri az adott szakterület összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő terminológiát. - Jól ismeri szakterülete szókincsét, az írott és beszélt nyelvi kommunikáció sajátosságait: legfontosabb formáit, módszereit, és technikáit anyanyelvén és legalább egy idegen nyelven. b) képességei - Sokoldalú, interdiszciplináris megközelítéssel azonosít speciális szakmai problémákat, feltárja és megfogalmazza az azok megoldásához szükséges részletes elméleti és gyakorlati háttérrel. - A szakterület elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát a problémák megoldásakor innovatív módon alkalmazza. c) attitűdje - Vállalja azokat az átfogó és speciális viszonyokat, azt a szakmai identitást, amelyek szakterülete sajátos karakterét, személyes és közösségi szerepét alkotják. - Hitelesen közvetíti szakmája összefoglaló és részletezett problémaköreit. - Kezdeményező szerepet vállal szakmájának a közösség szolgálatába állítására. d) autonómiája és felelőssége - Kialakított szakmai véleményét előre ismert döntési helyzetekben önállóan képviseli.

- Önállóan tervezi meg és végzi tevékenységeit.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse: Dr. Kis Klára egyetemi docens, PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k):

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológia Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: G016 Tantárgy neve: Homiletika gyakorlat Tantárgy neve angolul: Practice of Homiletics	Kreditértéke: 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: differenciált szakmai ismeret	
A tanóra típusa: gyak. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Igehirdetési gyakorlat valóságos gyülekezet előtt. Helyszíne: DRHE Kápolna, reggeli áhítat keretében.	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: Elkészített kisdolgozat, előadásmód értékelése, bírálata.	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati A gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 90 kredit%	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 6.	
Előtanulmányi feltételek: G014 Homiletika [1]; *G015 Homiletika [2]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása
A kurzus keretében a hallgatók a tanult és kiadott készülési metódus szerint felkészülnek egy istentisztelet (reggeli áhítat) megtartására, majd valós körülmények között, gyülekezet előtt megtartják az adott istentiszteletet. A felkészülés dokumentálása egy önállóan elkészített kisdolgozat benyújtásával történik, amely tartalmazza az igehirdetésre való felkészülés lépéseit (személyes elmélkedés, exegézis, szaktudományos elemzés, kortörténet, homiletikai megfontolások, igehirdetés, énekek, imádságok) kb. 8-10 oldal terjedelemben, a kiadott textus alapján. Az igehirdetés alapigéjét, a kisdolgozat előzetes benyújtásának határidejét és az igehirdetés időpontját az oktató a szorgalmi időszak első két hetében jelöli ki. Minden hallgató szolgálatát egy másik hallgató előre elkészített írásbeli bírálatát előadva az igehirdetést követő órán elemzi, ahol a csoport tagjai is véleményt nyilváníthatnak róla. A folyamatot a tanár bírálata zárja, amikor is a bírálat is értékelésre kerül.
Számonkérési és értékelési rendszer:
A gyakorlati jegy osztályzatát az igehirdetési gyakorlaton és az elemző órákon való aktív részvétel, a beadandó kisdolgozatra adott osztályzat, az élő istentiszteletre adott oktatói osztályzat, valamint a hallgató által megtartott bírálatra adott oktatói osztályzat átlaga adja.
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)
Kötelező irodalom: Fekete, K. – Literáty, Z. - Steinbach J.: (szerk.): <i>Hirdesd az igét. Igihirdetők kézikönyve</i>, Kálvin Kiadó, Budapest, 2021, ISBN: 978-963-558-472-7 Piper, H. C.: <i>Prédikáció elemzések – Kommunikáció és kommunikációs zavarok a prédikációban</i>, Debreceni Református Hittudományi Egyetem Gyakorlati Teológiai Tanszéke, Debrecen, 1997

Seitz, M.: *Der Weg vom Text zur Predigt – gepredigt*, in: Praxis des Glaubens, Vandenhoeck & Ruprecht, Göttingen, 1979, ISBN (- 13): 9783525606162

Ajánlott irodalom: lásd az adott félév aktuális tárgyatematikáját.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

- Részletekbe menően ismeri az adott szakterület összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő terminológiát.
- Jól ismeri szakterülete szókincsét, az írott és beszélt nyelvi kommunikáció sajátosságait: legfontosabb formáit, módszereit, és technikáit anyanyelvén és legalább egy idegen nyelven.

b) képességei

- Sokoldalú, interdiszciplináris megközelítéssel azonosít speciális szakmai problémákat, feltárja és megfogalmazza az azok megoldásához szükséges részletes elméleti és gyakorlati hátteret.
- A szakterület elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát a problémák megoldásakor innovatív módon alkalmazza.

c) attitűdje

- Vállalja azokat az átfogó és speciális viszonyokat, azt a szakmai identitást, amelyek szakterülete sajátos karakterét, személyes és közösségi szerepét alkotják.
- Hitelesen közvetíti szakmája összefoglaló és részletezett problémaköreit.
- Kezdeményező szerepet vállal szakmájának a közösség szolgálatába állítására.

d) autonómiája és felelőssége

- Jelentős mértékű önállósággal végzi átfogó és speciális szakmai kérdések végig gondolását és adott források alapján történő kidolgozását.
- Kialakított szakmai véleményét előre ismert döntési helyzetekben önállóan képviseli.
- Önállóan tervezi meg és végzi tevékenységeit.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

Dr. Kis Klára egyetemi docens, PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k):

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: G017, G018, G019 Tantárgy neve: Gyakorlati bibliamagyarázat [1, 2, 3] Tantárgy neve angolul: Practical Interpretation of the Bible [1, 2, 3]	Kreditértéke: 1, 1, 1
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: differenciált szakmai ismeret	
A tanóra típusa: gyak., gyak., gyak. és óraszám: 30, 30, 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Önálló kutató- és feldolgozó munka	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: ---	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 80 kredit%	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 8., 9., 10.	
Előtanulmányi feltételek: [1]: G014 Homiletika [1] [2]: G014 Homiletika [1]; G017 Gyakorlati bibliamagyarázat [1] [3]: G014 Homiletika [1] ; G018 Gyakorlati bibliamagyarázat [2]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

Cél: A tantárgy elméleti és gyakorlati felkészítést ad az igehirdetői munka kompetens végzéséhez.

Tematika:

Gyakorlati bibliamagyarázat [1]: Ószövetségi exegézis és igehirdetés az ószövetségi textusok lehetséges nehézségei, ószövetségi igehirdetés és a krisztológia; elvi megfontolások a textus-típusokkal kapcsolatban; homiletikai megfontolások: a történeti textusok prédikálása, a tipológikus és szimbólikus textusok prédikálása, a messiási ígéretek tartalmazó textusok prédikálása, a zsoltárok és a lírikus textusok prédikálása, igehirdetés a bölcsességirodalom alapján, a prófétai textusok, az apokaliptikus textusok prédikálása.

A félévben a hallgató két meghatározott textus típusból egy-egy prédikációt köteles elkészíteni, amit annak előadását követően a csoport a gyakorlatvezető irányítása mellett megbeszél, elemez, értékeli. Kötelező továbbá minden félévben egy az aktuális közelgő ünnephez kapcsolódó legátusprédikáció elkészítése a Legációk szabályzatban 8. § 4. bekezdésében rögzítettek szerint.

Gyakorlati bibliamagyarázat [2]: A keresztelezési és házasságkötési igehirdetés a kazuális igehirdetés kérdéseiről általában; a keresztelezési igehirdetés szituációja, a keresztséggel kapcsolatos tanítás az igehirdetésben, katechézisben és pasztorációban; a János keresztsége és a keresztyén keresztség; a keresztség sákramentumának dogmatikuma, a gyermekkeresztség problematikája; a keresztelezési igehirdetés homiletikuma; a házasság és a család kérdései a gyülekezeti igehirdetésben; a jegyesoktatás jelentősége; a házasságkötés alkalmának teológiája;

az esketési igehirdetés homiletikuma;
a házasságkötési igehirdetés formai kérdései;
a házasságkötési igehirdetés buktatói és a belőlük adódó tanulságok.

A félévben teljesítendő; egy keresztelési igehirdetés és egy házasságkötési igehirdetés előre megválasztott profil (elkötelezett egyháztagok, egyházi szocializációval nem rendelkezők felé végzett szolgálat, súlyos betegség, kórházi keresztelő, felnőttkeresztség stb.) mentén, vagy valamely ünnepkörökhöz kapcsolódóan, amit annak előadását követően a csoport a gyakorlatvezető irányítása mellett megbeszél, elemez, értékel. Kötelező továbbá minden félévben egy az aktuális közelgő ünnephez kapcsolódó legátusprédikáció elkészítése a Legációs szabályzatban 8. § 4. bekezdésében rögzítettek szerint.

Gyakorlati bibliamagyarázat [3]: A temetési igehirdetés a halál és a feltámadás kérdései a filozófiában és a teológiában, dogmatikai és eszkatológiai tisztázódás: a./ „Hiszem a test feltámadását...” b./ „...és az örök életet,
a temetés bejelentése, adatfelvétel, beszélgetés családtagokkal, az értesülések mérlegelése, textusválasztás;
a temetés menete; a temetési igehirdetés homiletikuma, a gyülekezeti igehirdetés poimenikai karaktere

A félévben teljesítendő két egymástól eltérő, közösen megválasztott profilhoz kapcsolódó temetési igehirdetés (idős, hívő, elkötelezett egyháztag temetése, illetve tragikus körülmények között elhunytak temetése – öngyilkosság, baleset, háború, gyermekhalál stb.), amit annak előadását követően a csoport a gyakorlatvezető irányítása mellett megbeszél, elemez, értékel. Kötelező továbbá egy, az aktuális közelgő ünnephez kapcsolódó legátusprédikáció elkészítése a Legációs szabályzatban 8. § 4. bekezdésében rögzítettek szerint.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Gyakorlati jegy.

A gyakorlati jegy feltétele a kurzuson való részvétel és a kijelölt számú és témájú, saját készítésű igehirdetés leadása a kitűzött határidőig, melynek tartalmi és formai követelményeit, valamint a beadás határidejét az oktató jelöli ki. A hallgató ugyancsak köteles az adott félévre eső legációjához további egy igehirdetést benyújtani.

A gyakorlati jegy osztályzatát a benyújtott igehirdetésekre adott osztályzatok átlaga adja. A hallgató csak olyan, saját maga által készített igehirdetést nyújthat be, amely az egyetem szabályzatainak vonatkozó rendelkezései alapján eredeti alkotásnak minősül. Plágiumnak kell tekinteni minden olyan igehirdetést, amelyet a hallgató nem saját maga készített, abba bárminemű, más szerzőtől származó szövegrészt egybefüggően vagy szétagoltan bemásolt, változtatások esetében a szerzők említése, szószerinti idézet esetében pedig idézőjel használata és a szerző említése nélkül. A plágium a DRHE Etikai kódexében rögzítettek szerint (6. § 2–3. bekezdés) szellemiségével és tudomány-etikai értékeivel össze nem egyeztetető, súlyos fegyelmi vétség, amely fegyelmi eljárást vonhat maga után.

A 2-5 legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

FEKETE K.: *A keresztelési igehirdetés kérdései* (A Gyakorlati Theológiai Tanszék Tanulmányi Füzetek 6), Debreceni Református Teológiai Akadémia, Debrecen, 1994
FEKETE K.: *A temetési igehirdetés kérdései* (A Gyakorlati Theológiai Tanszék Tanulmányi Füzetek 5), Debreceni Református Teológiai Akadémia, Debrecen, 1993

FEKETE K.: Házasságkötési igehirdetésünk, in: FEKETE K.: *A gyülekezetépítés szolgálatában*, (Nemzetközi Theológiai Könyv sorozat 47), A Református Zsinati Iroda Doktorok Kollégiumának Főtitkári Hivatala, Budapest, 2000, 92–103.

FEKETE, K. – LITERÁTY, Z. – STEINBACH, J. (szerk.): *Hirdesd az Igét! Igehirdetők kézikönyve*, Kálvin Kiadó, Budapest, 2021, ISBN: 978-963-558-472-7

PÁKOZDY L. M.: Az Ótestamentum magyarázatának alapkérdéseiről, in: Módis L. (szerk.): *Csikesz Sándor Emlékkönyvek 4*, Debrecen, 1942, 37–53.

SEITZ, M.: *Der Weg vom Text zur Predigt – gepredigt*, in: Praxis des Glaubens, Vandenhoeck & Ruprecht, Göttingen, 1979, ISBN (- 13): 9783525606162

Ajánlott irodalom:

MÜLLER, T.: *Konfirmation – Hochzeit – Taufe – Bestattung: Sinn und Aufgabe der Kasualgottesdienste*, Kohlhammer, Stuttgart, 1988, ISBN: 978-317-009-949-4

CZEGLÉDY S.: Az Ószövetség és igehirdetésünk, in: *Theológiai Szemle* 19 (1943/3), 163–176.

RÖMER, T.: *Bölcsesség az Ószövetségben*, Tillinger, Budapest, 1994, ISBN: 963-839-206-1

Azoknak a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

- Részletekbe menően ismeri az adott szakterület összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő terminológiát.
- Ismeri szakterületének sajátos kutatási (ismeretszerzési és problémamegoldási) módszereit, absztrakciós technikáit, az elvi kérdések gyakorlati vonatkozásainak kidolgozási módjait.
- Jól ismeri szakterülete szókincsét, az írott és beszélt nyelvi kommunikáció sajátosságait: legfontosabb formáit, módszereit, és technikáit anyanyelvén és legalább egy idegen nyelven.

b) képességei

- Sokoldalú, interdiszciplináris megközelítéssel azonosít speciális szakmai problémákat, feltárja és megfogalmazza az azok megoldásához szükséges részletes elméleti és gyakorlati háttérrel.
- A szakterület elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát a problémák megoldásakor innovatív módon alkalmazza.

c) attitűdje

- Vállalja azokat az átfogó és speciális viszonyokat, azt a szakmai identitást, amelyek szakterülete sajátos karakterét, személyes és közösségi szerepét alkotják.
- Hitelesen közvetíti szakmája összefoglaló és részletezett problémaköreit.
- Kezdeményező szerepet vállal szakmájának a közösség szolgálatába állítására.

d) autonómiája és felelőssége

- Jelentős mértékű önállósággal végzi átfogó és speciális szakmai kérdések végiggondolását és adott források alapján történő kidolgozását.
- Kialakított szakmai véleményét előre ismert döntési helyzetekben önállóan képviseli.
- Önállóan tervezi meg és végzi tevékenységeit.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

Dr. Kis Klára egyetemi docens, PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k):

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: G020, G021 Tantárgy neve: Liturgia [1, 2] Tantárgy neve angolul: Liturgics [1, 2]	Kreditértéke: 2, 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: törzsanyag ismeretkörei	
A tanóra típusa: ea., ea. és óraszám: 30, 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: —	
A számonkérés módja: kollokvium, kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 10 kredit%	
A tantárgy tantervi helye: 3., 4.	
Előtanulmányi feltételek: [1]: B031-A Bibliaismeret [2]; G031-A Felekezetismeret [1]; R010-A Hitvallásismeret [1] [2]: Liturgia [1]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása
Cél: A hallgató ismerje meg a református keresztyén istentisztelet történetét, célját, annak alkotó elemeit és rendjét.
Tematika: <i>Elvi rész:</i> az istentisztelet bibliai alapjai, teológiája és tartalmi vonatkozásai. <i>Történeti rész:</i> Jézus és az ősegyház istentisztelete, a liturgia fejlődése a VI. századig, nyugati és keleti rítuskörök, római liturgia a középkorban, a tridenti zsinat hatása, a reformáció liturgiai fordulata, és a magyar református liturgiátörténet áttekintése. <i>Elemi rész:</i> a liturgia elemei és részei, az istentisztelet szerkezete és alkotó elemei. <i>Gyakorlati rész:</i> homíliás, sákramentumos és szimbolikus istentiszteletek.
Számonkérési és értékelési rendszer:
<i>Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban.</i> A vizsgázó a szemeszter elején ismertetett tételsorból a külön cédulákon nevesített tételekből egyet húz. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A felelet átlagos időtartama 15 perc. Póttétel húzására van lehetőség. Póttétel húzása esetén az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik. Az adott félév tételsorát az aktuális tárgyatematika rögzíti.
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)
Kötelező irodalom: CZEGLÉDY S.: <i>Liturgia</i> , Debreceni Református Hittudományi Egyetem, Debrecen, 1996, ISBN 978-615-5523-61-8 PÁSZTOR J.: <i>Liturgia</i> , Calvin János Teológiai Akadémia, Komarno, 2002, ISBN: 80-968727-1-0

KÁDÁR F.: Liturgika, SRTA – Hernád Kiadó, Sárospatak, 2013, ISBN: 978-963-880-296-5

HAFENSCHER K.: *A keresztyén istentisztelet*, Magyar Egyházzenei Társaság – Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem, Budapest, 1999

BARTHA T.: *Istentiszteleti rendtartások, 1931*, Magyarországi Református Egyház Zsinati Irodájának Sajtóosztálya, Budapest, 1985, ISBN: 963-300-191-9

Ajánlott irodalom: —

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

- Ismeri a liturgika tudományának történetét, meghatározó területeit, irányvonalait, elméletét.
- Rendszerben látja a liturgika tudományának elméleti kapcsolódásait a teológia más tudományterületeihez (bibliai tudományok, rendszeres teológiai tudományok, történeti tudományok).

b) képességei

- A liturgika tudományának elméleti meghatározásait és elvárásait képes analizálni, rendszerezni, és a gyakorlati eljárásokban alkalmazni.
- Az istentisztelet elemeit képes analizálni.
- Képes az egyházi év legkülönbözőbb alkalmaira megfelelő istentiszteleti rendet összeállítani, készíteni (Úrnap, ünnepek, kazuáliák).

c) attitűdje

- Érett szakmai identitással rendelkezik, és hitelesen közvetíti a lelkipásztorkodás összefoglaló és részletezett problémaköreit.
- Hivatása megélésében reflektív lelkipásztori személyiség.

d) autonómiája és felelőssége

- Önállóan és felelősen tervezi és végzi igeszolgálati tevékenységét.
- Kialakított szakmai véleményét önállóan képviseli, környezete visszajelzéseit megfelelően építi be szolgálatába.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

Dr. Kis Klára egyetemi docens, PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): ---

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: G030 Tantárgy neve: Egyházismeret Tantárgy neve angolul: Ecclesiastics	Kreditértéke: 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: alapozó modul	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: —	
A számonkérés módja: kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: témafeldolgozás.	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 10 kredit%	
A tantárgy tantervi helye: 1.	
Előtanulmányi feltételek: —	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása A kurzus során bemutatásra kerül az egyház lényege a Szentírásban, valamint a református hitvallásokban. Az egyház egysége, szentsége, egyetemessége és apostoli jellege a református tanítás szerint kerül ismertetésre. A hallgatók az elméleti ismeret mellett áttekintik a Magyarországi Református Egyház szervezeti felépítését, és annak jelenlegi működését.
Számonkérési és értékelési rendszer: A vizsgára állás feltétele egy elemző esszé elkészítése, megadott szempontok alapján, Makkai Sándor: <i>Holttenger</i> című regényéről. <i>Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban.</i> A vizsgán a hallgató a külön cédulákra kiírt tételekből egyet húz. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A felelet átlagos időtartama 20 perc. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató a feleletét legalább elégséges szinten teljesítette. Póttétel húzására van lehetőség. Póttétel húzása esetén az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik. Az adott félév tételsorát az aktuális tárgytematika rögzíti.
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)
Kötelező irodalom: MAKKAI S.: <i>Az egyház missziói munkája</i>, Révai, Budapest, 1938 [ISBN nélkül] KUIPER, R. B.: <i>Az egyház: Krisztus dicsőséges teste</i>, Kálvin Kiadó, Budapest, 1994, ISBN: 963-300-567-1 II. Helvét Hitvallás, Heidelbergi Káté A Magyarországi Református Egyház alkotmányáról és kormányzatáról szóló 2013. évi törvény MAKKAI S.: <i>Holttenger</i> (regény), Kráter Kiadó, Pomáz, 2012, ISBN: 978-963-298-046-1

Ajánlott irodalom:

GAÁL S.: „A kezdeményező egyház”. Victor János egyházépítő szolgálata különös tekintettel a misszióra és a gyülekezetépítésre, Debreceni Református Hittudományi Egyetem, Debrecen, 2006, ISBN: 978-963-8429-55-1

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb.)** a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Átfogóan ismeri az adott képzési terület tárgykörének alapvető tényeit, irányait és határait.
- Ismeri szakterülete fő elméleteinek ismeretszerzési és probléma-megoldási módszereit.
- Birtokában van azon ismeretek körének, amelyek szükségesek az adott és más képzési területen folyó mesterképzésbe való belépéshez.
- Átfogóan ismeri a szakterületéhez kapcsolódó jogi szabályozást, az etikai normákat.

b) képességei

- Szakterülete eljárásrendjét, legfontosabb elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát feladatai végrehajtásakor alkalmazza.
- Megérti és használja szakterületének jellemző online és nyomtatott szakirodalmát magyar és idegen nyelven, rendelkezik a hatékony információ-keresés és -feldolgozás ismereteivel a szakterülete vonatkozásában.
- Megtervezi és megszervezi saját önálló tanulását, ahhoz a hozzáférhető források legszélesebb körét használja.

c) attitűdje

- Nyitott szakmája átfogó gondolkodásmódjának és gyakorlati működése alapvető jellemzőinek hiteles közvetítésére, átadására.
- Törekszik arra, hogy önképzése a szakmai céljai megvalósításának egyik eszközévé váljon.
- Folyamatos személyes tanulását a közjó szolgálatában értelmezi.

d) autonómiája és felelőssége

- Szakmai útmutatás alapján végzi átfogó és speciális szakmai kérdések végig gondolását és adott források alapján történő kidolgozását.
- Önállóan végzi munkáját tevékenysége kritikus értékelése és folyamatos korrekciója mellett.
- A szakterülete megalapozó nézeteit felelősséggel vállalja.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse: Dr. Gaál Sándor egyetemi docens, PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Missziói és Felekezettudományi Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: G032, G033 Tantárgy neve: Gyülekezetépítés [1, 2] Tantárgy neve angolul: Church Growth [1, 2]	Kreditértéke: 2, 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: differenciált szakmai ismeret	
A tanóra típusa: ea., ea. és óraszám: 30, 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Beadandó házi dolgozat a szorgalmi időszakban	
A számonkérés módja: vizsga (kollokvium) Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: témakidolgozások, esszék	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 25 kredit%	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 9., 10.	
Előtanulmányi feltételek: [1]: G035-A Missziológia [2]; GY03 Gyülekezeti gyermek- és ifjúsági gyakorlat [1]; GY04 Gyülekezeti gyermek- és ifjúsági gyakorlat [2] [2]: G032 Gyülekezetépítés [1]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

Cél: A hallgatók világosan tudják megkülönböztetni a lelkipásztori szolgálatokra nézve meglevő régi utak és újonnan kínálgató lehetőségek közötti összefüggéseket. A kurzus során az ismeretanyag átadásával az egyház életének kontextusai kerülnek bemutatásra jelen korunkban.

Tematika:

Az egyház és a gyülekezet fogalmának bibliai, teológiai elmélyítése. A gyülekezeti élet törvényszerűségeinek felismerése, valamint a gyülekezeti élet mai korlátainak, illetve lehetőségeinek bemutatása.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Beadandó és zárthelyi dolgozat a szorgalmi időszakban, szóbeli vizsga a vizsgaidőszakban.

A szorgalmi időszakban a hallgató az oktató által kiadott szakirodalomról *értékelő írásbeli dolgozatot* köteles készíteni az oktató által előre megadott formai és tartalmi szempontok szerint, a szorgalmi időszak végéig. A beadandó dolgozat elkészítése és elfogadása a félév teljesítésének, azaz az aláírás megadásának és a vizsgára bocsájtásnak a minimumkövetelménye.

A számonkérés első része az, hogy a hallgatók *a szorgalmi időszakban egy zárthelyi dolgozatot* írnak. A zárthelyi dolgozatok időpontjának és a számon kért tananyag kijelölése a félév elején történik. A dolgozat írásának időtartama 45 perc. A kitöltendő feladatsor rövidebb és hosszabb, kifejtős válaszokat igénylő kérdésekből áll, így az adott feladatok eltérő pontértéket érhetnek. A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített százalékos kulcsok alapján történik. Az elégtelen zárthelyi dolgozatot a szorgalmi időszakban legfeljebb egyszer lehet megpróbálni javítani. Ha a javítási kísérlet sikertelen, akkor a hallgató a félévet nem teljesítette, szóbeli vizsgára nem állhat. Amennyiben a hallgató a zárthelyi dolgozatot

legalább elégségesre teljesíti, vagy elégtelen osztályzatát a szorgalmi időszakban sikeresen javítja, a vizsgaidőszakban vizsgára (kollokvium) jelentkezhet.

A *szóbeli vizsga* kiadott tételsor alapján történik, melyet az aktuális félév tárgytematikája rögzít. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató a feleletét legalább elégséges szinten teljesítette. Póttétel húzására van lehetőség. A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik.

A félévi osztályzatot a zárthelyi dolgozat érdemjegye és a szóbeli vizsga érdemjegyének átlaga adja.

A 2-5 legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

KELLER, T.: *Gyülekezet a központban*, Harmat-Kálvin-Luther, Budapest, 2019, ISBN: 978-963-380-152-9

BÜTÖSI J.: *Gyülekezetépítés ma – Kennon L. Callahan: Az eredményes egyház tizenkét kulcsa című műve alapján*, Debreceni Református Hittudományi Egyetem, Debrecen, 2004, ISBN: 963-8429-45-3

SCHWARTZ, C. A.: *A gyülekezet természetes fejlődése*, BMSZ, Jánoshalma, 1998, ISBN: 963-035-492-6, ISBN: 963-03-5492-6

BOROSS G.: *Biblia és gyülekezetépítés*, Magánkiadás, Budapest, 1992

DOUGLASS, K.: *Új reformáció. 96 tétel az egyház jövőjéről*, Kálvin Kiadó, Budapest, 2002, ISBN: 963-558-043-6

Ajánlott irodalom:

WARREN, R.: *Céltudatos gyülekezet*, Új Remény Alapítvány, Debrecen, 2006, ISBN: 978-963-865-079-5

GETZ, G. A.: *A gyülekezetépítés alapelvei*, KIA, Budapest, 1998, ISBN: 963-04-5458-0

SCHWARTZ, C. A.: *Praxis des Gemeindeaufbaus*, Aussaat, Neukirchen, 1987, ISBN-13: 9783795889333

HERBST, M.: *Missionarischer Gemeindeaufbau in der Volkskirche*, Vandenhoeck & Ruprecht, Stuttgart, 1988, ISBN: 978-3-7887-2386-6

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri szakterülete általános és specifikus jellemzőit, határait, legfontosabb fejlődési irányait, a szakterület kapcsolódását a rokon szakterületekhez.
- Ismeri szakterületének sajátos kutatási (ismeretszerzési és problémamegoldási) módszereit, absztrakciós technikáit, az elvi kérdések gyakorlati vonatkozásainak kidolgozási módjait.
- Jól ismeri szakterülete szókincsét, az írott és beszélt nyelvi kommunikáció sajátosságait: legfontosabb formáit, módszereit, és technikáit anyanyelvén és legalább egy idegen nyelven.

b) képességei

- A szakterület elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát a problémák megoldásakor innovatív módon alkalmazza.
- Magas szinten használja a szakterület ismeretközvetítési technikáit, és dolgozza fel a magyar és idegen nyelvű publikációs forrásait, rendelkezik a hatékony információkutatás, -feldolgozás ismereteivel a szakterülete vonatkozásában.
- Szakterületének egyes résztemáiról önálló, szaktudományos formájú összefoglalókat, elemzéseket készít.

c) attitűdje

- Fejlett szakmai identitással, hivatástudattal rendelkezik, amelyet a szakmai és szélesebb társadalmi közösség felé is vállal.
- Törekszik arra, hogy szakterülete legújabb eredményeit saját fejlődésének szolgálatába állítsa.
- Magáévá teszi azt az elvet, hogy a folyamatos szakmai szocializáció és a személyes tanulás a közjó szolgálatában áll.

d) autonómiája és felelőssége

- Jelentős mértékű önállósággal végzi átfogó és speciális szakmai kérdések végiggondolását és adott források alapján történő kidolgozását.
- Önállóan tervezi meg és végzi tevékenységeit.
- Különböző bonyolultságú és különböző mértékben kiszámítható kontextusokban a módszerek és technikák széles körét alkalmazza önállóan a gyakorlatban.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse: Dr. Gaál Sándor egyetemi docens, PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Missziói és Felekezettudományi Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: G188 Tantárgy neve: Gyülekezeti gazdálkodás és adminisztráció Tantárgy neve angolul: Church Management and Administration	Kreditértéke: 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: alapozó modul	
A tanóra típusa: gyak. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: tematikus prezentációk	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: házi munkák elkészítése	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 55 kredit%	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 9.	
Előtanulmányi feltételek: -	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása A hallgatók számára bemutatásra kerül a MRE egyházközségeinek gazdálkodási és adminisztrációs rendje a hatályos Gazdálkodási Törvény alapján. Így megismerhetik a gyülekezet gazdálkodásának alapelveit és annak lehetséges adminisztrációs formáját, valamint az előírás szerinti gyülekezeti könyvelési lehetőségeket. A kurzus során a gazdálkodás és adminisztráció előírás szerinti ismertetése úgy kerül bemutatásra, hogy az az egyházi élet teljes összefüggéseiben kerül elhelyezésre, ezzel gazdálkodás és adminisztráció más egyházi egységekkel való kompatibilitása is ismertetésre kerül. Az alapismereteken túlmenően elsajátítják az egyház törvényes rendje szerint ellenőrzések kíváncsagságát és az annak való teljes körű megfelelést.
Számonkérési és értékelési rendszer: Az írásbeli vizsgát megelőzően a hallgatók a szorgalmi időben az oktató által kiadott két témában otthoni feladatként írásbeli beadandó dolgozatot készít, aminek a megadott határidőre történő benyújtása és a követelményeknek való tartalmi és formai megfelelése a vizsgára állás feltétele. Írásbeli vizsga a vizsgaidőszakban. A vizsga időtartama 60 perc. A kitöltendő feladatsor rövidebb és hosszabb válaszokat igénylő kérdésekből áll, így az adott feladatok eltérő pontértéket érhetnek. A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített százalékos kulcsok alapján történik. Az adott félév tananyagát az aktuális tárgyatematika rögzíti.
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)
Kötelező irodalom: 2013. évi IV. Törvénye Magyarországi Református Egyház gazdálkodásáról.
Ajánlott irodalom: —

Azoknak a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

- Részletekbe menően ismeri az adott szakterület összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő terminológiát.
- Ismeri szakterületének sajátos kutatási (ismeretszerzési és problémamegoldási) módszereit, absztrakciós technikáit, az elvi kérdések gyakorlati vonatkozásainak kidolgozási módjait.
- Részletekbe menően ismeri a szakterületéhez kapcsolódó jogi szabályozást, az etikai normákat.

b) képességei

- Elvégzi az adott szakterület ismeretrendszerét alkotó különböző elképzelések részletes analízisét, az átfogó és speciális összefüggéseket szintetizálva megfogalmazza és ezekkel adekvát értékelő tevékenységet végez.
- A szakterület elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát a problémák megoldásakor innovatív módon alkalmazza.
- Feladatai ellátása során együttműködik a kapcsolódó szakterületek képviselőivel.

c) attitűdje

- Új, komplex megközelítést kívánó, stratégiai döntési helyzetekben, illetve nem várt élethelyzetekben is a jogszabályok és etikai normák teljes körű figyelembevételével hozza meg döntését.
- Kezdeményező szerepet vállal szakmájának a közösség szolgálatába állítására.
- Fejlett szakmai identitással, hivatástudattal rendelkezik, amelyet a szakmai és szélesebb társadalmi közösség felé is vállal.

d) autonómiája és felelőssége

- Jelentős mértékű önállósággal végzi átfogó és speciális szakmai kérdések végiggondolását és adott források alapján történő kidolgozását.
- Önállóan tervezi meg és végzi tevékenységeit.
- Különböző bonyolultságú és különböző mértékben kiszámítható kontextusokban a módszerek és technikák széles körét alkalmazza önállóan a gyakorlatban.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

Dr. Gaál Sándor egyetemi docens, PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Missziói és Felekezettudományi Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: G031-A, G037 Tantárgy neve: Felekezetismeret [1, 2] Tantárgy neve angolul: Ecumenical Studies [1, 2]	Kreditértéke: 3, 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: alapozó modul	
A tanóra típusa: ea., ea., és óraszám: 30, 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: —	
A számonkérés módja: kollokvium, kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: témakidolgozások, esszék.	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 25 kredit%	
A tantárgy tantervi helye: 2., 4.	
Előtanulmányi feltételek: —	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

Cél: A tantárgy célja, hogy a hallgatóval megismertesse a legfontosabb keresztyén felekezeteket azok önértelmezése alapján, az ökumenikus mozgalom történetét, a legfontosabb nemzetközi egyházi szervezeteket, illetve hogy bevezesse a hallgatót az ökumenikus teológia művelésébe annak érdekében, hogy hivatása gyakorlása során képes legyen felelős és teológiailag megalapozott döntéseket hozni felekezetközi és az ökumenét érintő kérdésekben.

Tematika:

Felekezetismeret [1]:

1. Bevezetés, fogalmak
2. Egyházak a világban
3. Az egyház fogalma az állami egyházjogban
4. Az Ortodox Egyház
5. A Görögkatolikus Egyház
6. A Római Katolikus Egyház
7. Az Anglikán Egyház
8. A világ reformátussága
9. Az Evangélikus Egyház
10. A Valdens Egyház
11. A Metodista Egyház
12. A Baptista Egyház
13. A Pünkösdi Egyház és a karizmatikus mozgalom
14. Új vallási mozgalmak

Felekezetismeret [2]:

1. Bevezetés az ökumenikus mozgalom történetébe
2. Bevezetés az ökumené teológiájába
3. A Római Katolikus Egyház és az ökumené
4. Az Egyházak Világtanácsa
5. Az Európai Egyházak Konferenciája
6. A Református Egyházak Világközössége

7. A Lutheránus Világszövetség
8. Az Európai Protestáns Egyházak Közössége
9. Az Európai Püspöki Konferenciák Tanácsa

Számonkérési és értékelési rendszer:

Felekezetismeret [1]:

Tereplátogatási napló és szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban.

A hallgató a szorgalmi időszak során 3 felekezet istentiszteletét látgatja meg majd tapasztalatairól, előre megadott szempontok alapján tereplátogatási naplót készít. A napló minimális terjedelme 6000 szó. A napló beadása a szóbeli vizsgára állás feltétele.

A szóbeli vizsga egy „A” és egy „B” tételrészből áll, melyet a hallgató két külön cédulán húz. Az „A” tételsor az egyes keresztyén felekezetek ismertetését, a „B” tételsor a szentségek értelmezését tartalmazza (összehasonlító szentségtan). A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A két felelet együttes átlagos időtartama 20 perc. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató mind az „A”, mind pedig a „B” tételrészre legalább elégséges szinten teljesítette. Póttétel húzására van lehetőség. A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. Póttétel húzása esetén az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik.

Az adott félév tételsorát az aktuális tárgyatematika rögzíti.

Felekezetismeret [2]:

Olvasónaplók elkészítése és kollokvium a vizsgaidőszakban

A szóbeli vizsga egy „A” és egy „B” tételrészből áll, melyet a hallgató két külön cédulán húz. Az „A” tételsor az ökumenikus mozgalom történetét, a „B” tételsor kötelező irodalomjegyzékben felsorolt forrásszövegek értelmezését tartalmazza. A forrásszövegekről a hallgató olvasónaplót készít előre kiadott kérdéssor alapján. Az olvasónaplók beadása a vizsgára állás feltétele. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A két felelet együttes átlagos időtartama 20 perc. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató mind az „A”, mind pedig a „B” tételrészre legalább elégséges szinten teljesítette. Póttétel húzására van lehetőség. A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. Póttétel húzása esetén az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik.

Az adott félév tételsorát az aktuális tárgyatematika rögzíti.

A 2-5 legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Felekezetismeret [1]:

Kötelező irodalom:

BAJUSZ F.: *Az ökumenikus mozgalom története és mai problémái* (akadémiai jegyzet), Budapesti Református Teológiai Akadémia Ökumenikai Tanszéke, Budapest, 1985

GESZTELYI T. (szerk.): *Egyházak és vallások a mai Magyarországon*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1991, ISBN: 963-055-893-9

2011/CCVI. sz. törvény „A lelkiismereti és a vallásszabadság jogáról valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról”.

Ajánlott irodalom:

HUNYADI L.: *A világ vallásföldrajza*, Végeken Kiadó, Budapest, 1995, ISBN: 963-848-600-7

DÖRNYEI L. – KÖVÁGÓ S. – SIMONNÉ PALLOS P. (szerk.): *Egyháztörténeti szöveggyűjtemény, Válogatás a magyarországi egyházak történeti irodalmából*, Kaposvári Egyetem Csokonai Vitéz Mihály Pedagógiai Főiskolai Kar, Kaposvár, 2000, ISBN: 963-717-293-9

ÉRSZEGI M. A.: *Pápa, Szentszék, Vatikán, Szent István Társulat, Budapest, 2014, ISBN: 978-963-27747-2-5*

Felekezetismeret [2]:

Kötelező irodalom:

LADÁNYI S. – PAPP K. – TÖKÉCZKY L. (szerk.): *Egyháztörténet 2.*, RPI, Budapest, 1998, ebben: 195–212. oldalak

PÁSZTOR J.: *Ötven éves az Egyházak Világtanácsa I–IV*, in: Református Egyház 51 (1999), 65kk, 87kk, 133kk, 166kk oldalak

BAJUSZ F.: *Az ökumenikus mozgalom története és mai problémái, Missziói világkonferenciák...*, Budapesti Református Teológiai Akadémia, Budapest, 1980, ebben: 1–37. oldalak (akadémiai jegyzet; egy példány kölcsönözhető a Missziói Tanszékről)

HAFENSCHER K. et al. (szerk.): *„Hogy mindnyájan egyesek legyenek...”*. 50 éves az Ökumenikus Tanács Magyarországon, MEÖT, Budapest [1993], ebben: 75–168. oldalak

Európai Ökumenikus Charta

A Hittani Kongregáció DOMINUS IESUS nyilatkozata (Ford. Dr. Diós István), lásd: <http://www.katolikus.hu/roma/domiesus.html>

Közös nyilatkozat a megigazulásról, lásd: <http://www.lutheran.hu/nyilatkozat/> + a REV csatlakozó nyilatkozata, Wittenberg 2017

Azoknak a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

- Átfogóan ismeri az adott képzési terület tárgykörének alapvető tényeit, irányait és határait.
- Ismeri szakterülete fő elméleteinek ismeretszerzési és probléma-megoldási módszereit.
- Birtokában van azon ismeretek körének, amelyek szükségesek az adott és más képzési területen folyó mesterképzésbe való belépéshez.
- Átfogóan ismeri a szakterületéhez kapcsolódó jogi szabályozást, az etikai normákat.

b) képességei

- Szakterülete eljárásrendjét, legfontosabb elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát feladatai végrehajtásakor alkalmazza.
- Megérti és használja szakterületének jellemző online és nyomtatott szakirodalmát magyar és idegen nyelven, rendelkezik a hatékony információkeresés és -feldolgozás ismereteivel a szakterülete vonatkozásában.
- Megtervezi és megszervezi saját önálló tanulását, ahhoz a hozzáférhető források legszélesebb körét használja.

c) attitűdje

- Nyitott szakmája átfogó gondolkodásmódjának és gyakorlati működése alapvető jellemzőinek hiteles közvetítésére, átadására.
- Törekszik arra, hogy önképzése a szakmai céljai megvalósításának egyik eszközévé váljon.
- Komplex megközelítést kívánó, illetve váratlan döntési helyzetekben is a jogszabályok és etikai normák teljes körű figyelembevételével hozza meg döntését.
- Folyamatos személyes tanulását a közjó szolgálatában értelmezi.

d) autonómiája és felelőssége

- Szakmai útmutatás alapján végzi átfogó és speciális szakmai kérdések végiggondolását és adott források alapján történő kidolgozását.
- Önállóan végzi munkáját tevékenysége kritikus értékelése és folyamatos korrekciója mellett.

- A szakterülete megalapozó nézeteit felelősséggel vállalja.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse: Dr. Gonda László egyetemi docens, PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Missziói és Felekezettudományi Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: G034-A, G035-A Tantárgy neve: Missziológia [1, 2] Tantárgy neve angolul: Missiology [1, 2]	Kreditértéke: 3, 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag	
A tanóra típusa: ea., ea. és óraszám: 30, 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: -	
A számonkérés módja: kollokvium, kollokvium, Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: témakidolgozások, esszék	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 25 kredit%	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 7., 8.	
Előtanulmányi feltételek: [1]: G030 Egyházismeret; G031-A Felekezetismeret [1]; B031-A Bibliaismeret [2]; R011-A Hitvallásismeret [2] [2]: G034-A Missziológia [1]	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
Cél: A missziológia arra vállalkozik, hogy teológiailag reflektáljon az egyház és a világ találkozásának bonyolult és roppant izgalmas problémáira, felhasználva azt a sok évszázados tapasztalatot, melyet az egyház az idegen kultúrákkal való találkozásai során halmozott fel. A tárgy bevezetést nyújt a missziológia mint teológiai tudományág főbb témaköreibe, ismerteti azok tárgyalásának történelmi és jelenkori modelljeit, valamint a misszió szempontjából kulcsfontosságú teológiai kérdéseket vizsgálja és megismerteti a hallgatókat olyan fontos missziológiai témákkal, mint az inkulturáció, vallások közötti dialógus vagy missziói ekkléziológia. A hallgatók orientációs segítséget és értékelési kritériumokat kapnak, melyek szükségesek ahhoz, hogy itthoni vagy külföldi szolgálatuk során felelős, teológiailag megalapozott missziológiai döntéseket hozhassanak.	
Tematika: <i>Missziológia [1]:</i> 1. Mi a misszió? 2. A missziológia mint teológiai diszciplína 3. A misszió a Bibliában 4. A misszió ószövetségi alapjai 1. 5. A misszió ószövetségi alapjai 2. 6. A misszió újszövetségi alapjai 1. Máté, Lukács 7. A misszió újszövetségi alapjai 2. Pál 8. A keleti missziói paradigma. Cyrill és Metod 9. A középkori missziói paradigma. R. de Nobili 10. A reformáció missziói paradigmája. W. Carey 11. A Felvilágosodás és a misszió. D. Livingstone 12. A modern missziói paradigma. Molnár Mária <i>Missziológia [2]:</i> 1. Missio Dei 2. Misszió és ekkléziológia	

3. Misszió és szotériológia
4. Misszió és a társadalmi igazságosság
5. Evangélizáció
6. Inkulturáció
7. Kontextualizáció
8. Misszió és a felszabadítás
9. Misszió és ökumené
10. Misszió és az egyetemes papság elve
11. Misszió és/vagy vallásközi dialógus?
12. Misszió és teológia – missziói teológia?

Számonkérési és értékelési rendszer:

Zárthelyi dolgozat, beadandó, kollokvium a vizsgaidőszakban

A számonkérés első lépéseként a hallgatók a szorgalmi időszakban egy *zárhelyi dolgozatot* írnak. A zárhelyi dolgozatok időpontjának és a számon kért tananyag kijelölése a félév elején történik. A dolgozat írásának időtartama 45 perc. A kitöltendő feladatsor rövidebb és hosszabb, kifejtős válaszokat igénylő kérdésekből áll, így az adott feladatok eltérő pontértéket érhetnek. A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített százalékos kulcsok alapján történik. Az elégtelen zárhelyi dolgozatot a félév során legfeljebb egyszer meg lehet kísérelni kijavítani. Ha a javítás sikertelen, akkor a hallgató a félévet nem teljesítette, szóbeli vizsgára nem állhat. Amennyiben a hallgató a zárhelyi dolgozatot legalább elégségesre teljesíti, vagy elégtelen osztályzatát a szorgalmi időszakban sikeresen javítja, a vizsgaidőszakban szóbeli kollokviumra jelentkezhet.

A kiadott szakirodalom feldolgozásáról a hallgató *olvasónaplót készít*, előre kiadott szempontrendszer szerint. Az olvasónaplók beadása a szóbeli vizsgára állás feltétele.

A *szóbeli vizsga* kiadott tételsor alapján történik, melyet az aktuális félév tárgytematikája rögzít. A vizsga egy „A” és egy „B” tételből áll, melyet a hallgató két külön cédulán húz. Az „A” tételsor a misszió bibliai teológiai alapvetését, a „B” tételsor a misszió értelmezésének történelmi paradigmáit tartalmazza. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató mind az „A”, mind pedig a „B” tételrészt legalább elégséges szinten teljesítette. Póttétel húzására van lehetőség. A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik.

A félévi osztályzatot a zárhelyi dolgozat érdemjegye és a félévet lezáró kollokvium érdemjegyének átlaga adja.

A 2-5 legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

BÜTÖSI J.: *A missziológia mint teológiai tudomány*, Bütösi Missziói Alapítvány, Debrecen, 1999, ebben: 3–201. oldalak. ISBN: 963-8571-38-1

GONDA L.: A találkozás esélyei? A keresztyén misszió lehetőségei a mai nyugati kultúrában, in: *Lelkipásztor* 76 (2001/7–8), 242–244

LENKEYNÉ SEMSEY K.: Pál apostol missziói szemlélete, in: Gaál S. (szerk.): *En Christo*, Debreceni Református Hittudományi Egyetem, Debrecen, 2004, 19–37.

BOSCH, D. J.: *Paradigmaváltások a misszió teológiájában*, PMTI – Harmat, Budapest, 2005, (ebben: a félév során kijelölt részek)

PÁSZTOR J.: A keresztyén misszió esélyei az egyesülő Európában, in: Gaál S. (szerk.): *En Christo*, Debreceni Református Hittudományi Egyetem, Debrecen, 2004, 38–74.

GOHEEN, M. W.: Evangélium, kultúra és kultúrák. Lesslie Newbigin hozzájárulása a missziói gondolkodáshoz, in: *Lelkipásztor* 76 (2001/9), 322–327.

Együtt az Élet felé. Misszió és evangélizáció egy változó világban. Egyházak Világtanácsa, Busan, 2013. lásd:
https://www.reformatus.hu/.../CWME_Mission_Statement_HU_FIN.
Kötelező film: Roland Joffé: A misszió.

Ajánlott irodalom:

GONDA, L.: The Service of Evangelism, the Evangelism of Service, Boekencentrum, Utrecht, 2008
GOHEEN, M.W.: Keresztyén misszió ma, Kálvin Kiadó, Budapest, 2019
ROSS, K.R. – KEUM, J. – AVTZI, K. – HEWITT, R. (eds.): *Ecumenical Missiology: Changing Landscapes and New Conceptions of Mission*, Regnum, WCC, Oxford, Geneva, 2016
KIM, K. – JORGENSEN, K. – FITCHETT-CLIMENHANGA, A. (eds.): *The Oxford Handbook of Mission Studies*, Oxford University Press, Oxford, 2022

Azoknak a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

- Ismeri szakterülete általános és specifikus jellemzőit, határait, legfontosabb fejlődési irányait, a szakterület kapcsolódását a rokon szakterületekhez.
- Ismeri szakterületének sajátos kutatási (ismeretszerzési és problémamegoldási) módszereit, absztrakciós technikáit, az elvi kérdések gyakorlati vonatkozásainak kidolgozási módjait.
- Jól ismeri szakterülete szókincsét, az írott és beszélt nyelvi kommunikáció sajátosságait: legfontosabb formáit, módszereit, és technikáit anyanyelvén és legalább egy idegen nyelven.

b) képességei

- A szakterület elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát a problémák megoldásakor innovatív módon alkalmazza.
- Magas szinten használja a szakterület ismeretközvetítési technikáit, és dolgozza fel a magyar és idegen nyelvű publikációs forrásait, rendelkezik a hatékony információkutatás, -feldolgozás ismereteivel a szakterülete vonatkozásában.
- Szakterületének egyes résztemáiról önálló, szaktudományos formájú összefoglalókat, elemzéseket készít.

c) attitűdje

- Fejlett szakmai identitással, hivatástudattal rendelkezik, amelyet a szakmai és szélesebb társadalmi közösség felé is vállal.
- Törekszik arra, hogy szakterülete legújabb eredményeit saját fejlődésének szolgálatába állítsa.
- Magáévá teszi azt az elvet, hogy a folyamatos szakmai szocializáció és a személyes tanulás a közjó szolgálatában áll.

d) autonómiája és felelőssége

- Jelentős mértékű önállósággal végzi átfogó és speciális szakmai kérdések végiggondolását és adott források alapján történő kidolgozását.
- Önállóan tervezi meg és végzi tevékenységeit.
- Különböző bonyolultságú és különböző mértékben kiszámítható kontextusokban a módszerek és technikák széles körét alkalmazza önállóan a gyakorlatban.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse: Dr. Gonda László egyetemi docens, PhD.

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Missziói és Felekezettudományi Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: G036 Tantárgy neve: Diakónika Tantárgy neve angolul: Social Work	Kreditértéke: 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: differenciált szakmai ismeret	
A tanóra típusa: ea és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: —	
A számonkérés módja: kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 25 kredit%	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 10.	
Előtanulmányi feltételek: G030 Egyházismeret; G032 Gyülekezetépítés [1]; GY05 Ifjúsági rendezvény-segítői gyakorlat	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása
A diakónia bibliai és rendszeres teológiai alapjainak bemutatását követően a hallgatók olyan diakóniai intézmények, szolgálatok működésével ismerkednek meg a gyakorlatban, amelyek szerves részét képezik Magyarországi Református Egyház diakóniai munkájának, és az egyház jövője szempontjából modellértékűek.
Számonkérési és értékelési rendszer:
A szóbeli vizsga kiadott tételsor alapján történik, melyet az aktuális félév tárgyatematikája rögzít. A vizsga egy tételtől való feleltől áll, melyet a hallgató egy cédulán húz. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató a tételt legalább elégséges szinten teljesítette. Póttétel húzására van lehetőség. A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik.
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)
Kötelező irodalom: JÄGER, A.: <i>Diakónia mint keresztyén vállalkozás</i> , Szociáletikai Intézet, Debrecen, 2010, ISBN: 978-963-8429-61-2 BOROSS G.: <i>Diakónika</i> , Károli Református Egyetem Hittudományi Kar, Budapest, 1995 PÁSZTOR J.: <i>A gyülekezet és a kegyelmi ajándékok a református tanítás szerint</i> , Budapesti Református Teológia, Budapest, 1992 NAGY I.: <i>Diakónika</i> , Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Kar, Budapest, 2012
Ajánlott irodalom: FRUTTUS I. L. (szerk.): <i>Napjaink diakóniája</i> , Károli Gáspár Református Egyetem - TFK Diakóniai Intézet, Nagykőrös, 2001

GAÁL S.: Közösség és önkéntesség – az önkéntesség teológiai gyökerei, in: Peres I. (szerk.): *Kezdetben volt az ige*, Debreceni Református Hittudományi Egyetem, Debrecen, 2011, 423–428. ISBN: 978-963-8429-65-0

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb.)** a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri szakterülete általános és specifikus jellemzőit, határait, legfontosabb fejlődési irányait, a szakterület kapcsolódását a rokon szakterületekhez.
- Részletekbe menően ismeri az adott szakterület összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő terminológiát.
- Részletekbe menően ismeri a szakterületéhez kapcsolódó jogi szabályozást, az etikai normákat.

b) képességei

- Sokoldalú, interdiszciplináris megközelítéssel azonosít speciális szakmai problémákat, feltárja és megfogalmazza az azok megoldásához szükséges részletes elméleti és gyakorlati hátteret.
- A szakterület elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát a problémák megoldásakor innovatív módon alkalmazza.
- Feladatai ellátása során együttműködik a kapcsolódó szakterületek képviselőivel.

c) attitűdje

- Új, komplex megközelítést kívánó, stratégiai döntési helyzetekben, illetve nem várt élethelyzetekben is a jogszabályok és etikai normák teljes körű figyelembevételével hozza meg döntését.
- Kezdeményező szerepet vállal szakmájának a közösség szolgálatába állítására.
- Fejlett szakmai identitással, hivatástudattal rendelkezik, amelyet a szakmai és szélesebb társadalmi közösség felé is vállal.
- Törekszik arra, hogy szakterülete legújabb eredményeit saját fejlődésének szolgálatába állítsa.

d) autonómiája és felelőssége

- Kialakított szakmai véleményét előre ismert döntési helyzetekben önállóan képviseli.
- Önállóan tervezi meg és végzi tevékenységeit.
- Új, komplex döntési helyzetekben is felelősséget vállal azok környezeti és társadalmi hatásaiért.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse: Dr. Gaál Sándor egyetemi docens, PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Missziói és Felekezettudományi Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: GR002 Tantárgy neve: Romológia [1, 2] Tantárgy neve angolul: Romology [1, 2] (History, Culture, Tradition)	Kreditértéke: 2, 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: törzsanyag ismeretkörei	
A tanóra típusa: gyak., ea. és óraszám: 30, 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: [2]: Tanulmányi kirándulások, terepgyakorlatok, részvétel cigánysághoz kapcsolódó eseményeken (konferencia, kiállítás, könyvbemutató, megemlékezések) dokumentumfilmek, videofilmek megtekintése, zenehallgatás, személyes találkozás cigány/roma emberekkel (életutak megismerése), roma média követése, cigány/roma programokon részvétel.	
A számonkérés módja: vizsga (kollokvium), vizsga (írásbeli) Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: [2]: Írásbeli reflexió készítése, beadása	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 10 kredit%	
A tantárgy tantervi helye: 1., 2.	
Előtanulmányi feltételek: [1]: — [2]: GR001 Romológia [1]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

Cél: A tantárgy célja az, hogy a hallgatókat megismertesse a magyarországi cigány/roma közösségek történetével, kultúrájával és hagyományaival annak érdekében, hogy pasztorációs vagy pedagógiai munkájuk során megfelelő ismeretek birtokában legyenek képesek foglalkozni cigány/roma felnőttekkel és gyermekekkel és képesek legyenek küzdeni a társadalmi előítéletek ellen valamint képviselni tudják az inklúzió szempontjait.

Tematika:

Romológia [1]:

1. Alapfogalmak (Ki a cigány? Mi a cigány?)
2. A cigányság eredete, vándorlása Kr. u. 4–11. sz. (Mítoszok, tények, források)
3. Cigányok Európába érkezése, fogadtatásuk, korai történetük 13–14. sz.
4. A magyarországi cigányság története 15–20. század
5. A cigányság differenciálódása
6. Cigányok szerepe a magyar történelemben
7. Az államszocializmus és a cigányság
8. A cigányok önszerveződése, nemzeti jelképek
9. A rendszerváltozás és a cigányság
10. A cigányok helyzete a 21. század elején – oktatás, lakhatás, foglalkoztatás, egészségügy

Romológia [2]:

1. A kultúra fogalma, összetevői. A cigányság kultúrája; etnikus kultúra, szegénykultúra

2. A magyarországi cigányság csoportjai, rétegei, területi elhelyezkedés, a hagyományörzés mértéke
3. Test, testkép, szennyezettség, tisztasági szabályok. A test mint kommunikációs eszköz a cigány kultúrában
4. Étrend, táplálkozás a cigányság körében. Hagyományos cigány ételek
5. Gyermekvárás, szülés, csecsemőgondozás a cigányság különböző csoportjaiban, rétegeiben
6. A cigány/roma családok; nemi és életkori szerepek
7. A halál, halott körüli teendők, gyász a hazai hagyományörző cigányok kultúrájában. A 21. századi halottkultusz jelei.
8. Jeles napok; társadalmi és vallási ünnepek, emléknapiak; ápr. 8., máj. 16., aug. 2. ünnepkörökhöz kapcsolódó szokások (karácsony, húsvét)
9. A cigány mese- és mondavilág; eredetmondák, a cigány mesék jellemzői. Cigány irodalom.
10. A cigány zenekultúra; a szolgáltatott cigányzene és az autentikus cigány zene
11. A cigány tánc kultúra; gyűjtések, típusai, jellemzői
12. Képzőművészet és a cigányság; naiv és tanult művészek, jeles alkotások a múltban és a jelenben

Számonkérési és értékelési rendszer:

Romológia [1]: Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban

A szóbeli vizsga egy tételből áll, melyet a hallgató egy cédulán húz. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A felelet átlagos időtartama 10 perc. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató a tételt legalább elégséges szinten teljesítette. Póttétel húzására van lehetőség. Póttétel húzása esetén az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik.

Az adott félév tételsorát az aktuális tárgyatematika rögzíti.

Romológia [2]: Beadandók a szorgalmi időszakban, írásbeli vizsga

A hallgatók a szorgalmi időszakban *egy dokumentumfilmről reflexiót készítenek* az oktató által megadott formai és tartalmi követelmények szerint. A dokumentumfilmek körének kijelölése a félév során történik, amelyből a hallgatók egyet választhatnak. A reflexiókat a szorgalmi időszak végéig kell az oktató által megszabott tartalmi és formai követelmények szerint, az általa kitűzött határidőig elkészíteni és azt az oktatónak leadni. A reflexió teljesítése a félév teljesítésének minimumkövetelménye, így az aláírás megadásának és a vizsgára állásnak előfeltétele.

A hallgatók a félév végén *írásbeli vizsgát* teljesítenek. A vizsga időtartama 45 perc. A kitöltendő feladatsor rövidebb és hosszabb, kifejtős válaszokat igénylő kérdésekből áll, így az adott feladatok eltérő pontértéket érhetnek. A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített százalékos kulcsok alapján történik. Az elégtelen zárthelyi dolgozatot legfeljebb egyszer lehet megkísérlni kijavítani.

Az adott félév tananyagát az aktuális tárgyatematika rögzíti.

A 2-5 legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

FORRAY R. K. (szerk.): *Romológia – Ciganológia*, Dialóg Campus Kiadó, Budapest – Pécs, 2000, ISBN: 963-9310-02-6

CSERTI-CSAPÓ T. (szerk.): *Alapirodalmak a hazai cigány/roma népességre vonatkozó társadalomtörténet, társadalomismeret oktatásához* (Gypsy Studies 36), PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Pécs, 2015, ISBN: 978-963-642-867-9

NAGY P.: *A magyarországi cigányok története a rendi társadalom korában*, Csokonai Vitéz Mihály Tanítóképző Főiskola, Kaposvár, 1998, ISBN: 963-717-258-0

SZABÓNÉ KÁRMÁN J.: *A magyarországi cigányság 1. (Cigányok és romák)*, Semmelweis Kiadó, Budapest, 2016, ISBN: 978-963-331-394-7

ARANY-MICHELS R.: *Egy hajdú-bihari község cigányságának temetési szokásai és annak lelkipozítói lehetőségei* (Romológiai Füzetek 1), Debreceni Református Hittudományi Egyetem, Debrecen, 2017, ISBN: 978-963-8429-99-5

SZABÓNÉ KÁRMÁN J.: *A magyarországi cigány/roma népesség kultúranropológiai és orvosantropológiai megközelítésben* (Romológiai Füzetek 2), Debreceni Református Hittudományi Egyetem, Debrecen, 2018, ISBN: 978-615-5853-03-6

Ajánlott irodalom:

FÁTYOL T. – FLECK G. – KÖSZEGI E. – SZUHAY P. (szerk.): *A Roma Kultúra virtuális Háza*, Multimediális DVD-ROM, Virtuális téralkotás: Macrobite Bt. Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium – Phare, „Összetartó társadalom megteremtése” program, Budapest, 2006
http://www.sulinet.hu/oroksegtar/data/magyarorszag_i_romak.php

Azoknak a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

- Ismeri szakterülete fő elméleteinek ismeretszerzési és probléma-megoldási módszereit.
- Birtokában van azon ismeretek körének, amelyek szükségesek az adott és más képzési területen folyó mesterképzésbe való belépéshez.
- Átfogóan ismeri a szakterületéhez kapcsolódó jogi szabályozást, az etikai normákat.

b) képességei

- Rutin szakmai problémákat azonosít, feltárja és megfogalmazza az azok megoldásához szükséges elvi és gyakorlati háttérrel, azokat standard műveletek gyakorlati alkalmazásával megoldja.
- Megtervezi és megszervezi saját önálló tanulását, ahhoz a hozzáférhető források legszélesebb körét használja.

c) attitűdje

- Nyitott a szakterületén zajló szakmai, technológiai fejlesztés és innováció megismerésére, elfogadására, hiteles közvetítésére.
- Törekszik arra, hogy önképzése a szakmai céljai megvalósításának egyik eszközévé váljon.

d) autonómiája és felelőssége

- Váratlan döntési helyzetekben is önállóan végzi az átfogó, megalapozó szakmai kérdések végiggondolását és adott források alapján történő kidolgozását.
- Szakmai útmutatás alapján végzi átfogó és speciális szakmai kérdések végiggondolását és adott források alapján történő kidolgozását.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse: Dr. Gonda László egyetemi docens, PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k):

Lovász Márton református lelkipásztor, óraadó tanár

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Romológia Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: GR030 Tantárgy neve: Pasztorációs munka cigányok/romák között Tantárgy neve angolul: Gypsy/Roma Ministry (A way how to serve among gypsies)	Kreditértéke: 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: differenciált szakmai ismeret	
A tanóra típusa: ea. + gyak. és óraszám: 1+1 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Tanulmányi kirándulások, terepgyakorlatok, részvétel cigánysághoz kapcsolódó eseményeken (cigánymissziós konferencia, kiállítás, könyvbemutató, megemlékezések) dokumentumfilmek, videofilmek megtekintése, személyes találkozás cigány/roma emberekkel (életutak megismerése), cigánymisszióban szolgáló lelkészekkel hitoktatókkal találkozás, szakmai beszélgetés, részvétel cigány gyülekezeti alkalmakon	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: Írásbeli beszámoló minden terepgyakorlatról, tanulmányi kirándulásról, cigány gyülekezeti alkalomról	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 50 kredit%	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 5.	
Előtanulmányi feltételek: GR002 Romológia [2]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása
A kurzus célja, hogy a lelkészi szolgálatra, gyülekezeti munkára készülő hallgatók mind elméleti, mind gyakorlati téren felkészüljenek a legnagyobb hazai kisebbség felé irányuló, köztük végzendő misszióra. A kurzus kiemelten foglalkozik a cigányság hitvilágával, annak különböző életszakaszokhoz, életállapotokhoz kötődő megnyilvánulásaival, a jóslás, kártyavetés, gyógyítási praktikák, okkultizmus, babonaság formáival, s az erre adandó helyes keresztyéni, lelkipásztori reakciókkal, válaszokkal. A hallgatók megismerik a református cigánymisszió elveit, módszertanát, s gyakorlati tapasztalatokra is szert tesznek részben kiszállások, cigánymissziót is végző gyülekezetek meglátogatása által, részben pedig e területen eredményesen szolgáló, az órákra meghívott lelkipásztorokkal történő találkozás, tapasztalatok meghallgatása által. A kurzus végére az elméleti és praktikus ismereteik jelentős bővülése mellett kultúráközi, valamint személyközi kompetenciáik is lényegesen fejlődnek, alapvető jártasságra tesznek szert a hallgatók a cigánymisszióban, s lehetőség adódik számottevő kapcsolati tőkére is szert tenni a félév során.
Számonkérési és értékelési rendszer:
Gyakorlati jegy: Beadandók és zárthelyi dolgozatok a szorgalmi időszakban. A hallgatók a szorgalmi időszakban valamennyi teljesített terepgyakorlatról, tanulmányi kirándulásról, cigány gyülekezeti szolgálatról <i>írásbeli beszámolót</i> kötelesek készíteni az oktató által előzetesen kiadott formai és tartalmi követelmények szerint, és azokat a megszabott határidőig az oktatónak benyújtani. A beadandók a félév teljesítésének, s így az aláírás megadásának is minimumkövetelménye. A hallgatók a szorgalmi időszakban négy zárthelyi dolgozatot írnak. A zárthelyi dolgozatok időpontjának és a számon kért tananyagnak a kijelölése a szorgalmi időszak elején történik. A dolgozatok írásának időtartama 45 perc. A kitöltendő feladatsor

rövidebb és hosszabb, kifejtős válaszokat igénylő kérdésekből áll, így az adott feladatok eltérő pontértéket érhetnek. A dolgozatok osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített százalékos kulcsok alapján történik. Az elégtelen zárthelyi dolgozatokat a félév során legfeljebb egyszer lehet kijavítani. A félév osztályzatát a zárthelyi dolgozatok összesített érdemjegyének átlaga adja. A zárthelyi dolgozatok átlagjegyébe minden megírt dolgozat osztályzata beleszámít.

A 2-5 legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

ARANY-MICHELS R.: Egy hajdú-bihari község cigányságának temetési szokásai és annak lelkigondozói lehetőségei – Romológiai Füzetek 1., Debreceni Református Hittudományi Egyetem, Debrecen, 2017, ISBN: 978-963-8429-99-5

LANDAUER A. (szerk.): *A Kárpát-medencei cigányság és a keresztyén egyházak kapcsolatának forrásai (1567-1953)*, KRE – L'Harmattan Kiadó, Budapest, 2016, ISBN: 978-963-414-197-6

NASZÁDI K. (szerk.): *Országodba befogadtál – Cigány fiatalok, munkatársak, lelkészek és művészek a református egyházban*, Kálvin Kiadó, Budapest, 2015, ISBN: 978-963-558-312-6

SZABÓNÉ KÁRMÁN J.: The Gypsies' beliefs – ideas of death, mourning and the cult of death, in: KÉK E. – SZATMÁRI GY. – TÓTH B. (szerk.): *Kövek Isten házához*, Sapientia Főiskola, Budapest, 2018, (349–353), ISBN: 978-963-88356-7-3

SZABÓNÉ KÁRMÁN J.: Szokás és hitvilág, in: PATKÁS R. – BAKAY P. (szerk.): *Kézikönyv a cigányok közti szolgálathoz*, (Cigánymissziós Módszertani Füzetek II.), Cigány Módszertani és Kutató Központ, Békés, 2016, (53-59), ISBN: 978-615-80116-2-4

Ajánlott irodalom:

CIGÁNY MÓDSZERTANI ÉS KUTATÓ KÖZPONT: *Találkozások*, (Cigánymissziós Módszertani Füzetek I.), Cigány Módszertani és Kutató Központ, Békés, 2014, ISBN: 978-615-80116-0-0

PATKÁS R. – BAKAY P. (szerk.): *Kézikönyv a cigányok közti szolgálathoz*, (Cigánymissziós Módszertani Füzetek II.), Cigány Módszertani és Kutató Központ, Békés, 2016, ISBN: 978-615-80116-2-4

Tükör – A magyarországi protestáns egyházak cigánymisszióinak negyedévente megjelenő lapja. (Romológia Tanszéken) ISSN: 2064-9177, ISBN: 978-615-80116-0-0

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb.)** a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Jól ismeri szakterülete szókincsét, az írott és beszélt nyelvi kommunikáció sajátosságait: legfontosabb formáit, módszereit és technikáit anyanyelvén és legalább egy idegen nyelven.
- Birtokában van azon ismeretek körének, amelyek szükségesek az adott és más képzési területen folyó doktori képzésbe való belépéshez.

b) képességei

- Magas szinten használja a szakterület ismeretközvetítési technikáit, és dolgozza fel a magyar és idegen nyelvű publikációs forrásait, rendelkezik a hatékony információkutatás, -feldolgozás ismereteivel a szakterülete vonatkozásában.
- Szakterületének egyes résztemáiról önálló, szaktudományos formájú összefoglalókat, elemzéseket készít.

c) attitűdje

- Fejlett szakmai identitással, hivatástudattal rendelkezik, amelyet a szakmai és szélesebb társadalmi közösség felé is vállal.
- Törekszik arra, hogy szakterülete legújabb eredményeit saját fejlődésének szolgálatába állítsa.

d) autonómiája és felelőssége

- Önállóan tervezi meg és végzi tevékenységeit.
- Új, komplex döntési helyzetekben is felelősséget vállal azok környezeti és társadalmi hatásaiért.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse: Dr. Gaál Sándor egyetemi docens, PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k):
Dani Eszter óraadó

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Romológia Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: G040, G041, G042, G043 Tantárgy neve: Egyházi ének [1, 2, 3, 4] Tantárgy neve angolul: Church Hymns [1, 2, 3, 4]	Kreditértéke: 1, 1, 1, 1
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: törzsanyag ismeretkörei	
A tanóra típusa: ea., ea., ea., ea. és óraszám: 30, 30, 30, 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: az elméleti ismeretek azonnali gyakorlatba-ültetése csoportos munka révén.	
A számonkérés módja: kollokvium, kollokvium, kollokvium, kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 50 kredit%	
A tantárgy tantervi helye: 1., 2., 3., 4.	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): [1]: — [2]: G040 Egyházi ének [1] [3]: G041 Egyházi ének [2] [4]: G042 Egyházi ének [3]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A tantárgy célja:

Lelkipásztorok és kántorok fölkészítése a gyülekezeti éneklés irányítására. Nevezetesen arra, hogy

- a lelkipásztor képes legyen a kántor segítségével jól, a kántor segítségével nélkül elfogadhatóan vezetni a gyülekezet éneklését;
- a kántor a megfelelő ismeretek birtokában közvetlenül vagy közvetetten hatékony segítője és munkatársa legyen a lelkipásztornak vagy a hitoktatónak.

A tantárgy tartalma:

1. Az éneklés helye és szerepe a liturgiában
2. A gyülekezeti Énekeskönyv tematikus szerkezete
3. A gyülekezeti Énekeskönyv dallamainak típusai, műfajai (középkori ének, genfi zsoltár, korál, régi magyar ének, angolszász himnusz stb.)
4. Gyülekezeti énekeink himnológiai, egyháztörténeti háttere, ünnepkörökhöz, illetve néphagyományhoz való kapcsolódása
5. Gyülekezeti énekeink megjelenése az egyházi műzene történetében.
6. A dallamok stílusos megszólaltatása; a közös éneklés irányítása
7. A gyülekezeti Énekeskönyv énekeinek elsajátítása

Tananyag (a vastag betűvel írt énekek első versszakát fejből, a normál betűvel írtakét kottából kell tudni elénekelni):

Egyházi ének [1]: [20 dallam fejből, 28 kottából]

23, 25, 32, 65, 66, 84, 119, 130; 157, 158, 201, 222, 225, 230, 371, 375, 401, 501, 720, 741;

1, 12, 27, 55, 77, 92, 103, 121, 137; 184, 194, 204, 298, 381, 414, 417, 449, 475, 581, 584, 590, 601, 602, 603, 691, 713, 721, 756.

Egyházi ének [2]: [20 dallam fejből, 28 kottából]

5, 8, 24, 74, 81, 105, 128, 138; 165, 168, 211, 227, 292, 332, 493, 531, 541, 545, 561, 718; 14, 30, 97, 100, 107, 114, 134, 135, 141; 160, 205, 207, 228, 262, 267, 284, 476, 494, 497, 543, 548, 621, 711, 715, 719, 726, 742, 821.

Egyházi ének [3]: [20 dallam fejből, 28 kottából]

6, 42, 46, 68, 80, 90, 96, 136, 150; 173, 196, 224, 374, 390, 412, 462, 465, 474, 658, 772; 9, 19, 33, 99, 101, 102, 125; 163, 167, 178, 186, 192, 221, 261, 268, 281, 313, 403, 434, 444, 456, 567, 612, 698, 744, 761, 768, 797.

Egyházi ének [4]: [20 dallam fejből, 27 kottából]

3, 26, 35, 47, 51, 89, 91, 133; 170, 223, 238, 453, 481, 485, 491, 591, 723, 758, 773, 824; 10, 22, 28, 34, 40, 50, 104, 148; 154, 202, 234, 249, 251, 266, 269, 289, 291, 469, 490, 508, 513, 542, 581, 604, 608, 624, 796.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban:

A vizsga egy „A” és egy „B” részből áll; az „A” részt a könyv nélkül fölidézendő, a „B” részt a könyvből éneklendő dallamok eléneklése alkotja. A dallamokat a vizsgázónak fennakadás nélkül egyedül kell megszólaltatnia. A két felelet együttes átlagos időtartama 15-20 perc.

Tételhúzás nincsen; az énekeket a vizsgáztató választja ki, de az „A” dallamai közül egyet, a „B” dallamai közül hármat a vizsgázó jelölhet meg.

Aki nem tud (vagy úgy gondolja, hogy nem tud) énekelni, annak könyv nélkül és hibátlanul kell elmondani 6 „A” dallam első és egy további strófájának, továbbá 10 „B” dallam első strófájának szövegét. Ez esetben mindegyik éneket a vizsgáztató választja ki. A szövegmondásos vizsgával elérhető legjobb osztályzat a 4 (jó).

Értékelés:

Az „A” dallamok éneklését a vizsgáztató 1-10, a „B” dallamokét 1-5 ponttal minősíti. Az összegyűjthető összpontszám így 110; szövegmondás esetén ennek 90%-a.

A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató mind az „A”, mind pedig a „B” tételrészt legalább elégséges szinten teljesítette. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok figyelembevételével történik.

Az adott félév vizsgaanyagát az aktuális tárgyatematika rögzíti.

A 2-5 legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Református Énekeskönyv, Magyarországi Református Egyház, Kálvin János Kiadója, Budapest, 2021 [vagy későbbi kiadás], ISBN: 978-963-558-467-3

CSOMASZ TÓTH K.: *Dicsérvételek az Urat*, a Magyarországi Református Egyház Kálvin Kiadója, Budapest, 1995, ISBN 963-300-609-0

BERKESI S. (szerk.): *Az Úrnak zengjen az ének – ifjúsági énekeskönyv*, MRETZS és MRE Kálvin Kiadó, Budapest, 2006, ISBN: 978-963-558-035-4

Ajánlott irodalom:

BERKESI S.: *Te néked zengek éneket*, Országos Református Tanáregyesület, Debrecen, 1994, ISBN: 963-044-303-1

CSOMASZ TÓTH K.: *A református gyülekezeti éneklés*, Református Egyetemes Konvent kiadása, Budapest, 1950, [ISBN nélkül]

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb.)** a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Átfogóan ismeri az adott képzési terület tárgykörének alapvető tényeit, irányait és határait.

- Ismeri a szakterületéhez kötődő legfontosabb összefüggéseket, elméleteket és az ezeket felépítő fogalomrendszert.
- Rendelkezik azzal a tudással, azokkal a képességekkel, attitűdökkel, amelyek szakmáját az állampolgári műveltség meghatározott köréhez kötik.

b) képességei

- Megtervezi és megszervezi saját önálló tanulását, ahhoz a hozzáférhető források legszélesebb körét használja.
- Munkahelye erőforrásaival gazdálkodik, felhasználva szakmai tudását.

c) attitűdje (hozzáállása)

- Vállalja és hitelesen képviseli szakmája társadalmi szerepét, alapvető viszonyát a világhoz.
- Törekszik arra, hogy a problémákat lehetőleg másokkal együttműködésben oldja meg.

d) autonómiája (önállósága) és felelőssége

- Szakmai útmutatás alapján végzi átfogó és speciális szakmai kérdések végig-gondolását és adott források alapján történő kidolgozását.
- Önállóan végzi munkáját tevékenysége kritikus értékelése és folyamatos korrekciója mellett.

Tantárgyfelelős: Szabóné Fodor Adrienne tanársegéd

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k):
Dr. Sárosi Dániel adjunktus, DLA

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Egyházzenei Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: G050-A Tantárgy neve: Valláspedagógia és -lélektan Tantárgy neve angolul: Pedagogy and Psychology of Religion	Kreditértéke: 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag	
A tanóra típusa: ea és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: —	
A számonkérés módja: kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 25 kredit%	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 6.	
Előtanulmányi feltételek: —	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása
Cél: A kurzus célja betekintést nyújtani a valláspedagógia és valláslélektan alapfolyamataiba. Tematika: A félév során megbeszélendő témakörök: ○ Általános pedagógiai elméletek, alapelvek, fogalmak, neveléstörténeti fordulópontok, reformpedagógiák, a nevelhetőség kérdései. ○ Az iskola szociálpszichológiai jelenségvilága, pl. a tanári kommunikáció, énkép és iskolai teljesítmény, vezetési stílusok. ○ A református iskolarendszer alakulása Magyarországon a második világháború végétől napjainkig. A református iskolák tanárai ○ A hitoktatás gyakorlati, pedagógiai kérdései (értékelés, fegyelmezés, tanulási környezet hittan órán) ○ A valláslélektan alapfogalmai ○ Erikson életciklusokról, valamint Fowler a hit fejlődésének fázisairól szóló modelljének megismerése. ○ Vallásosság és egészség kapcsolata.
Számonkérési és értékelési rendszer:
Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban. A vizsga egy „A” és egy „B” tételrészből áll, melyet a hallgató két külön cédlapon húz. Az „A” tételsor valláspedagógiából, a „B” valláslélektanból kerül összeállításra. A felelet előtt a felkészülésre legalább 20, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A két felelet együttes átlagos időtartama 25 perc. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató mind az „A”, mind pedig a „B” tételrészre legalább elégséges szinten teljesítette. Póttétel húzására mindkét tételrész esetében van lehetőség. Póttétel húzása esetén az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik. Az adott félév tételsorát az aktuális tárgyatematika rögzíti.
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

SCHWEITZER, F.: Vallás és életút – Vallásis fejlődés és keresztyén nevelés gyermek - és ifjúkorban, Kálvin Kiadó, Budapest, 1999, ISBN: 963-300-773-9
SIBA B. – SZABÓNÉ LÁSZLÓ L. – PÁNGYÁNSZKY Á. (szerk.): *Együtt a hit útján. Gyülekezet-pedagógiai kézikönyv*, Kálvin kiadó, Budapest, 2019, ISBN: 9789635584284
VERGOTE, A.: *Valláslélektan*, Semmelweis Egyetem – TF – párbeszéd (Dialógus) Alapítvány – HÍD Alapítvány, Budapest, 2001, ISBN: 963-00-8699-0

Ajánlott irodalom:

KOPP E.: Református középiskolák identitása, in: *Educatio* 14 (2005/3), 554–572.
BACSKAI K.: Református iskolák tanárai, in: *Magyar Pedagógia* 108 (2008/4), 359–378.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb.)** a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri szakterülete általános és specifikus jellemzőit, határait, legfontosabb fejlődési irányait, a szakterület kapcsolódását a rokon szakterületekhez.
- Részletekbe menően ismeri az adott szakterület összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő terminológiát.

b) képességei

- Sokoldalú, interdiszciplináris megközelítéssel azonosít speciális szakmai problémákat, feltárja és megfogalmazza az azok megoldásához szükséges részletes elméleti és gyakorlati hátteret.
- Magas szinten használja a szakterület ismeretközvetítési technikáit, és dolgozza fel a magyar és idegen nyelvű publikációs forrásait, rendelkezik a hatékony információkutatás, -feldolgozás ismereteivel a szakterülete vonatkozásában.

c) attitűdje

- Vállalja azokat az átfogó és speciális viszonyokat, azt a szakmai identitást, amelyek szakterülete sajátos karakterét, személyes és közösségi szerepét alkotják.
- Magáévá teszi azt az elvet, hogy a folyamatos szakmai szocializáció és a személyes tanulás a közjó szolgálatában áll.

d) autonómiája és felelőssége

- Jelentős mértékű önállósággal végzi átfogó és speciális szakmai kérdések végig gondolását és adott források alapján történő kidolgozását.
- Kialakított szakmai véleményét előre ismert döntési helyzetekben önállóan képviseli.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse: Dr. Hodossi Sándor főiskolai docens, PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: G051, G052 Tantárgy neve: Poimenika [1, 2] Tantárgy neve angolul: Poimenics – Pastoral Care [1, 2]	Kreditértéke: 3, 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: differenciált szakmai ismeret	
A tanóra típusa: ea., ea. és óraszám: 30, 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: összefüggő egyhetes (30 órás) intézményen kívüli kórházi gyakorlat	
A számonkérés módja: kollokvium, kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: Beszámolók egyéni olvasmány-élményekről, az első félévben kórházi gyakorlat teljesítése	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti és gyakorlati (egyhetes kórházi gyakorlat) gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 40 kredit%	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 9., 10.	
Előtanulmányi feltételek: [1]: G050-A Valláspedagógia és -lélektan [2]: G051 Poimenika [1]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

Cél: A tantárgy célja, hogy betekintést adjon a lelkigondozás elméleti hátterébe. Ennek keretében a Szentírás tanításából kiindulva felvázolja azokat a lelkigondozói irányokat, amelyek mindmáig meghatározóak a pásztorációs munkában, a pásztori pszichológia tudományából bemutatja a legalapvetőbb személyiséglélektani iskolákat, a segítő beszélgetés modelljeit, valamint ismerteti a lelkigondozás gyakorlati tevékenységének speciális területeit.

Tematika:

Poimenika [1]:

1. A poimenika és pásztori pszichológia fogalma, bibliai alapvetés.
2. A lelkigondozás irányai.
3. E. Thurneysen és a kerygmatis lelkigondozás.
4. Személyiséglélektani iskolák
5. Sigmund Freud személyiséglélektani elmélete, a pszichoanalízis.
6. C. G. Jung analitikus pszichológiája, tipológiája.
7. Alfred Adler individuálpszichológiája.
8. V. E. Frankl és az egzisztenciaanalízis, a logoterápia.
9. C. Rogers személyiségközpontú pszichológiája, hatása a pásztorálpszichológiára.
10. Erik H. Erikson identitáselmélete.
11. Az emberi kommunikáció törvényszerűségei.
12. Az alkalmazott kommunikáció: a lelkigondozói beszélgetés feltételei és folyamata.

A félév során a hallgatók összefüggő egyhetes, 30 órás félévközi intézményen kívüli csoportos kórházi gyakorlaton vesznek részt, az erre kijelölt egészségügyi intézményben. A gyakorlaton való részvétel feltétele, hogy a hallgató előzetesen titoktartási fogadalmat

tegyen, és ezt aláírásával dokumentálja. A fogadalomtétel megszervezése és dokumentálása a Tanulmányi Osztály feladata.

A gyakorlóhelyet és a gyakorlatvezető személyét a tantárgyfelelős javaslatát figyelembe véve a Teológiai Intézet vezetője jelöli ki, illetve kéri fel. A gyakorlat időtartama 30 óra, részletes programját a gyakorlatvezető állítja össze. A hallgatók a gyakorlat keretében megismerkednek a kórházi lelkigondozás elméleti és gyakorlati kérdéseivel, beteglátogatáson, lelkigondozói alkalmakon és kórházi istentiszteleten hospitálnak, illetve elvégzik a gyakorlatvezető által számukra kijelölt egyéb feladatokat. A gyakorlat teljesítésének a feltétele, hogy a hallgató a gyakorlóhelyen a kijelölt időpontban jelen legyen és a számára kijelölt programokat, feladatokat a tőle elvárható odaadással, letett fogadalmának szellemében teljesítse.

A gyakorlat teljesítését a gyakorlatvezető november 30. napjáig írásban igazolja a Teológiai Intézet felé. Az igazolást az Intézet nyolc napon belül továbbítja a tantárgy oktatójának. Amennyiben a gyakorlatvezető a gyakorlat teljesítését nem igazolja le, az oktató a félév aláírását megtagadja, a hallgató vizsgára nem bocsájtható.

A tantárgy oktatója a hallgatók visszajelzését követően visszacsatol a gyakorlatvezető felé, s a két oldalon szerzett tapasztalatokat összegzik, illetve egyeztetnek a következőkben esetlegesen szükséges tartalmi vagy szervezésbeli változtatásokról, intézkedésekről.

Poimenika [2]:

1. A lelkigondozói beszélgetés gyakorlati szempontjai.
2. A krízis lélektana.
3. A szuicidium.
4. A betegségben szenvedő ember.
5. Szorongásos és mentális megbetegedések lelkigondozói kísérése.
6. Fóbiák, kényszerbetegségek, generalizált szorongás, poszttraumás stressz-szindróma, depresszió.
7. Az öregedő ember.
8. A haldoklás és gyász folyamata.
9. A gyászbeszélgetés.
10. A család lelkigondozása.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban.

A vizsga egy, a félév elején megbeszélte, az aktuális félév tárgytematikájában rögzített tételsor alapján történik. A hallgató a külön cédulákra kiírt tételekből egyet húz. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A felelet átlagos időtartama kb. 15 perc. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató a kihúzott tételről legalább elégséges szinten számot tud adni. Póttétel húzására van lehetőség, ebben az esetben az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik.

A Poimenika [1] tantárgyfelelős teljesítésének (a félév aláírásának és ezzel a vizsgára állásnak) feltétele a csoportos kórházi gyakorlat teljesítése, amiről az igazolást a gyakorlatvezető állítja ki.

A 2-5 legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

HÉZSER G.: *A pásztori pszichológia gyakorlati kézikönyve*, Kálvin Kiadó, Budapest, 1995, ISBN: 963-300-631-7

BAUMGARTNER, I.: *Pásztorálpszichológia*, Párbeszéd, Budapest, 2006, ISBN: 963-206-509-3

HÉZSER G.: *Miért? Rendszerszemlélet és lelkipázkondozói gyakorlat*, Kálvin Kiadó, Budapest, 1996, ISBN: 963-300-673-2

Ajánlott irodalom:

FONYÓ I. – PAJOR A.: *Fejezetek a konzultáció pszichológiájának témaköréből*, Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola, Budapest, 1998, Tankönyvi száma: J12-1140

KLESSMANN, M.: *Pastoralpsychologie – Ein Lehrbuch*, Neukirchener Verlag, Neukirchen-Vluyn, 2004, ISBN: 978-378-872-050-6

További ajánlott irodalom a félév során.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Részletekbe menően ismeri az adott szakterület összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő terminológiát.
- Ismeri szakterületének sajátos kutatási (ismeretszerzési és problémamegoldási) módszereit, absztrakciós technikáit, az elvi kérdések gyakorlati vonatkozásainak kidolgozási módjait.
- Jól ismeri szakterülete szókincsét, az írott és beszélt nyelvi kommunikáció sajátosságait: legfontosabb formáit, módszereit, és technikáit anyanyelvén és legalább egy idegen nyelven.

b) képességei

- Sokoldalú, interdiszciplináris megközelítéssel azonosít különleges szakmai problémákat, feltárja és megfogalmazza az azok megoldásához szükséges részletes elméleti és gyakorlati háttérrel.
- Feladatai ellátása során együttműködik a kapcsolódó szakterületek képviselőivel.
- Magas szinten használja a szakterület ismeretközvetítési technikáit, és dolgozza fel a magyar és idegen nyelvű publikációs forrásait, rendelkezik a hatékony információkutatás, -feldolgozás ismereteivel a szakterülete vonatkozásában.

c) attitűdje

- Vállalja azokat az átfogó és speciális viszonyokat, azt a szakmai identitást, amelyek szakterülete sajátos karakterét, személyes és közösségi szerepét alkotják.
- Hitelesen közvetíti szakmája összefoglaló és részletezett problémaköreit.
- Új, összetett megközelítést kívánó, stratégiai döntési helyzetekben, illetve nem várt élethelyzetekben is a jogszabályok és etikai normák teljes körű figyelembevételével hozza meg döntését.

d) autonómiája és felelőssége

- Jelentős mértékű önállósággal végzi átfogó és speciális szakmai kérdések végig gondolását és adott források alapján történő kidolgozását.
- Új, komplex döntési helyzetekben is felelősséget vállal azok környezeti és társadalmi hatásaiért.
- Különböző bonyolultságú és különböző mértékben kiszámítható kontextusokban a módszerek és technikák széles körét alkalmazza önállóan a gyakorlatban.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

Dr. Kis Klára egyetemi docens, PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k):

Dr. Mézes Zsolt László adjunktus, PhD

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: G010-A Tantárgy neve: Bevezetés a gyakorlati teológiába Tantárgy neve angolul: Introduction to the Practical Theology	Kreditértéke: 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: differenciált szakmai ismeret	
A tanóra típusa: gyak. és óraszám: 45 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: kiadott szövegek, meditációk alapján a hallgatók órai szolgálata megbeszéléssel	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 70 kredit%	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1.	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): —	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása
Cél: A liturgia és a szószéki szolgálat gyakorlása az évfolyamtársak közösségében, bevezetés a lelkipásztorkodásba, a pályaszocializáció segítése. A választott szövegek liturgikus keretbe helyezését és „szószéki” előadását követően megbeszélésre kerül sor a zárt hallgatói csoportban. Ennek része az előadó önreflexiója, a hallgatók kérdései, szakmai meglátásaik kifejtése, a gyakorlatvezető értékelése, a felmerülő elvi, vagy gyakorlati kérdések tisztázása, fejlődést segítő lehetőségek ismertetése. Tematika: ○ a teológus mint liturgus ○ a református istentiszteleti rendek ○ a verba solemniák és énekek az istentiszteleten, ○ a gyülekezeti imádságok felépítése, alaki és gyakorlati szempontok, ○ a gyakorlati teológia elágaztatásai, ○ a tudományterület kimagasló alakjai, ○ a legáció jelentősége, felkészülés a legációra.
Számonkérési és értékelési rendszer:
A gyakorlati jegy feltétele az órákon való jelenlét a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat gyakorlati kurzusokra vonatkozó rendelkezései szerint (13. § 8. bekezdés), a kiadott órai munka teljesítése (szöveg-előadás megbeszéléssel), valamint az órai aktivitás alapján történik. A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)
Kötelező irodalom: BOROSS G.: <i>Bevezetés a gyakorlati teológiába</i>, A Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Karának Gyakorlati Teológiai Tanszéke, Budapest, 1995 BOHREN, R.: <i>Bőjt és ünnep: meditációk művészetéről és aszkézisről</i> (Nemzetközi Teológiai Könyv 32), Lux, Budapest, 1998, ISBN: 963-8360-24-0

BONHOEFFER, D.: *Szentek közössége*, Harmat, Budapest, 1997, ISBN: 963-795-483-X
 FEKETE K.: *Az egyház, annak feje és szolgái, A II. Helvét Hitvallás XVII., XVIII. fejezetének magyarázata*, (Református Presbiteri Füzetek 3), Református Presbiteri Szövetség, Budapest, 1996, 86–105.
 SZABÓ L.: *Alapozó ismeretek a gyakorlati teológiában*, Luther Kiadó, Budapest, 2010, ISBN 978-963-9571-18-1

Ajánlott irodalom: —

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

- Ismeri szakterülete általános és specifikus jellemzőit, határait, legfontosabb fejlődési irányait, a szakterület kapcsolódását a rokon szakterületekhez.
- Ismeri szakterületének sajátos kutatási (ismeretszerzési és problémamegoldási) módszereit, absztrakciós technikáit, az elvi kérdések gyakorlati vonatkozásainak kidolgozási módjait.

b) képességei

- Sokoldalú, interdiszciplináris megközelítéssel azonosít speciális szakmai problémákat, feltárja és megfogalmazza az azok megoldásához szükséges részletes elméleti és gyakorlati hátteret.
- A szakterület elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát a problémák megoldásakor innovatív módon alkalmazza.
- Feladatai ellátása során együttműködik a kapcsolódó szakterületek képviselőivel.

c) attitűdje

- Vállalja azokat az átfogó és speciális viszonyokat, azt a szakmai identitást, amelyek szakterülete sajátos karakterét, személyes és közösségi szerepét alkotják.
- Kezdeményező szerepet vállal szakmájának a közösség szolgálatába állítására.
- Fejlett szakmai identitással, hivatástudattal rendelkezik, amelyet a szakmai és szélesebb társadalmi közösség felé is vállal.

d) autonómiája és felelőssége

- Kialakított szakmai véleményét előre ismert döntési helyzetekben önállóan képviseli.
- Új, komplex döntési helyzetekben is felelősséget vállal azok környezeti és társadalmi hatásaiért.
- Különböző bonyolultságú és különböző mértékben kiszámítható kontextusokban a módszerek és technikák széles körét alkalmazza önállóan a gyakorlatban.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

Dr. Kis Klára egyetemi docens, PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): ---

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: G053, G054 Tantárgy neve: Katechetika [1, 2] Tantárgy neve angolul: Catechetics [1, 2]	Kreditértéke: 3, 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: differenciált szakmai ismeret	
A tanóra típusa: ea/gyak. óraszám: 30+30, 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: óra- és foglalkozástervek közös és önálló készítése, összefüggő egyhetes 30 órás intézményen kívüli katechetikai gyakorlat	
A számonkérés módja: kollokvium, kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: óra- és foglalkozástervek készítése a kollokviumon	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 40 kredit%	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 7, 8.	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): [1]: G050-A Valláspedagógia és –lélektan	[2]: G053 Katechetika [1]

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

Cél: Bemutatni a gyermekkor, valamint az ifjú- és felnőttkor katechézisének lehetőségeit, feltételeit, eljárásait.

Tematika:

Katechetika [1]:

- A katechézis neve fogalma;
- A csecsemő- és első gyermekkor fejlődéslélektana, a katechézis szempontjai;
- Az óvodai keresztyén nevelés;
- A második gyermekkor fejlődéslélektana, a katechézis szempontjai;
- Az iskolai és gyülekezeti hittanóra;
- A hittanóra szervezésének feltételrendszere, az óravázlat.;
- Az alsó tagozatos hittankönyvek feldolgozása.

A félév során a hallgatók összefüggő egyhetes (5 munkanap) intézményen kívüli csoportos katechetikai gyakorlaton vesznek részt, az erre kijelölt köznevelési intézményben. A gyakorlóléhelyet és a gyakorlatvezető személyét a tantárgyfelelős javaslatát figyelembe véve a Teológiai Intézet vezetője jelöli ki, illetve kéri fel. A gyakorlat időtartama 30 óra, részletes programját a gyakorlatvezető állítja össze. A hallgatók a gyakorlat keretében megismerkednek az iskolai hittanoktatás elméleti és gyakorlati kérdéseivel, hittanórákon és más tanórákon, csoportos megbeszéléseken és a tantárgyhoz kapcsolódó szakmai előadásokon vesznek részt. A gyakorlat teljesítésének a feltétele, hogy a hallgató a gyakorlóléhelyen a kijelölt időpontban jelen legyen és a számára kijelölt feladatokat a tőle elvárható odaadással teljesítse. A gyakorlat teljesítését a gyakorlatvezető a Teológiai Intézet által kiadott munkanapló aláírásával november 30. napjáig igazolja a Teológiai Intézet felé, az igazolást a szorgalmi időszak végéig az Intézet továbbítja a tantárgy oktatójának. Amennyiben a gyakorlatvezető a gyakorlat teljesítését nem igazolja le, az oktató a félév aláírását megtagadja, a hallgató vizsgára nem bocsájtható.

Katechetika [2]

- A katechézis módszertana;
- A hittankönyvek használata;
- A gyermekistentisztelet;
- A serdülő- és ifjúkor fejlődéslélektana;
- A konfirmáció;
- A középiskolai vallásoktatás;
- Az ifjúsági óra.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban.

A hallgató a külön cédulákra kiírt tételekből egyet húz. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A felelet átlagos időtartama 15 perc. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató a kihúzott tételről legalább elégséges szinten számot tud adni. Póttétel húzására van lehetőség, ebben az esetben az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik.

A Katechetika [1] tantárgyelem teljesítésének (azaz a félév aláírásának és ezzel a vizsgára állásnak) feltétele a csoportos katechetikai gyakorlat teljesítése, amiről az igazolást a gyakorlatvezető állítja ki.

A 2-5 legfontosabb **kötelező**, illetve **ajánlott irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

BODÓ S. – FEKETE K. (szerk.): *Katechetikai és valláspedagógiai szöveggyűjtemény*, Református Hittudományi Egyetem, Debrecen, 2001, ISBN: 2399985436408

MURÁNYI KOVÁCS ENDRÉNÉ: *A gyermekkori és a serdülőkori személyiségzavarok pszichológiája*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1988, ISBN: 963-18-8982-3

TAMMINEN, K. – VESA, L. – PYYSIÄINEN, M.: *Hogyan tanítsunk hittant? Vallásdidaktika*, Teológiai Irodalmi Egyesület, Budapest, 1998, ISBN: 963-04-9368-3

NÉMETH D. – KASZÓ GY. (szerk.): *Vallásdidaktikai szöveggyűjtemény*, Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Karának Valláspedagógiai és Pasztorálpszichológiai Tanszéke, Budapest, 2001, ISBN: 963-8392-36-3

MÉREI F. – V. BINÉT Á.: *Gyermeklélektan*, Gondolat, Budapest, 1993, ISBN: 963-282-693-0

Ajánlott irodalom:

GOTTFRIED, A. – LACHMANN, R. (Hg.): *Methodisches Kompendium für den Religionsunterricht*, Vandenhoeck & Ruprecht, Göttingen, 1996, ISBN: 3-525-61335-0

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri szakterülete általános és specifikus jellemzőit, határait, legfontosabb fejlődési irányait, a szakterület kapcsolódását a rokon szakterületekhez.
- Jól ismeri szakterülete szókincsét, az írott és beszélt nyelvi kommunikáció sajátosságait: legfontosabb formáit, módszereit, és technikáit anyanyelvén és legalább egy idegen nyelven.
- Részletekbe menően ismeri a szakterületéhez kapcsolódó jogi szabályozást, az etikai normákat.

b) képességei

- Sokoldalú, interdiszciplináris megközelítéssel azonosít speciális szakmai problémákat, feltárja és megfogalmazza az azok megoldásához szükséges részletes elméleti és gyakorlati hátteret.
- A szakterület elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát a problémák megoldásakor innovatív módon alkalmazza.
- Feladatai ellátása során együttműködik a kapcsolódó szakterületek képviselőivel.

c) attitűdje

- Vállalja azokat az átfogó és speciális viszonyokat, azt a szakmai identitást, amelyek szakterülete sajátos karakterét, személyes és közösségi szerepét alkotják
- Hitelesen közvetíti szakmája összefoglaló és részletezett problémaköreit.
- Új, komplex megközelítést kívánó, stratégiai döntési helyzetekben, illetve nem várt élethelyzetekben is a jogszabályok és etikai normák teljes körű figyelembevételével hozza meg döntését.
- Kezdeményező szerepet vállal szakmájának a közösség szolgálatába állítására.

d) autonómiája és felelőssége

- Jelentős mértékű önállósággal végzi átfogó és speciális szakmai kérdések végiggondolását és adott források alapján történő kidolgozását.
- Új, komplex döntési helyzetekben is felelősséget vállal azok környezeti és társadalmi hatásaiért.
- Különböző bonyolultságú és különböző mértékben kiszámítható kontextusokban a módszerek és technikák széles körét alkalmazza önállóan a gyakorlatban.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse: Kustárné dr. Almási Zsuzsanna adjunktus, PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Tanszék

Tantárgyleírás

Intézményen kívüli szakmai gyakorlat

A szakmai gyakorlat kódja: G060-A, G065-B A szakmai gyakorlat neve: Segédlelkészi gyülekezeti munka [1, 2] neve angolul: Vicariat [1, 2]	Kreditértéke: 6, 5
A szakmai gyakorlat oktatásának nyelve: magyar	
A szakmai gyakorlat időtartama teljes idejű képzésben: 30, 30 óra	
A szakmai gyakorlat jellege: összefüggő gyakorlati év	
A szakmai gyakorlat tantervi helye (hányadik félév): 11., 12.	
Előtanulmányi feltételek: [1]: A003-A Szakdolgozat [2] [2]: G060-A Segédlelkészi gyülekezeti munka [1]	

A szakmai gyakorlat tartalmi leírása, szakmai követelményei, szabályok
Cél: Az exmisszus-gyakornoki év keretében a felkért mentor-lelkipásztor (gyakorlatvezető) irányításával teljesített hospitálások és önálló részfeladatok révén rálátás- és gyakorlatszerzés a gyülekezeti lelkipásztori munka többféle területén. A hallgatók gyakorlatkísérő szemniáriumként minden hónapban az egyetemen megtartott tömbösített konzultációs napokon (Segédlelkészi konzultáció [1, 2]) vesznek részt. Tematika: ○ Irodai adminisztráció folyamatának megismerése és gyakorlása: zárószámadás, költségvetés készítése, anyakönyvvezetés, hivatali levelezés, iktatás, egyéb ügykezelés; ○ Gyülekezeti programok szervezésében való részvétel; ○ Betekintés a gyülekezeti munkaterv készítésébe; ○ Betekintés és közreműködés a gyülekezet honlapjának, újságjának szerkesztésében; ○ Betekintés és részvétel a gyülekezeti családlátogatásban és lelkigondozói szolgálatában; ○ Betekintés és részvétel a gyülekezet diakóniai szolgálatában.
A szakmai gyakorlaton nyújtott hallgatói teljesítmény értékelési módszerei
<i>Gyakorlati jegy, a félév során tanúsított érdeklődés és szorgalom, valamint a kiosztott feladatok teljesítése alapján. Az érdemjegyet a mentor-lelkipásztor állapítja meg.</i>
A szakmai gyakorlólhely(ek), melyekkel a képző intézmény megállapodást kötött
A gyakorlólhelyet és a gyakorlatvezető (mentor-lelkipásztor) személyét a teológia szak – lelkész szakirány szak- és a szakirányfelelősének javaslata alapján, a DRHE rektorával, valamint a gyakorlat intézményi felelősével történt egyeztetés alapján a Tiszántúli Református Egyházkerületének püspöke jelöli ki. A kijelölt gyakorlólhellyel és gyakorlatvezetővel a DRHE képzési megállapodást köt.
A szakmai gyakorlat szervezettsége, „külső” gyakorlatvezetők biztosítása, ellenőrzése
A szakmai gyakorlólhelyek kiválasztása, illetve véleményezése során a szakfelelős és a szakirányfelelős a DRHE Minőségbiztosítási Szabályzatának 19. § 3–5. bekezdésében rögzített feltételek teljesülését mérlegelve hoz javaslatot.

A gyakorlatvezetők munkáját a havi rendszerességgel megtartott konzultációk során a hallgatókkal folytatott csoportos és egyéni beszélgetések, valamint a gyakorlőhelyen tett látogatása és a szakokkal folytatott beszélgetései alapján az intézményi felelős értékeli.

Intézményi felelős: Dr. Kis Klára egyetemi docens, PhD

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Tanszék

Tantárgyleírás

Intézményen kívüli szakmai gyakorlat

A szakmai gyakorlat kódja: G061-A, G066-A A szakmai gyakorlat neve: Segédlelkészi hittanóra [1, 2] neve angolul: Practice of Ministry, Cathecisation [1, 2]	Kreditértéke: 6, 5
A szakmai gyakorlat oktatásának nyelve: magyar	
A szakmai gyakorlat időtartama teljes idejű képzésben: 30, 30 óra	
A szakmai gyakorlat jellege: összefüggő gyakorlati év	
A szakmai gyakorlat tantervi helye (hányadik félév): 11., 12.	
Előtanulmányi feltételek: [1]: A003-A Szakdolgozat [2] [2]: G061-A Segédlelkészi hittanóra [1]	

A szakmai gyakorlat tartalmi leírása, szakmai követelményei, szabályok
Cél: Az exmisszus-gyakornoki év keretében a hallgató a felkért mentor-lelkipásztor (gyakorlatvezető) irányításával teljesített hospitálások és önálló részfeladatok révén a gyakorlólhelyén működő köznevelési intézmény/ekben részt vesz az iskolai hittanoktatásban, legfeljebb heti hat hittanóra megtartásáig annak érdekében, hogy a gyülekezet hitoktatási tevékenységét megismerje mind iskolai, mind gyülekezeti szinten. Tematika: A gyakorlat elején legalább négy hét hospitálás és konzultáció a hittanórákhoz kapcsolódóan; hitoktatási tanmenetek, programok megismerése, betekintés a mentor-lelkész és a hitoktatók munkájába. A hospitálási idő leteltével önálló hittan-csoportvezetési lehetőség folyamatos szakmai kísérés és konzultáció mellett. A hallgatók gyakorlatkísérő szemniáriumként minden hónapban az egyetemen megtartott tömbösített konzultációs napokon (Segédlelkészi konzultáció [1, 2]) vesznek részt.
A szakmai gyakorlaton nyújtott hallgatói teljesítmény értékelési módszerei
Gyakorlati jegy, a félév során tanúsított érdeklődés és szorgalom, valamint a kiosztott feladatok teljesítése alapján. Az érdemjegyet a mentor-lelkipásztor állapítja meg.
A szakmai gyakorlólhely(ek), melyekkel a képző intézmény megállapodást kötött
A gyakorlólhelyet és a gyakorlatvezető (mentor-lelkipásztor) személyét a teológia szak – lelkész szakirány szak- és a szakirányfelelősének javaslata alapján, a DRHE rektorával, valamint a gyakorlat intézményi felelősével történt egyeztetés alapján a Tiszántúli Református Egyházkerületének püspöke jelöli ki gyülekezeti szolgálatra. A kijelölt gyakorlólhellyel és gyakorlatvezetővel a DRHE képzési megállapodást köt.
A szakmai gyakorlat szervezettsége, „külső” gyakorlatvezetők biztosítása, ellenőrzése
A szakmai gyakorlólhelyek kiválasztása, illetve véleményezése során a szakfelelős és a szakirányfelelős a DRHE Minőségbiztosítási Szabályzatának 19. § 3–5. bekezdésében rögzített feltételek teljesülését mérlegelve hoz javaslatot. A gyakorlatvezetők munkáját a havi rendszerességgel megtartott konzultációk során a hallgatókkal folytatott csoportos és egyéni beszélgetések, valamint a gyakorlólhelyen tett látogatása és a szakoktatókkal folytatott beszélgetései alapján az intézményi felelős értékeli.

Intézményi felelős: Dr. Kis Klára egyetemi docens, PhD
A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Tanszék

Tantárgyleírás

Intézményen kívüli szakmai gyakorlat

A szakmai gyakorlat kódja: G062-A, G067-B A szakmai gyakorlat neve: Segédlelkészi igehirdetés [1, 2] neve angolul: Practice of Ministry, Preaching [1, 2]	Kreditértéke: 6, 5
A szakmai gyakorlat oktatásának nyelve: magyar	
A szakmai gyakorlat időtartama teljes idejű képzésben: 30, 30 óra	
A szakmai gyakorlat jellege: összefüggő gyakorlati év	
A szakmai gyakorlat tantervi helye (hányadik félév): 11., 12.	
Előtanulmányi feltétele: [1]: A003-A Szakdolgozat [2] [1] [2]: G062-A Segédlelkészi igehirdetés [1]	

A szakmai gyakorlat tartalmi leírása, szakmai követelményei, szabályok

Cél: Az exmisszus-gyakornoki év keretében a felkért mentor-lelkipásztor (gyakorlatvezető) irányításával teljesített hospitálások és önálló részfeladatok révén a hallgató betekintést nyerjen a lelkipásztor igehirdetési szolgálataiba, illetve az kipróbálhassa az igehirdetői szolgálat minél szélesebb területeit a különböző gyülekezeti alkalmakon.

A hallgatók gyakorlatkísérő szemniáriumként minden hónapban az egyetemen megtartott tömbösített konzultációs napokon (Segédlelkészi konzultáció [1, 2]) vesznek részt.

Tematika:

Segédlelkészi igehirdetés [1]: Hospitálás a különböző rétegalkalmakon, a különféle műfajú gyülekezeti alkalmak igehirdetésein. Az első hónap elteltével legkevesebb heti egy igehirdetői szolgálat teljesítése istentiszteleten vagy bibliaórán, szakmai konzultáció mellett.

Segédlelkészi igehirdetés [2]: Igehirdetési szolgálatok végzése, kiemelve az úrnapi délelőtti istentiszteletet. Elvárás összességében legalább heti 1 prédikáció elkészítése.

A szakmai gyakorlaton nyújtott hallgatói teljesítmény értékelési módszerei

Gyakorlati jegy, a félév során tanúsított érdeklődés és szorgalom, valamint a kiosztott feladatok teljesítése alapján. Az érdemjegyet a mentor-lelkipásztor állapítja meg.

A szakmai gyakorlólhely(ek), melyekkel a képző intézmény megállapodást kötött

A gyakorlólhelyet és a gyakorlatvezető (mentor-lelkipásztor) személyét a teológia szak – lelkész szakirány szak- és a szakirányfelelősének javaslata alapján, a DRHE rektorával, valamint a gyakorlat intézményi felelősével történt egyeztetés alapján a Tiszántúli Református Egyházkerületének püspöke jelöli ki gyülekezeti szolgálatra. A kijelölt gyakorlólhellyel és gyakorlatvezetővel a DRHE képzési megállapodást köt.

A szakmai gyakorlat szervezettsége, „külső” gyakorlatvezetők biztosítása, ellenőrzése

A szakmai gyakorlólhelyek kiválasztása, illetve véleményezése során a szakfelelős és a szakirányfelelős a DRHE Minőségbiztosítási Szabályzatának 19. § 3–5. bekezdésében rögzített feltételek teljesülését mérlegelve hoz javaslatot.

A gyakorlatvezetők munkáját a havi rendszerességgel megtartott konzultációk során a hallgatókkal folytatott csoportos és egyéni beszélgetések, valamint a gyakorlólhelyen tett látogatása és a szakoktatókkal folytatott beszélgetései alapján az intézményi felelős értékeli.

Intézményi felelős: Dr. Kis Klára egyetemi docens, PhD
A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Tanszék

Tantárgyleírás

Intézményen kívüli szakmai gyakorlat

A szakmai gyakorlat kódja: G063-A, G068-B A szakmai gyakorlat neve: Segédlelkészi kazuális igehirdetés [1, 2] neve angolul: Vicar`s Casual Sermon [1, 2]	Kreditértéke: 5, 5
A szakmai gyakorlat oktatásának nyelve: magyar	
A szakmai gyakorlat időtartama teljes idejű képzésben: 30, 30 óra	
A szakmai gyakorlat jellege: összefüggő gyakorlati év	
A szakmai gyakorlat tantervi helye (hányadik félév): 11., 12.	
Előtanulmányi feltétele: [1]: A003-A Szakdolgozat [2] [2]: G063-A Segédlelkészi kazuális igehirdetés [1]	

A szakmai gyakorlat tartalmi leírása, szakmai követelményei, szabályok Cél: Az exmisszus-gyakornoki év keretében a felkért mentor-lelkipásztor (gyakorlatvezető) irányításával teljesített hospitálások és önálló részfeladatok révén a hallgató – tekintettel a kazuális szolgálatok viszonylag kisebb gyakoriságára – vegyen részt a lehető legtöbb ilyen jellegű szolgálaton, és legyen lehetősége az ott tapasztaltakról mentor-lelkészével szakmai konzultációkat folytatni. A hallgatók minden hónapban az egyetemen gyakorlatkísérő szemniáriumként megtartott tömbösített konzultációs napokon (Segédlelkészi konzultáció [1, 2]) vesznek részt. Tematika: Különösen fontos a temetési és a keresztelési istentiszteletek elemzése. A hospitálás után a hallgató legalább egy-egy szolgálatot végezzen kazuális istentiszteleteken.
A szakmai gyakorlaton nyújtott hallgatói teljesítmény értékelési módszerei Gyakorlati jegy, a félév során tanúsított érdeklődés és szorgalom, valamint a kiosztott feladatok teljesítése alapján. Az érdemjegyet a mentor-lelkipásztor állapítja meg.
A szakmai gyakorlólhely(ek), melyekkel a képző intézmény megállapodást kötött A gyakorlólhelyet és a gyakorlatvezető (mentor-lelkipásztor) személyét a teológia szak – lelkész szakirány szak- és a szakirányfelelősének javaslata alapján, a DRHE rektorával, valamint a gyakorlat intézményi felelősével történt egyeztetés alapján a Tiszántúli Református Egyházkerületének püspöke jelöli ki gyülekezeti szolgálatra. A kijelölt gyakorlólhellyel és gyakorlatvezetővel a DRHE képzési megállapodást köt.
A szakmai gyakorlat szervezettsége, „külső” gyakorlatvezetők biztosítása, ellenőrzése A szakmai gyakorlólhelyek kiválasztása, illetve véleményezése során a szakfelelős és a szakirányfelelős a DRHE Minőségbiztosítási Szabályzatának 19. § 3–5. bekezdésében rögzített feltételek teljesülését mérlegelve hoz javaslatot. A gyakorlatvezetők munkáját a havi rendszerességgel megtartott konzultációk során a hallgatókkal folytatott csoportos és egyéni beszélgetések, valamint a gyakorlólhelyen tett látogatása és a szakoktatókkal folytatott beszélgetései alapján az intézményi felelős értékeli.
Intézményi felelős: Dr. Kis Klára egyetemi docens, PhD
A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Tanszék

Tantárgyleírás

Intézményen kívüli szakmai gyakorlat

A szakmai gyakorlat kódja: G064-A, G069-A A szakmai gyakorlat neve: Segédlelkészi konzultáció [1, 2] neve angolul: Practice of Ministry, Consultations [1, 2]	Kreditértéke: 4, 4
A szakmai gyakorlat oktatásának nyelve: magyar	
A szakmai gyakorlat időtartama teljes idejű képzésben: 30, 30 óra	
A szakmai gyakorlat jellege: összefüggő gyakorlati év	
A szakmai gyakorlat tantervi helye (hányadik félév): 11., 12.	
Előtanulmányi feltétele: [1]: A003-A Szakdolgozat [2] [2]: G064-A Segédlelkészi konzultáció [1]	

A szakmai gyakorlat tartalmi leírása, szakmai követelményei, szabályok
Cél: Az exmisszus-gyakornoki év (összefüggő szakmai gyakorlat/hatodév) követelményeit a gyakorlólhelyen teljesítő hallgatók a havonta megszervezett konzultációkon a hallgatók kapjanak lehetőséget a gyakorlat tapasztalatainak csoportos megbeszélésére, kiértékelésére, valamint új, a lelkipásztori gyakorlathoz illeszkedő témakörök feldolgozására. A segédlelkészi konzultációkon való részvétel a hallgatók számára kötelező.
A szakmai gyakorlaton nyújtott hallgatói teljesítmény értékelési módszerei
Az intézményi felelős oktató a félév végén aláírásával és érdemjeggyel igazolja a hallgató részvételét a konzultációkon. A gyakorlati jegy osztályzatát a felelős a hallgató aktivitásának, együttműködési készségének a figyelembe vételével határozza meg.
A szakmai gyakorlólhely(ek), melyekkel a képző intézmény megállapodást kötött
A gyakorlólhelyet és a gyakorlatvezető (mentor-lelkipásztor) személyét a teológia szak – lelkész szakirány szak- és a szakirányfelelősének javaslata alapján, a DRHE rektorával, valamint a gyakorlat intézményi felelősével történt egyeztetés alapján a Tiszántúli Református Egyházkerületének püspöke jelöli ki gyülekezeti szolgálatra. A kijelölt gyakorlólhellyel és gyakorlatvezetővel a DRHE képzési megállapodást köt.
A szakmai gyakorlat szervezettsége, „külső” gyakorlatvezetők biztosítása, ellenőrzése
A szakmai gyakorlólhelyek kiválasztása, illetve véleményezése során a szakfelelős és a szakirányfelelős a DRHE Minőségbiztosítási Szabályzatának 19. § 3–5. bekezdésében rögzített feltételek teljesülését mérlegelve hoz javaslatot. A gyakorlatvezetők munkáját a segédlelkészi konzultációk során a hallgatókkal folytatott csoportos és egyéni beszélgetések, valamint a gyakorlólhelyen tett látogatása és a szakoktatókkal folytatott beszélgetései alapján az intézményi felelős értékeli.
Intézményi felelős: Dr. Kis Klára egyetemi docens, PhD
A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Tanszék

Tantárgyleírás

Intézményen kívüli szakmai gyakorlat

A szakmai gyakorlat kódja: GY01, GY02 A szakmai gyakorlat neve: Gyülekezeti és gyűjteményi gyakorlat [1, 2] neve angolul: Field Practice at Local Churches and at Ecclesial Collections [1, 2]	Kreditértéke: 0, 0
A szakmai gyakorlat oktatásának nyelve: magyar	
A szakmai gyakorlat időtartama teljes idejű képzésben: 40 óra, 40 óra	
A szakmai gyakorlat jellege: évközi	
A szakmai gyakorlat tantervi helye (hányadik félév): 3., 5.	
Előtanulmányi feltételek: [1]: G031-A Felekezetismeret [1] [2]: Gyülekezeti és gyűjteményi gyakorlat [1]	

A szakmai gyakorlat tartalmi leírása, szakmai követelményei, szabályok

A teológia szak hallgatói tanpályájuk során két alkalommal az őszi félévben erre fenntartott, oktatásmentes időszámban egy 40 órás évközi gyakorlatot kötelesek teljesíteni. A **teológia szak lelkész szakirány** hallgatói a gyakorlatot a fenntartó egyházkerület valamelyik gyülekezetében kötelesek teljesíteni. A gyakorlat célja, hogy a hallgatók valóságos gyülekezeti közegben lássák a lekipásztori munkakörrel együtt járó feladatokat, valamint ennek a szolgálatnak a kihívásait.

A gyakorlóhelyet és a gyakorlatvezető lekipásztort az intézményi felelős véleményének figyelembe vételével a Teológiai Intézet vezetője jelöli ki. A gyakorlat vasárnap reggel 8 órakor kezdődik és a következő vasárnap délután 16 óráig tart, időtartama 8 nap, 40 munkaóra. A gyakorlat részletes szakmai programját a felkért gyakorlatvezető állítja össze úgy, hogy a gyakorlóhelyen gyakorlattal eltöltött idő napi 4 óránál ne legyen kevesebb. A hallgató a gyakorlat szakmai programját köteles a kijelölt helyszínen, a gyakorlatvezető utasításainak megfelelően teljesíteni.

A gyakorlat során teljesített feladatokról, illetve az ott szerzett tapasztalatokról a hallgató a Teológiai Intézet által előzetesen kiadott formanyomtatványon munkanaplót vezet, ebben rögzítve a gyakorlat során teljesített hospitálásokat, amit a gyakorlatvezető, illetve a gyakorlat lebonyolításába bevont illetékes munkatársa ellenjegyez. A munkanaplóban a hallgató egy összegzésben foglalja össze a tapasztalatait, kitérve arra, hogy a lelkészi szolgálat mely területén kapott új impulzusokat, mennyire erősödött meg elhívásában, illetve tanulmányai során mely pontokon szorul további elmélyülésre.

A gyakorlatvezető a gyakorlat teljesítéséről a munkanapló megfelelő rovatának kitöltésével igazolást állít ki, valamint összegzően véleményezi a hallgató érdeklődését, aktivitását, elköteleződését a lekipásztori szolgálat iránt.

A **teológiai szak** (nem lelkész szakirányon tanuló) hallgatói az évközi gyakorlatot az egyetem által megjelölt, lehetőség szerint egyházi közgyűjteményben (levéltárban, könyvtárban, múzeumban stb.) kötelesek teljesíteni. A gyakorlat célja, hogy az adott gyűjtemény munkatársainak segítségével, az ott végzett gyakorlati feladatok révén betekintést nyerjenek az egyházi gyűjtemények működésébe, megismerjék az ott tárolt kulturális és tudományos értékeket, és betekintést nyerjenek ezek tudományos feldolgozásának módszertanába, illetve hasznosításuk lehetséges módozataiba a közművelődés vonatkozásában.

A gyakorlóhelyet és a gyakorlatvezetőt az intézményi felelős véleményének figyelembe vételével a Teológiai Intézet vezetője jelöli ki. A gyakorlat hétfő reggel 8 órakor kezdődik

és péntek délután 16 óráig tart, időtartama 5 nap, 40 munkaóra. A gyakorlat részletes szakmai programját a felkért gyakorlatvezető állítja össze. A hallgató a gyakorlat szakmai programját köteles a kijelölt helyszínen, a gyakorlatvezető utasításainak megfelelően teljesíteni. A gyakorlat során teljesített feladatokról, illetve az ott szerzett tapasztalatokról a hallgató munkanaplót vezet, amit a gyakorlatvezető ellenjegyez. A munkanaplóban a hallgató azt is megfogalmazza, hogy a gyakorlat mely területén kapott új impulzusokat, illetve tanulmányaik során mely pontokon látják a lehetőségét annak, hogy a megszerzett tapasztalatokat hasznosítsák majd.

A gyakorlatvezető a gyakorlat teljesítéséről igazolást állít ki, valamint véleményezi a hallgató érdeklődését, szorgalmát, aktivitását.

A szakmai gyakorlaton nyújtott hallgatói teljesítmény értékelési módszerei

A gyakorlat teljesítését a leadott munkanapló és a gyakorlatvezető értékelése alapján a gyakorlat intézményi felelőse igazolja le. Amennyiben a hallgató a munkanaplóval a gyakorlatvezető által kijelölt feladatok teljesítését nem tudja igazolni, vagy a leigazolt feladatok teljes időtartama az előírt 40 munkaóra 70%-át nem éri el, vagy a hallgató viselkedése, érdeklődése, aktivitása, együttműködési készsége nem volt megfelelő, az intézményi felelős a gyakorlat teljesítésének leigazolását megtagadhatja.

A szakmai gyakorlólé hely(ek), melyekkel a képző intézmény megállapodást kötött

Tanévenként szükségyszerűen változik.

A szakmai gyakorlat szervezettsége, „külső” gyakorlatvezetők biztosítása, ellenőrzése

A gyakorlólé helyet és a gyakorlatvezető lelkipásztort az intézményi felelős véleményének figyelembe vételével az intézetvezető jelöli ki, és a gyakorlatban való közreműködésre írásban kéri fel. A gyakorlólé helyre és a gyakorlatvezető személyére az adott hallgató vonatkozásában az intézményi felelős tesz javaslatot.

A szakmai gyakorlólé helyek kiválasztása során az intézményi felelős a DRHE Minőségbiztosítási Szabályzatának 19. § 3–5. bekezdésében rögzített feltételek teljesülését mérlegelve hoz javaslatot.

Intézményi felelős: Dr. Gaál Sándor egyetemi docens, PhD

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Missziói és Felekezettudományi Tanszék

Tantárgyleírás

Intézményen kívüli szakmai gyakorlat

A szakmai gyakorlat kódja: GY03, GY04 A szakmai gyakorlat neve: Gyülekezeti gyermek- és ifjúsági gyakorlat [1, 2] neve angolul: Field Practice in Children and Youth Mission [1, 2]	Kreditértéke: 0, 0
A szakmai gyakorlat oktatásának nyelve: magyar	
A szakmai gyakorlat időtartama teljes idejű képzésben: 40, 40 óra	
A szakmai gyakorlat jellege: összefüggő	
A szakmai gyakorlat tantervi helye (hányadik félév): 3., 5.	
Előtanulmányi feltételek: —	

A szakmai gyakorlat tartalmi leírása, szakmai követelményei, szabályok

A hallgatók tanpályájuk során a nyári szünet időszakában két alkalommal egy legalább egyhetes gyakorlatot teljesítenek az MRE egyik gyülekezetében úgy, hogy részt vesznek az adott gyülekezet gyermekek és fiatalok számára szervezett programjain, jellemzően az adott korosztálynak szervezett nyári táborán.

A gyakorlat célja az, hogy a hallgatók ne csak résztvevőként, mint gyülekezeti tagok szerezzenek tapasztalatokat a gyülekezeti gyermek- és ifjúsági munkában, hanem ezek szervezésében és lebonyolításában is tapasztalatokat gyűjtsenek. Ennek érdekében az adott gyülekezet nyári programjában szervezőként és közreműködőként vesznek részt, a program szervezőinek utasításai szerint. A gyakorlat időtartama legalább 5 nap és vagy legalább 40 munkaóra.

A gyakorlat helyszínét és a nyári szüneten belül annak időpontját a kínálgató lehetőségek közül a hallgatók saját maguk választják ki, és kéri meg a közreműködőként való részvételhez az adott gyülekezet vezető lelkipásztortól a hozzájárulást, felajánlva közreműködésüket a program lebonyolításában.

A hallgatók a gyakorlat során szerzett tapasztalataikról napi felosztásban részletes munkanaplót készítenek. A gyakorlat teljesítését az adott programért felelős gyülekezet vezető lelkipásztora írásban igazolja le, és az igazolást a hallgatónak adja át.

A hallgatók a gyakorlat teljesítését a munkanaplójuk és a lelkipásztor igazolásának a benyújtásával igazolják le a Teológiai Intézetben, abban az őszi félévben, amelyikben a tantárgyat felvették. Erre az adott őszi félév szorgalmi időszakának az első két hetében van lehetőség.

A szakmai gyakorlaton nyújtott hallgatói teljesítmény értékelési módszerei

A gyakorlat teljesítését a leadott munkanapló és a lelkipásztor igazolásának alapján a gyakorlat intézményi felelőse állapítja meg. Amennyiben a hallgató a gyakorlat követelményeinek teljesítését nem tudja kellően igazolni, az intézményi felelős a gyakorlat teljesítésének leigazolását megtagadhatja.

A szakmai gyakorlóhely(ek), melyekkel a képző intézmény megállapodást kötött

A hallgató egy adott gyakorlat kapcsán az MRE területén levő egyházközséggel veszi fel a kapcsolatot elsősorban a számára kedvezőbb, lakóhelyéhez közeli, egyházi illetékessége szerinti egyházközségekkel.

A szakmai gyakorlat szervezettsége, „külső” gyakorlatvezetők biztosítása, ellenőrzése

A gyakorlat vezetését az egyházközség lelkipásztora vállalja, vagy erre szakképzett munkatárait delegálhatja. A gyakorlat teljesítéséről igazolást állít ki.

Intézményi felelős: Dr. Gaál Sándor egyetemi docens, PhD
A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Missziói és Felekezettudományi Tanszék

Tantárgyleírás

Intézményen kívüli szakmai gyakorlat

A szakmai gyakorlat kódja: GY05 A szakmai gyakorlat neve: Ifjúsági rendezvény-segítői gyakorlat neve angolul: Field Practice in Helping Youth Events	Kreditértéke: 0
A szakmai gyakorlat oktatásának nyelve: magyar	
A szakmai gyakorlat időtartama teljes idejű képzésben: 40 óra	
A szakmai gyakorlat jellege: összefüggő	
A szakmai gyakorlat tantervi helye (hányadik félév): 7.	
Előtanulmányi feltételek: —	

A szakmai gyakorlat tartalmi leírása, szakmai követelményei, szabályok
A hallgatók a fiatalok és gyermekek közötti missziós szolgálatban való elmélyülés érdekében 2x egyhetes nyári gyakorlaton vesznek részt a GY (03-04) kóddal jelölt gyakorlatokon. Ezek gyülekezeti szervezésűek. Azonban az országos és a kárpátmedencei méretű ifjúsági találkozókra való részvétellel és a szervezési munkákba való bekapcsolódással kitekintést nyerhetnek arra nézve, hogy a területi vagy országos rendezvények nyújtotta programok során milyen missziói lehetősége van az egyháznak. A hallgatók így maguk jelentkeznek be a területi vagy országos méretű rendezvényekre és ott segítőként vannak jelen. A részvételről igazolást kapnak, és részletes beszámolót írnak jelenlétükről és tapasztalataikról.
A szakmai gyakorlaton nyújtott hallgatói teljesítmény értékelési módszerei
A hallgató munkanaplót készít a gyakorlat idejéről napi felosztásban, amelyben rögzíti a gyakorlat eseményeit és annak értékelését. A napló értékelése alapján válik a kurzus teljesítetté.
A szakmai gyakorlóhely(ek), melyekkel a képző intézmény megállapodást kötött
A hallgatók figylemmel kísérik a MRE és a MEE ifjúsági rendezvényeit, a határon túli hallgatók az országuk területén szerveződő magyar református rendezvényeket, s maguk gondoskodnak a programra való bejelentkezésről a meghirdetett program feltételrendjének figyelembe vételével.
A szakmai gyakorlat szervezettsége, „külső” gyakorlatvezetők biztosítása, ellenőrzése
A programot szervező egyházi egység (zsinat, egyházkerület, egyházmegye) által kinevezett szakmai vezető vagy koordinátor.
Intézményi felelős: Dr. Gaál Sándor egyetemi docens, PhD
A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Missziói és Felekezettudományi Tanszék

Tantárgyleírás

Intézményen kívüli szakmai gyakorlat

A szakmai gyakorlat kódja: GY06, GY07 A szakmai gyakorlat neve: Diakóniai gyakorlat [1, 2] neve angolul: Field Practice in Social Work [1, 2]	Kreditértéke: 0, 0
A szakmai gyakorlat oktatásának nyelve: magyar	
A szakmai gyakorlat időtartama teljes idejű képzésben: 40, 40 óra	
A szakmai gyakorlat jellege: összefüggő	
A szakmai gyakorlat tantervi helye (hányadik félév): 9., 9.	
Előtanulmányi feltétele: —	

A szakmai gyakorlat tartalmi leírása, szakmai követelményei, szabályok
A hallgatók tanpályájuk során két alkalommal a nyári szünet ideje alatt egyhetes (40 órás) diakóniai gyakorlaton vesznek részt. Az egyik hét során a fogyatékkal élők nappali vagy bentlakásos intézmények valamelyikében vállalnak segítő szolgálatot. A másik egyhetes gyakorlatot időskorúak nappali vagy bentlakásos intézményben töltik el. Ezzel a fogyatékkal élők, valamint időskorúak iránti érzékenységet, szolgálatkészségüket fejleszthetik. A gyakorlatot a hallgatók által választott egyházközség, intézmény vezetője irányítja, s arról igazolást állít ki, a hallgató pedig részletes munkanaplót nyújt be, s értékeli saját szempontjából a gyakorlaton való részvételét.
A szakmai gyakorlaton nyújtott hallgatói teljesítmény értékelési módszerei
A hallgató munkanaplót készít a gyakorlat idejéről napi felosztásban, amelyben rögzíti a gyakorlat eseményeit és annak értékelését. A gyakorlat teljesítéséről a munkanapló, valamint a gyakorlatvezető által kiállított írásbeli igazolás alapján az intézményi felelős dönt.
A szakmai gyakorlóhely(ek), melyekkel a képző intézmény megállapodást kötött
A hallgató a gyakorlatot a MRE területén diakóniai tevékenységet folytató bármely intézményben teljesítheti. A gyakorlóhely kiválasztása a hallgató feladata, de javasolt, hogy a kapcsolatot elsősorban a lakóhelyéhez közeli, egyházi illetékessége szerinti egyházközséggel vagy más szintű fenntartóval vegye fel.
A szakmai gyakorlat szervezettsége, „külső” gyakorlatvezetők biztosítása, ellenőrzése
A gyakorlatvezetői feladatot a gyakorlóhelyként kiválasztott intézmény vezetője látja el, vagy erre intézménye egyik szakképzett munkatársát delegálhatja. A gyakorlatvezető a gyakorlat teljesítéséről írásbeli igazolást állít ki, amit a hallgatónak ad át.
Intézményi felelős: Dr. Gaál Sándor egyetemi docens, PhD
A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Missziói és Felekezettudományi Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: GY11, GY12, GY13, GY14, GY15, GY16 Tantárgy neve: Spirituális önismeret [1, 2, 3, 4, 5, 6] Tantárgy neve angolul: Spiritual Self-Knowledge [1, 2, 3, 4, 5, 6]	Kreditértéke: 0, 0, 0, 0, 0, 0
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: differenciált szakmai ismeret	
A tanóra típusa: gyakorlati, óraszám: GY11-12: 30-30; GY13-14: 30-30, GY 15-16: 30-30 az adott félévekben. Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Dramatikus és szerepjátékok, a pszichodráma és bibliodráma műfajában alkalmazott strukturált gyakorlatok mellett különböző imaformákba bevezetés és azok gyakorlása.	
A számonkérés módja: egyéb: órai önreflektív jelenlét Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: A saját élményre épülő folyamat a részvétel és a személyes jelenlét alapján segíti a készségek és képességek fejlesztését.	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 90 kredit%	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1., 2., 5., 6., 9., 10.	
Előtanulmányi feltételek: [GY11]: — [GY12]: GY11 Spirituális önismeret [1] [GY13]: GY12 Spirituális önismeret [2] [GY14]: GY13 Spirituális önismeret [3] [GY15]: GY14 Spirituális önismeret [4] [GY16]: GY15 Spirituális önismeret [5]	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A tantárgy önmagunkhoz, a Teremtőhöz és embertársainkhoz való viszonyainkban ad támpontokat. Irányadó igei részek: 2Móz 20,12; Mk 12,30–31. A tantárgy fő céljai: • a spiritualitás és az istenkép elméleti és gyakorlati tudatosítása; • a spiritualitás elmélyítése, különböző imaformákban való művelése; • az önreflektív képességek fejlesztése; • az őszinteség, elfogadás és hitelesség minőségeinek ösztönzése; • a tanulóközösség személyes és csoportidentitásának erősítése; • a tanulóközösség egymás iránti érzékenységének és szolidaritásának mélyítése, • érzelmi reziliencia fejlesztése és erősítése; • a hallgatókat elindítani azon életbeli tapasztalataik egyéni feldolgozására, amelyek akadályt képezhetnek a hivatáshoz kötődő területek (pl.: gyülekezetépítés, lelkipálya, lelkipálya) megfelelő művelésére.	
Számonkérési és értékelési rendszer:	
A személyes jelenlét. Megengedett hiányzás 15%.	

A félév utolsó óráján beadandó/elektronikusan elküldendő a hallgató nevének, évfolyamának és az egyes órák időpontjának megjelölésével minden óráról külön-külön megírt (óránként max. 300 karakter terjedelmű) rövid reflexió. Összesítve max. 3000 karakter terjedelemben.
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)
Ajánlott irodalom: GYÖKÖSSY E.: <i>Magunkról magunknak</i>, Szent Gellért Kiadó és Nyomda, Budapest, 2016 ISBN: 963-696-158-1 HAWKINS D. R.: <i>Elengedés. Az önátadás útja</i>, Filosz, Budapest, 2014, ISBN: 9789639841253 JÁLICS F.: <i>Tanuljunk imádkozni</i>, Korda Kiadó, Kecskemét, 2011, ISBN: 978-963-9097-72-8 KEATING, T.: <i>Nyitott tudat, nyitott szív, Az evangélium kontemplatív dimenziója</i>, Filosz, Budapest, 2018, ISBN: 9789638705945 PÁL F.: <i>Ami igazán számít</i>, Kulcslyuk kiadó, Budapest, 2019, ISBN: 9786155932137 RUDAS J.: <i>Delfi örökösei. Önismereti csoportok – elmélet, módszer, gyakorlatok</i>, Oriold és Társai Kft., Budapest, 2016, ISBN: 9786155443480 SIEGEL D. J.: <i>Mindsight – Elmetudatosság. A személyes átalakulás új tudománya – Bepillantás a terápiába</i>, Ursus Libris, Budapest, 2018, ISBN 9786155786082 SJÖGREN, P.-O.: <i>A Jézus-ima – A szív imádsága</i>, zöld-S Studio, Budapest, 2009, ISBN: 978-963-874-085-4
Azoknak a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul
a) tudása • az emberi lélek működésének és törvényszerűségeinek induktív ismerete; • a kommunikáció csatornáinak és törvényszerűségeinek ismerete; • a konfliktuskezelés eszközeinek és eljárásainak ismerete. b) képességei • önreflektív módon képes az emberi lélek törvényszerűségeit és ismereteit alkalmazni saját életére és társas kapcsolataira nézve; • képes gazdagítani és árnyaltabbá tenni kommunikációs kultúráját; • képes felismerni és adekvát módon kezelni a felmerülő intrapszichés és interperszonális kapcsolatokat. c) attitűdje • megerősödik hivatástudatában, érzékenyen reagál a lelkipásztori hivatás kihívásaira; • mélyebben éli meg a személyes spiritualitás és a kegyességi élet lehetőségeit és gyakorlatát; • hit és spiritualitás, kegyességi élet jártasságában elmélyül. d) autonómiája és felelőssége • vállalja személyes felelősségét saját hivatásának gondozásában, személyiségének önreflektív fejlesztésében és hivatáshoz kapcsolódó viselkedésének megélésében; • a kurzus során kapott felismeréseit felelősen és szabadon használja a gyülekezeti élet különböző területein; • törekszik arra, hogy spirituális önismeretét tovább művelje.
Tantárgy/Ismeretkör felelőse: Dr. Mézes Zsolt László adjunktus, PhD
A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —
A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: L010, L011, L012 Tantárgy neve: Latin nyelv [1, 2, 3] Tantárgy neve angolul: Latin Language [1, 2, 3]	Kreditértéke: 2, 2, 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag	
A tanóra típusa: gyak., gyak., gyak. és óraszám: 30, 30, 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további módok, jellemzők: tematikus prezentáció	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további módok: évközi zárthelyi dolgozatok, témakidolgozás, dolgozat	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 55 kredit%	
A tantárgy tantervi helye: 3., 4., 5.	
Előtanulmányi feltételek: [1]: --- [2]: L010 Latin nyelv [1] [3]: L011 Latin nyelv [2]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása
Cél: A három féléves oktatási folyamat célja ○ megfelelő latin nyelvismeret megszerzése annak érdekében, hogy a teológiai fogalmak nyelvi szinten is érthetőkké és könnyen megjegyezhetőkké váljanak, ○ a nyelvi készségek, nyelvszemléleti ismeretek elmélyítése, ○ a latin nyelvismeret alkalmazható legyen a latin nyelvű Bibliák, egyház- és teológiatörténeti források nyelvi feldolgozása, valamint az exegézisben a görög–magyar–latin komparatív szövegkezelés érdekében.
Tematika: Az elsajátítandó ismeretanyag: ○ az öt declinatio és ezek legfontosabb rendhagyó elemei, ○ a coniugatio rendszere, és ezek rendhagyói (létige, possum, eo, fero, volo ige család etc.), ○ participiumok és ezek szerkezetes alkalmazása: participium coniunctum, gerundium, gerundivum, ablativus absolutus, coniugatio periphrastica, passiv perfectumok, etc., ○ igevev szerkezetek: accusativus cum infinitivo, nominativus cum infinitivo, ○ az alkalmazott szövegek szavainak, szótári alakjának ismerete, a szövegek fordítása csekély segítséggel, ○ az első és második szemeszterben a Vulgáta igeverseinek fordítása, rövidebb klasszikus szövegek és memoriterek, ○ a harmadik szemeszterben az előrehaladás ütemétől függően újlatin, teológiai tárgyú szövegek, latin prédikációk részleteinek közös fordítása.
Számonkérési és értékelési rendszer:
Gyakorlati jegy a szorgalmi időszakban. A gyakorlati jegy óránkénti 15-20 perces írásbeli dolgozatok teljesítményéből, és az előszóban elmondott, vagy írásban ellenőrzött memoriterek értékeléséből összegződik.

Az írásbeli dolgozat kifejtős válaszokat igénylő kérdésekből áll, feladatonként eltérő pontértékkel. A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített százalékos kulcsok alapján történik.
Az adott félév tananyagát az aktuális tárgyatematika rögzíti.

A 2-5 legfontosabb **kötelező**, illetve **ajánlott irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

SZABADI I.: *Latin nyelvtan református teológiai hallgatók számára*, Sárospataki Református Teológiai Akadémia, Sárospatak, 2002, ISBN: 963-204-223-9

Ajánlott irodalom:

NAGY F. – KOVÁTS GY. – PÉTER GY.: *Latin nyelvtan – A középiskolák számára*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2009, ISBN: 978-963-193-703-9

BÖLCSKEI G. – LENKEY I.: *Idegen eredetű vallási szavak és fogalmak szótára*, Ethnica Alapítvány – Kossuth Lajos Tudományegyetem Néprajzi Tanszéke, Debrecen, 1991, ISBN: 963-7974-05-9.

GULYÁS ISTVÁNNÉ – MUHARI K.: *Dicta aurea* (Aranymondások). Latin közmondás- és feladatgyűjtemény jogászhallgatók részére, Tankönyvkiadó, Budapest, 1987

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri szakterülete általános és specifikus jellemzőit, határait, legfontosabb fejlődési irányait, a szakterület kapcsolódását a rokon szakterületekhez.
- Részletekbe menően ismeri az adott szakterület összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő terminológiát.
- Jól ismeri szakterülete szókincsét, az írott és beszélt nyelvi kommunikáció sajátosságait: legfontosabb formáit, módszereit, és technikáit anyanyelvén és legalább egy idegen nyelven.
- Birtokában van azon ismeretek körének, amelyek szükségesek az adott és más képzési területen folyó doktori képzésbe való belépéshez.

b) képességei

- Sokoldalú, interdiszciplináris megközelítéssel azonosít speciális szakmai problémákat, feltárja és megfogalmazza az azok megoldásához szükséges részletes elméleti és gyakorlati hátteret.
- A szakterület elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát a problémák megoldásakor innovatív módon alkalmazza.
- Feladatai ellátása során együttműködik a kapcsolódó szakterületek képviselőivel.

c) attitűdje

- Hitelesen közvetíti szakmája összefoglaló és részletezett problémaköreit.
- Kezdeményező szerepet vállal szakmájának a közösség szolgálatába állítására.
- Fejlett szakmai identitással, hivatástudattal rendelkezik, amelyet a szakmai és szélesebb társadalmi közösség felé is vállal.
- Törekszik arra, hogy szakterülete legújabb eredményeit saját fejlődésének szolgálatába állítsa.
- Magáévá teszi azt az elvet, hogy a folyamatos szakmai szocializáció és a személyes tanulás a közjó szolgálatában áll.

d) autonómiája és felelőssége

- Kialakított szakmai véleményét előre ismert döntési helyzetekben önállóan képviseli.
- Önállóan tervezi meg és végzi tevékenységeit.

- Új, komplex döntési helyzetekben is felelősséget vállal azok környezeti és társadalmi hatásaiért.
- Bekapcsolódik kutatási és fejlesztési projektekbe, a projektcsoportban a cél elérése érdekében autonóm módon, a csoport többi tagjával együttműködve mozgósítja elméleti és gyakorlati tudását, képességeit.
- Különböző bonyolultságú és különböző mértékben kiszámítható kontextusokban a módszerek és technikák széles körét alkalmazza önállóan a gyakorlatban.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse: Dr. Mikó Gyula óraadó, PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Egyháztörténeti Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: L231, L232, L233 Tantárgy neve: Angol nyelvi alapozó [1, 2, 3] Tantárgy neve angolul: Foreign language basics [1, 2, 3]	Kreditértéke: 2, 2, 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: nyelvi sáv	
A tanóra típusa: gyak., gyak., gyak. és óraszám: 30, 30, 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: —	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy, gyakorlati jegy, gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 75 kredit%	
A tantárgy tantervi helye: 1., 2., 3.	
Előtanulmányi feltételek: [1]: — [2]: L231 Angol nyelvi alapozó [1] [3]: L232 Angol nyelvi alapozó [2]	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
Cél: A kurzus a hallgatók korábban megszerzett angol nyelvtudását rendszerezi, és arra építve változatos témakörökben fejleszti a hallgatók szókincsét és nyelvtani ismereteit és kommunikatív készségeit (hallás utáni értés, olvasott szöveg megértése, beszéd- és íráskészség). Cél, hogy a hallgatók képesek legyenek valós élethelyzetekben (ismerkedés, bemutatkozás, meghívás, jegyvásárlás, üzleti vásárlás) komplex nyelvtudásukat adekvát módon használni, megérteni másokat és megértetni magukat írásban és szóban. Tematika: <i>Angol nyelvi alapozó [1]:</i> Témakörök, készségek: jegyzetelés, szövegrekonstrukció, tartalmi összefoglaló készítése, állítások megfogalmazása, érdeklődés kifejezése, reagálás hallottakra / olvasottakra Nyelvtan: egyszerű jelen, folyamatos jelen, egyszerű múlt folyamatos múlt, mennyiségi kifejezések, névelők, melléknév-fokozás, hasonlító szerkezetek. <i>Angol nyelvi alapozó [2]:</i> Témakörök, készségek: téma feldolgozása, összefoglalása, problémafelvetés, érvelés, álláspont kifejtése, indoklás szóban és írásban Nyelvtan: befejezett jelen és egyszerű múlt idők, feltételes mód különböző típusai, segédigék (must, mustn't, needn't) <i>Angol nyelvi alapozó [3]:</i> Témakörök, készségek: közvetítés, vélemények ütköztetése, lehetőségek felvázolása, megoldás kidolgozása, közös álláspont elérése Nyelvtan: befejezett múlt idő, függő beszéd, szenvedő szerkezet, segédigék (may, can, can't, could, couldn't).	
Számonkérési és értékelési rendszer:	
A témák feldolgozása elsősorban szövegértés, szövegalkotás, illetve társalgás formájában részben az órán közösen, részben egyénileg/önállóan tanórán kívül történik. Elvárt a rendszeres óralátogatás és az órai aktivitás.	

Az órák során rendszeresen rövid (írásbeli v. szóbeli) számonkérésre kerül sor, melyek osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik. Elvárt a rendszeres óralátogatás és az órai aktivitás. A gyakorlati jegy elemei: órai aktivitás, évközi számonkérések, és a feldolgozott témákból történő beszámoló.

A 2-5 legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

SOARS, L. & J. – HANCOCK, P.: *Headway, Pre-Intermediate: Student's Book*, 5th Edition, Oxford University Press, Oxford, 2019, ISBN: 9780194527699
www.breakingnewsenglish.com

Ajánlott irodalom:

SOARS, L. & J. – HANCOCK, P.: *Headway, Pre-Intermediate: Workbook*, 5th Edition, Oxford University Press, Oxford, 2019, ISBN: 9780194529143

EASTWOOD, J.: *Oxford Practice Grammar*, Oxford University Press, Oxford, 1992, ISBN: 0-19-431-352-2

ALEXANDER, L. G.: *Longman English Grammar Practice*, Longman, London – New York, 1990, ISBN: 058-204-500-2

MURPHY, R.: *Essential Grammar In Use*, Cambridge University Press, Cambridge, 2002, ISBN: 0-521-55928-6

Azoknak a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

- Ismeri a szakterületéhez kötődő legfontosabb összefüggéseket, elméleteket és az ezeket felépítő fogalomrendszert.
- Birtokában van azon ismeretek körének, amelyek szükségesek az adott és más képzési területen folyó mesterképzésbe való belépéshez.

b) képességei

- Megérti és használja szakterületének jellemző online és nyomtatott szakirodalmát magyar és idegen nyelven, rendelkezik a hatékony információkeresés és -feldolgozás ismereteivel a szakterülete vonatkozásában.
- Rutin szakmai problémákat azonosít, feltárja és megfogalmazza az azok megoldásához szükséges elvi és gyakorlati hátteret, azokat standard műveletek gyakorlati alkalmazásával megoldja.

c) attitűdje

- Vállalja és hitelesen képviseli szakmája társadalmi szerepét, alapvető viszonyát a világhoz.
- Törekszik arra, hogy a problémákat lehetőleg másokkal együttműködésben oldja meg.

d) autonómiája és felelőssége

- Váratlan döntési helyzetekben is önállóan végzi az átfogó, megalapozó szakmai kérdések végig gondolását és adott források alapján történő kidolgozását.
- Önálló továbbtanulással vagy szervezett továbbképzések segítségével meglévő készségeit fejleszti és olyan új kompetenciákat sajátít el, amelyek segítségével alkalmassá válhat egy szervezetben belül felelősségteljes munkakör vállalására.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse: Szirmai Erika nyelvtanár

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Idegen Nyelvi Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: R015, R016 Tantárgy neve: Dogmatika [1, 2] Tantárgy neve angolul: Dogmatics [1, 2]	Kreditértéke: 4, 4
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag 1.	

A tanóra típusa: ea., ea. és óraszám: 45, 45 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: tematikus prezentációk
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium, kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: —
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 10 kredit%
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 5., 6.
Előtanulmányi feltételek: [1]: R011-A Hitvallásismeret [2]; R012-A Teológiai enciklopédia; R013 Filozófiatörténet [2]: R015 Dogmatika [1]
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása A Credo hitcikkelyeinek tematikus követése nyomán a keresztyén tanítás részletes és tételes kifejtése, úgymint Isten megismerése, az inspiráció tana és története, a verbális inspiráció kifejlődése és lényege, a trinitástan, Isten lényege, az Atya-Isten személye, Isten teremtő munkája, az antropikus kozmológiai elvek és az ember teremtéséről szóló bibliai tanítás, az emberről szóló keresztyén tanítás, a bűn, az isteni gondviselés, az egyetemes kegyelem, Krisztus istensége, az inkarnáció, Krisztus halála, feltámadása, mennybemenetele, pneumatológia, ekkleziológia, örökélet, kegyelmi kiválasztás, sákramentumok tételes előadása. Tematika: A református dogmatika fő jellemvonásai A teológia tudományos művelése Isten megismerése A Szentírás ihletettsége A trinitástan Teremtés és gondviselés Az emberről szóló keresztyén tanítás Krisztus inkarnációja Krisztus halála Krisztus feltámadása A Szentlélekről szóló tanítás és az egyház lényege A keresztség ekkleziológiai értelme Az úrvacsoráról szóló római katolikus és protestáns tanítás A predestináció tana A végső dolgokról való tanítás(eszkatológia)
Számonkérési és értékelési rendszer: <i>Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban.</i> A vizsga egy „A” és egy „B” tételrészből áll, melyet a hallgató közös külön cédulán húz. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A két felelet együttes átlagos időtartama 20 perc. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató mind az „A”, mind pedig a „B” tételrész legalább elégséges szinten teljesítette. Póttétel húzására van lehetőség. Póttétel húzása esetén az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. Az adott félév tételsorát az aktuális tárgytematika rögzíti. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik. A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)
Kötelező irodalom: KÁLVIN, J.: <i>A keresztyén tanítás rendszere (Institutio)</i>, Magyar Református Egyház, Pápa, 1909. TÖRÖK I.: <i>Dogmatika</i>, Free University Press, Amsterdam, 1985, ISBN: 90-6256-356-2. SEBESTYÉN J.: <i>Református dogmatika</i>, Budapesti Református Teológiai Akadémia, Budapest, 1940 (új kiadás).
További ajánlott irodalom: TAVASZY S.: <i>Református keresztyén dogmatika</i>, Protestáns Teológiai Intézet, Kolozsvár, 2006.

KOCSIS E.: *Dogmatika*, Debrecen, 2003.

BARTH, K.: *Kisdogmatika*, Országos Református Missziói Munkaközösség, Budapest, é. n.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

A végzett tanár rendelkezik az információszerzéshez, az információk feldolgozásához, értelmezéséhez és elrendezéséhez szükséges alapvető (szövegértési, logikai, informatikai) felkészültséggel.

Ismeri az általa tanított tudományág, szakterület (műveltségi terület, művészeti terület) ismeretelméleti alapjait, megismerési sajátosságait, logikáját és terminológiáját, valamint kapcsolatát más tudományokkal, tantárgyakkal, műveltségterületekkel.

Ismeri a különböző tudásterületek közötti összefüggéseket és képes a különböző tudományterületi, szaktárgyi tartalmak integrációjára.

b) képességei

A szakképzett tanár szakmai témában képes szakszerűen kifejezni magát mind szóban, mind írásban.

Képes a szaktárgyának megfelelő tudományterületeken a fogalmak, elméletek és tények közötti összefüggések megteremtésére, közvetítésére.

Képes az alkotó információ- és könyvtárhasználatra és az információ-kommunikációs technológia használatára.

c) attitűdje

A végzett tanár elkötelezett a tanulók tudásának és tanulási képességeinek folyamatos fejlesztése iránt.

Reálisan ítéli meg szaktárgya oktatásban betöltött szerepét.

Törekszik az aktív együttműködésre a szaktárgy, valamint más szaktárgyak tanáraival.

d) autonómiaja és felelőssége

A szakmáját és a szaktárgyainak megfelelő tudományterületeket megalapozó nézeteket felelősséggel vállalja.

A végzett tanár jelentős mértékű önállósággal rendelkezik szakmája átfogó és speciális kérdéseinek felvetésében, kidolgozásában, szakmai nézetek képviselésében, indoklásában.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

Dr. Kovács Ábrahám, egyetemi docens, PhD, dr. habil.

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Dogmatika Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: R013

Tantárgy neve: Filozófiatörténet

Tantárgy neve angolul: History of Philosophy

Kreditértéke: 2

A tantárgy oktatásának nyelve: magyar

A tantárgy besorolása: kötelező

A tantárgy mintatantervi besorolása: alapozó modul

A tanóra típusa: ea. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: —
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: —
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 10 kredit%
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3.
Előtanulmányi feltételek: R012-A Teológiai enciklopédia
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása
Tantárgy-leírás: A filozófiai gondolkodás története a kezdetektől legalább a 20. század elejéig. Ennek keretében tételesen előadatnak az ókori hellén filozófiai iskolák, a nagy görög filozófusok, a filozófia és keresztyénység találkozása, a középkor és újkor filozófiája, a kartézianus és deista szemlélet, a modern német gondolkodók Kanttól Hegelig. Tematika: A keresztyén filozófia problematikája és viszonya a teológiához A görög filozófiai gondolkodás (ión természetfilozófiától – eleai iskoláig) A világmagyarázó rendszerek kora (szofisták, Szókratész, Platón, Arisztotelész) A vallás és filozófia kapcsolata (Philón és Plótinosz) Filozófia és keresztyénység Augusztinus gondolkodásában A skolasztika (Canterbury Anzelmus, Petrus Abelardus, Aquinói Tamás, Bonaventúra és Johannes Duns Scotus filozófiai és teológiai szintézisei) A felvilágosodás filozófiája (David Hume, Voltaire, Rousseau) Keresztyén filozófiai törekvések az újkorban: Blaise Pascal és Gottfried Wilhelm Leibniz A klasszikus német filozófia (Kant, Fichte, Schelling, Hegel) A pozitivizmus (Comte), empirizmus és fenomenológia (J.S. Mill, E. Husserl) A német idealizmus programjának keresztyén kritikái (Bernard Bolzano, Søren Kierkegaard) és Heidegger Az újskolasztika (John H. Newman, Etienne Gilson, Jacques Maritain, Horváth Sándor) A transzcendentális módszerek (Karl Rahner, Bernard Lonergan, Richard Schaeffler) Perszonalizmus (Martin Buber, Rozenzweig, E. Lévinas)
Számonkérési és értékelési rendszer:
<i>Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban.</i> A vizsga egy „A” és egy „B” tételrészből áll, melyet a hallgató közös külön cédulán húz. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A két felelet együttes átlagos időtartama 20 perc. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató mind az „A”, mind pedig a „B” tételrész legalább elégséges szinten teljesítette. Póttétel húzására van lehetőség. Póttétel húzása esetén az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. Az adott félév tételsorát az aktuális tárgyatematika rögzíti. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik.
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)
Kötelező irodalom: NYÍRI T.: <i>A filozófiai gondolkodás fejlődése</i>, Szent István Társulat, Budapest, 1977, ISBN: 963-360-046-4. SAWYER, F.: <i>Filozófiai perspektívák III. – Reneszánsz, reformáció, felvilágosodás</i>, SRTA, Sárospatak, 2002, ISBN: 963-204-088-0. DAVIES, B.: <i>Bevezetés a vallásfilozófiába</i>, Kossuth Kiadó, Budapest, 1999, ISBN: 963-094-116-3.
További ajánlott irodalom: MEZEI B.: <i>Mai vallásfilozófia</i>, Kairosz Kiadó, Budapest, 2010, ISBN: 978-976-662-404-0.

HALASSY-NAGY J.: *A filozófia története*, Pantheon, Budapest, 1927.
 PÁSZTORI KUPÁN I.: *Ókori görög gondolkodók – Filozófiai bevezetés a teológiai tanulmányozásához*, PTI, Kolozsvár, 2010, ISBN: 978-973-887-996-6.
 KOVÁCS Á.: A vallástudomány és a protestáns teológia határkérdései és mai relevanciájuk Kovács Ödön rendszeralkotása kapcsán, *Vallástudományi Szemle*, 2015, 11(2), (105–121).

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

A végzett tanár rendelkezik az információszerzéshez, az információk feldolgozásához, értelmezéséhez és elrendezéséhez szükséges alapvető (szövegértési, logikai, informatikai) felkészültséggel.

Ismeri az általa tanított tudományág, szakterület (műveltségi terület, művészeti terület) ismeretelméleti alapjait, megismerési sajátosságait, logikáját és terminológiáját, valamint kapcsolatát más tudományokkal, tantárgyakkal, műveltségterületekkel.

Ismeri a különböző tudásterületek közötti összefüggéseket és képes a különböző tudományterületi, szaktárgyi tartalmak integrációjára.

b) képességei

A szakképzett tanár szakmai témában képes szakszerűen kifejezni magát mind szóban, mind írásban.

Képes a szaktárgyának megfelelő tudományterületeken a fogalmak, elméletek és tények közötti összefüggések megteremtésére, közvetítésére.

Képes az alkotó információ- és könyvtárhasználatra és az információ-kommunikációs technológia használatára.

c) attitűdje

A végzett tanár elkötelezett a tanulók tudásának és tanulási képességeinek folyamatos fejlesztése iránt.

Reálisan ítéli meg szaktárgya oktatásban betöltött szerepét. Törekszik az aktív együttműködésre a szaktárgy, valamint más szaktárgyak tanáraival.

d) autonómiaja és felelőssége

A szakmáját és a szaktárgyainak megfelelő tudományterületeket megalapozó nézeteket felelősséggel vállalja.

A végzett tanár jelentős mértékű önállósággal rendelkezik szakmája átfogó és speciális kérdéseinek felvetésében, kidolgozásában, szakmai nézetek képviselésében, indoklásában.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

Dr. Kovács Ábrahám, egyetemi docens, PhD, dr. habil

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k):

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Dogmatika Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: R014

Tantárgy neve: Korai dogmatörténet

Tantárgy neve angolul: Early History of Christian Doctrine

Kreditértéke: 3

A tantárgy oktatásának nyelve: magyar

A tantárgy besorolása: kötelező
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag
A tanóra típusa: ea és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: tematikus prezentációk
A számonkérés módja: kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: évközi zárthelyi dolgozatok
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 10 kredit%
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 5.
Előtanulmányi feltételek: R011-A Hitvallásismeret [2]; R012-A Teológiai enciklopédia; B031-A Bibliaismeret [2]
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása
Tantárgy-leírás: A tantárgy célja az ókeresztyén kor dogmatörténetének megismerése és elsajátítása. A kurzus alapot nyújt a magasabb szintű, későbbi dogmatikai tanulmányokhoz az alapvető teológiai kérdések tisztázása által. A korai dogmatörténetben való elmélyülés megalapozza a hallgató rendszeres teológiai tudását, kiszélesíti a szaktantárgyra való rálátását és a teológiai problémák sajátosságaira rávilágít. Az elsajátított tudás révén a hallgató képes lesz megérteni Kálvin, Luther és a többi reformátor műveit és eljut annak felismerésére miért is volt fontos számukra az ókeresztyén teológia. Tematika: 8. Dogma, dogmatika, dogmatizmus 9. Dogmatörténet, dogmafejlődés, a korai dogmatörténet felosztása, 10. A Szentírás, tradíció és egyház. Antik vallások 11. Adopcionizmus. A zsidókeresztyénség (ebionitizmus), <u>hellenizmus</u> (Artemon), 12. Szamosz Pál és Antiochiai Lukiánosz) 13. Gnoszticizmus (Valentinosz, Markion, Mani - manicheizmus), és az apostoli tan, ker. teológia - Dinamikus és modalista monarchianizmus 14. Órigenész élete, Szentháromságtan, megváltás, krisztológia, comm. id. 15. Órigenész írásmagyarázati elvei, egyháztan, eszkatológia, lelkek pre-egzisztenciája 16. Hitszabály egyházi és teológiai kifejtése 17. Donatizmus és pelagianizmus 18. Krisztológia I. és II. (dogmatikai és bibliai alapo zás) ANikeai zsinat és tanítása 19. (Athanásziosz és Arius) és a Szentlélek Istensége 20. Krisztológia III. Efézusi zsinat (nesztorianizmus és Kürillosz) 21. Krisztológia IV. Khalkedóni zsinat (monofizitizmus, monotheizmus, monergizmus)
Számonkérési és értékelési rendszer:
Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban, zárthelyi dolgozatok a szorgalmi időszakban. A számonkérés első lépéseként a hallgatók a szorgalmi időszakban négy zárthelyi dolgozatot írnak. A zárthelyi dolgozatok időpontjának és a számon kért tananyag kijelölése a félév elején történik. A dolgozat írásának időtartama 45 perc. A kitöltendő feladatsor rövidebb és hosszabb, kifejtős válaszokat igénylő kérdésekből áll, így az adott feladatok eltérő pontértéket érhetnek. A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített százalékos kulcsok alapján történik. Az elégtelen zárthelyi dolgozatokat a félév során legfeljebb egyszer meg lehet kísérelni kijavítani. Ha a javítás sikertelen, akkor a hallgató a félévet nem teljesítette, szóbeli vizsgára nem állhat. Amennyiben a hallgató a zárthelyi dolgozatokat legalább elégségesre teljesíti, vagy elégtelen osztályzatát a szorgalmi időszakban sikeresen javítja, a vizsgaidőszakban szóbeli kollokviumra jelentkezhetsz. A szóbeli vizsga kiadott tételsor alapján történik, melyet az aktuális félév tárgytematikája rögzít. A vizsga egy A és egy B tételből áll, melyet a hallgató közös/két külön cédulán húz. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A vizsga akkor sikeres, ha a

hallgató mind az A, mind pedig a B tételt legalább elégséges szinten teljesítette. Póttétel húzására van/nincs lehetőség. A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik.

A félévi osztályzatot a zárthelyi dolgozatok összesített átlagának és a félévet lezáró kollokvium érdemjegyének átlaga adja. A zárthelyi dolgozatok átlagjegyébe minden megírt dolgozat osztályzata beleszámít. Amennyiben a zárthelyi dolgozatok átlaga 4,51 feletti, a hallgató megajánlott „jeles” (5) gyakorlati jegyet kaphat, így mentesülhet a szóbeli vizsga alól. A 4,0–4,5 közötti dolgozatátlagra a hallgató „jó” (4) megajánlott jegyet kap, amennyiben elfogadja, mentesül a szóbeli kollokvium alól. A 3,51–4,0 közötti dolgozat-átlaggal rendelkező hallgatók könnyített tételsor alapján felelhetnek a kollokviumon.

A 2-5 legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

PÁSZTORI KUPÁN I.: *Követvén a szent atyákat – Az ógyház dogmatörténete 381-ig*, Napoca Star – Protestáns Teológiai Intézet, Kolozsvár, 2009, ISBN: 978-973-647-694-5.

PÁSZTORI KUPÁN I.: *Mindnyájan egybehangzóan tanítjuk – Az ógyház dogmatörténete 381-től 451-ig*, Napoca Star – Protestáns Teológiai Intézet, Kolozsvár, 2010, ISBN: 978-973-647-694-5.

VANYÓ L.: *Bevezetés az ókeresztény kor dogmatörténetébe*, Szt. István társulat, Budapest, 1998, ISBN: 978-963-277-136-6.

HARNACK, VON A.: *Dogmatörténet*, P. Tillinger, Sopron, 1998, ISBN: 963-550-601-5.

További ajánlott irodalom:

MCGRATH, A. E.: *Bevezetés a keresztény teológiába*, Osiris, Budapest, 1995, ISBN: 963-379-119-7.

KOVÁCS Á.: Hitvallás, millennializmus és az evangélium hirdetése, in: KUSTÁR Z. – BARÁTH B. – GONDA L. – HODOSSY-TAKÁCS E. (szerk.): *Orando et laborando: A Debreceni Református Hittudományi Egyetem 2006/2007. évi értesítője (469. tanév)*, Debreceni Református Hittudományi Egyetem, Debrecen, 2007, (149–156).

KELLY, J. N. D.: *Early Christian Creeds*, Continuum, London, 2001, ISBN: 978-082-649-216-6.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

Ismeri szakterületének sajátos kutatási (ismeretszerzési és problémamegoldási) módszereit, absztrakciós technikáit, az elvi kérdések gyakorlati vonatkozásainak kidolgozási módjait. Jól ismeri szakterülete szókincsét, az írott és beszélt nyelvi kommunikáció sajátosságait: legfontosabb formáit, módszereit, és technikáit anyanyelvén és legalább egy idegen nyelven.

Részletekbe menően ismeri a szakterületéhez kapcsolódó jogi szabályozást, az etikai normákat.

b) képességei

Sokoldalú, interdiszciplináris megközelítéssel azonosít speciális szakmai problémákat, feltárja és megfogalmazza az azok megoldásához szükséges részletes elméleti és gyakorlati hátteret.

Szakterületének egyes résztemáiról önálló, szaktudományos formájú összefoglalókat, elemzéseket készít.

c) attitűdje

Vállalja azokat az átfogó és speciális viszonyokat, azt a szakmai identitást, amelyek szakterülete sajátos karakterét, személyes és közösségi szerepét alkotják.

Hitelesen közvetíti szakmája összefoglaló és részletezett problémaköreit.

Új, komplex megközelítést kívánó, stratégiai döntési helyzetekben, illetve nem várt élethelyzetekben is a jogszabályok és etikai normák teljes körű figyelembevételével hozza meg döntését.

Fejlett szakmai identitással, hivatástudattal rendelkezik, amelyet a szakmai és szélesebb társadalmi közösség felé is vállal.

d) autonómiája és felelőssége

Kialakított szakmai véleményét előre ismert döntési helyzetekben önállóan képviseli.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse: Dr. Kovács Ábrahám, egyetemi docens, PhD, dr. habil
A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —
A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Dogmatikai Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: R012-A Tantárgy neve: Teológiai enciklopédia Tantárgy neve angolul: Introduction to Theology	Kreditértéke: 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: alapozó modul	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: tematikus prezentációk, szerepjáték.	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: tematikus prezentációk, folyamatos számonkérés (pl. évközi zárthelyi dolgozatok), évközi beszámoló.	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 10 kredit%	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1.	
Előtanulmányi feltételek: —	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
Tantárgy-leírás: A tantárgy célja megismertetni a hallgatót a keresztyén teológiai gondolkodás történetével és irányzataival. Bevezetést kíván nyújtani a teológia tudományának műveléséhez. A félév folyamán sor kerül a teológiának más tudományok között való elhelyezésére. Ezek mellett a tantárgy bemutatja a teológia tudományának belső rendszerét, felépítését és kitér az egyes kutatási területek egymáshoz való viszonyának a meghatározására és rámutat, hogy a teológiai építménye a rendszeres teológiában csúcsosodik ki. Tematika:	

Az enciklopédia, teológia meghatározása, s a teológiatudomány felépítése
 Jézus és az ősegyház, az újszövetségi kánon meghatározása, a hagyomány szerepe
 A patrisztikus kor (fogalom, áttekintés, kiemelkedő teológusok)
 Az egyetemes (ökumenikus) zsinatok és tanításai
 A középkor és a reneszánsz (reneszánsz, skolasztika, realizmus és nominalizmus, modern út, ágostoni iskola)
 Humanizmus és annak területi sajátosságai
 Kiemelkedő középkori teológusok a középkorban
 A teológiai fejlődés fő irányai a középkorban és a patrisztikus örökség
 A reformáció és irányzatai. Jelentős teológusok a reformáció korában. A reformáció fő teológiai tanításai
 A reformáció utáni mozgalmak
 A modern kor (felvilágosodás, protestantizmus és a kritikák)
 Romantika, marxizmus, liberális protestantizmus, modernizmus
 Neoorthodoxia, feminizmus, posztmodernizmus
 Felszabadítás teológia, fekete teológia, evangélikalizmus, posztliberalizmus

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban, zárthelyi dolgozatok a szorgalmi időszakban.
 A számonkérés első lépéseként a hallgatók a szorgalmi időszakban négy zárthelyi dolgozatot írnak. A zárthelyi dolgozatok időpontjának és a számon kért tananyag kijelölése a félév elején történik. A dolgozat írásának időtartama 45 perc. A kitöltendő feladatsor rövidebb és hosszabb, kifejtős válaszokat igénylő kérdésekből áll, így az adott feladatok eltérő pontértéket érhetnek. A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített százalékos kulcsok alapján történik. Az elégtelen zárthelyi dolgozatokat a félév során legfeljebb egyszer meg lehet kísérelni kijavítani. Ha a javítás sikertelen, akkor a hallgató a félévet nem teljesítette, szóbeli vizsgára nem állhat. Amennyiben a hallgató a zárthelyi dolgozatokat legalább elégségesre teljesíti, vagy elégtelen osztályzatát a szorgalmi időszakban sikeresen javítja, a vizsgaidőszakban szóbeli kollokviumra jelentkezhet.
 A szóbeli vizsga kiadott tételsor alapján történik, melyet az aktuális félév tárgyatmatikája rögzít. A vizsga egy A és egy B tételből áll, melyet a hallgató közös/két külön cédulán húz. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató mind az A, mind pedig a B tételt legalább elégséges szinten teljesítette. Póttétel húzására van/nincs lehetőség. A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik. A félévi osztályzatot a zárthelyi dolgozatok összesített átlagának és a félévet lezáró kollokvium érdemjegyének átlaga adja. A zárthelyi dolgozatok átlagjegyébe minden megírt dolgozat osztályzata beleszámít. Amennyiben a zárthelyi dolgozatok átlaga 4,51 feletti, a hallgató megajánlott „jeles” (5) gyakorlati jegyet kaphat, így mentesülhet a szóbeli vizsga alól. A 4,0–4,5 közötti dolgozatátlagra a hallgató „jó” (4) megajánlott jegyet kap, amennyiben elfogadja, mentesül a szóbeli kollokvium alól. A 3,51–4,0 közötti dolgozat-átlaggal rendelkező hallgatók könnyített tételsor alapján felelhetnek a kollokviumon.

A 2-5 legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

MCGRATH, A. E.: *Bevezetés a keresztyén teológiába*, Osiris, Budapest, 1995, ISBN: 963-379-119-7.

KOCSIS E.: *Teológiai enciklopédia*, DRTA nyomda, Debrecen, 1982.

TÖRÖK I.: *Teológiai enciklopédia*, DRTA nyomda, Debrecen, 1959.

További ajánlott irodalom:

KOVÁCS Á.: *Hitvédelem és egyháziasság – A debreceni újortodoxia vitája a liberális teológiával*, L'Harmatan, Budapest, 2010, ISBN: 978-963-236-306-6.

LANE, T.: *A keresztyén gondolkodás rövid története*, Harmat – Kálvin, Budapest, 2011, ISBN: 978-963-558-338-6.

VISCHER, L. (Hrg.): *Reformiertes Zeugnis heute. Eine Sammlung neuerer Bekenntnistexte aus der reformierten Tradition*, Neukirchener Verlag, Neukirchen-Vluyn, 1988, ISBN: 978-378-870-773-6.

Azoknak a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzőin, érdemben hozzájárul

a) tudása

A végzett tanár rendelkezik az információszerzéshez, az információk feldolgozásához, értelmezéséhez és elrendezéséhez szükséges alapvető (szövegértési, logikai, informatikai) felkészültséggel.

Ismeri az általa tanított tudományág, szakterület (műveltségi terület, művészeti terület) ismeretelméleti alapjait, megismerési sajátosságait, logikáját és terminológiáját, valamint kapcsolatát más tudományokkal, tantárgyakkal, műveltségterületekkel.

Ismeri a különböző tudásterületek közötti összefüggéseket és képes a különböző tudományterületi, szaktárgyi tartalmak integrációjára.

b) képességei

A szakképzett tanár szakmai témában képes szakszerűen kifejezni magát mind szóban, mind írásban.

Képes a szaktárgyának megfelelő tudományterületeken a fogalmak, elméletek és tények közötti összefüggések megteremtésére, közvetítésére.

Képes az alkotó információ- és könyvtárhasználatra és az információ-kommunikációs technológia használatára.

c) attitűdje

A végzett tanár elkötelezett a tanulók tudásának és tanulási képességeinek folyamatos fejlesztése iránt.

Reálisan ítéli meg szaktárgya oktatásban betöltött szerepét.

Törekszik az aktív együttműködésre a szaktárgy, valamint más szaktárgyak tanáraival.

d) autonómiája és felelőssége

A szakmáját és a szaktárgyainak megfelelő tudományterületeket megalapozó nézeteket felelősséggel vállalja.

A végzett tanár jelentős mértékű önállósággal rendelkezik szakmája átfogó és speciális kérdéseinek felvetésében, kidolgozásában, szakmai nézetek képviselésében, indoklásában.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

Dr. Kovács Ábrahám, egyetemi docens, PhD, dr. habil

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Dogmatika Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: R010-A, R011-A Tantárgy neve: Hitvallásismeret [1-2] Tantárgy neve angolul: Reformed Confessions [1-2]	Kreditértéke: 3,3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: alapozó modul	
A tanóra típusa: ea, ea és óraszám: 30,30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: tematikus prezentációk.	
A számonkérés módja: kollokvium, kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: a leadott katekézésekben szóbeli rendszeres számonkérés.	

A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 25 kredit%
A tantárgy tantervi helye: 1, 2
Előtanulmányi feltételek: —
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása A Heidelbergi Káté (HK) és a II. Helvét Hitvallás megismerése, hogy a hallgatók a teológia tudományának művelése és a lelkeszi munkára való készülés alapvetően szükséges ismeretanyagának egy részét már itt elsajátítsák. Az előadások hangsúlyt helyeznek a Hitvallás Heidelbergi Kátéval való összehasonlítására, és segítséget kívánnak nyújtani a rendszeres teológia műveléséhez és a teológiai gondolkodás útján való elinduláshoz. A Hitvallások tanulása folyamán hangsúly esik a jellegzetes református tanítások megismerésére.
Számonkérési és értékelési rendszer: <i>Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban.</i> A vizsga egy „A” és egy „B” tételrészről áll, melyet a hallgató közös külön cédulán húz. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A két felelet együttes átlagos időtartama 20 perc. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató mind az „A”, mind pedig a „B” tételrészről legalább elégséges szinten teljesítette. Póttétel húzására van lehetőség. Póttétel húzása esetén az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. Az adott félév tételsorát az aktuális tárgyatematika rögzíti. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik. A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN) Kötelező irodalom: SZÜCS F.: <i>Hitvallásismeret</i>, Kálvin Kiadó, Budapest, 2000, ISBN: 978-963-980-802-7. TÖKÉS I.: <i>A Második Helvét Hitvallás magyarázata</i>, Királyhágómelléki Református Egyházkerület, Nagyvárad, 2006, ISBN: 973-834-178-7. <i>A Heidelbergi Káté és a Második Helvét Hitvallás</i>, Kálvin Kiadó, Budapest, 2004, ISBN: 978-963-558-222-8. További ajánlott irodalom: FEKETE K.: <i>A heidelbergi káté magyarázata, Hálaadásra vezető vigasztalás 129 kérdés-feleletben</i>, Kálvin Kiadó, Budapest, 2013, ISBN: 978-963-558-226-6. BÖLCSKEI G.: Erasmus és Luther hatása Huldrych Zwingli teológiai gondolkodására, in: BÉRES T. – KODÁCSY-SIMON E. – OROSZ G. V. (szerk.): <i>Krisztusra tekintve hittel és reménnyel: Ünnepi kötet Reuss András professzor 70. születésnapjára</i>, Luther Kiadó, Budapest, 2008, (27–32), ISBN: 978-963-9571-79-2. BARTH, K.: <i>A keresztény tanítás a Heidelbergi Káté alapján</i>, Kálvin Kiadó, Budapest, 2013, ISBN: 978-963-558-227-3.
Azoknak a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul
c) tudása - Átfogóan ismeri az adott képzési terület tárgykörének alapvető tényeit, irányait és határait. - Ismeri a szakterületéhez kötődő legfontosabb összefüggéseket, elméleteket és az ezeket felépítő fogalomrendszert. d) képességei - Ellátja a szakképzettségének megfelelő munkakört. - Elvégzi a szakterülete ismeretrendszerét alkotó diszciplínák alapfokú analízisét, az összefüggések szintetikus megfogalmazását és adekvát értékelését. - Megért, illetve értelmez összefüggő szövegeket, valamint vizuális jelekkel, tipográfiai eszközökkel, ikonokkal tagolt szövegeket, táblázatokat, adatsorokat, vizuális szövegeket mozgó-, állóképeket, térképeket, diagramokat. c) attitűdje - Vállalja és hitelesen képviseli szakmája társadalmi szerepét, alapvető viszonyát a világhoz.

• Törekszik arra, hogy önképzése a szakmai céljai megvalósításának egyik eszközévé váljon. • Komplex megközelítést kívánó, illetve váratlan döntési helyzetekben is a jogszabályok és etikai normák teljes körű figyelembevételével hozza meg döntését. d) autonómiája és felelőssége • Váratlan döntési helyzetekben is önállóan végzi az átfogó, megalapozó szakmai kérdések végiggondolását és adott források alapján történő kidolgozását. • Szakmai útmutatás alapján végzi átfogó és speciális szakmai kérdések végiggondolását és adott források alapján történő kidolgozását.
Tantárgy/Ismeretkör felelőse: Dr. Kovács Krisztián, egyetemi docens, PHD. dr.habil.
A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —
A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Dogmatika Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: R028 Tantárgy neve: Etikatörténet Tantárgy neve angolul: History of Ethics	Kreditértéke: 4
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag 1.	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: —	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: két ZH a szorgalmi időszakban.	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 25 kredit%	

A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 4.
Előtanulmányi feltételek: R021 Etika prolegomena
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása Az előadások hallgatásával és a kötelező olvasmányok tanulmányozásával a hallgató megismerkedhet a keresztyén etikai gondolkodás történetével, illetve a "teológiai iskolák" szociáletikai sajátosságaival a reformációtól kezdve napjainkig. Tantárgyi tematika: A kurzus során megismerkednek a hallgatók mindenekelőtt a protestáns teológiai szociáletikai tanításával; átfogó képet kapnak a sajátos protestáns etikai véleményformálásáról, annak kontextuális és mai módszertanáról, alkalmazhatóságáról. A reformátori etika alapjai Kálvin etikája és ekkleziológiája Luther megigazulás tana Az etika története Schleiermachertől Harnackig A dialektika teológia etikai felismerései Barth etikai gondolkodása az „Egyházi dogmatikában” Barth politikai etikája A Barmeni teológiai nyilatkozat etikai üzenete Brunner etikája és a természeti teológia Bonhoeffer etikája Tillich rendszeres teológiája Az 1948-at követő időszak etikai és ekkleziológia útkeresése a Magyarországi Református Egyházban A politikai teológia fogalma a XX. században (Moltmann, Metz, Volf, Huber stb.)
Számonkérési és értékelési rendszer: <i>Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban, zárthelyi dolgozatok a szorgalmi időszakban.</i> A számonkérés első lépéseként a hallgatók a szorgalmi időszakban kettő zárthelyi dolgozatot írnak. A zárthelyi dolgozatok időpontjának és a számon kért tananyag kijelölése a félév elején történik. A dolgozat írásának időtartama 45 perc. A kitöltendő feladatsor rövidebb válaszokat igénylő kérdésekből áll. A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített százalékos kulcsok alapján történik. Az elégtelen zárthelyi dolgozatokat a félév során legfeljebb egyszer meg lehet kísérelni kijavítani. Ha a javítás sikertelen, akkor a hallgató a félévet nem teljesítette, szóbeli vizsgára nem állhat. Amennyiben a hallgató a zárthelyi dolgozatokat legalább elégségesre teljesíti, vagy elégtelen osztályzatát a szorgalmi időszakban sikeresen javítja, a vizsgaidőszakban szóbeli kollokviumra jelentkezhet. A szóbeli vizsga kiadott tételsor alapján történik, melyet az aktuális félév tárgytematikája rögzít. A vizsga egy A tételtől áll. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató mind a tételt legalább elégséges szinten teljesítette. Póttétel húzására nincs lehetőség. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik. A félévi osztályzatot a zárthelyi dolgozatok összesített átlagának és a félévet lezáró kollokvium érdemjegyének átlaga adja. A zárthelyi dolgozatok átlagjegyébe minden megírt dolgozat osztályzata beleszámít. Amennyiben a zárthelyi dolgozatok átlaga 4,51 feletti, a hallgató megajánlott „jeles” (5) gyakorlati jegyet kaphat, így mentesülhet a szóbeli vizsga alól. A 4,0–4,5 közötti dolgozatátlagra a hallgató "jó" (4) megajánlott jegyet kap, amennyiben elfogadja, mentesül a szóbeli kollokvium alól. A 3,51–4,0 közötti dolgozat-átlaggal rendelkező hallgatók könnyített tételsor alapján felelhetnek a kollokviumon.
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)
Kötelező irodalom: ZÁHRNT, H.: <i>Az Isten-kérdés – Protestáns teológia a XX. században</i> , Református Zsinati Iroda Tanulmányi Osztálya, Budapest, 1997, ISBN: 963-8360-17-8. VÁLYI NAGY E.: <i>Nyugati teológiai irányzatok századunkban</i> , Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya, Budapest, 1984, ISBN: 963-300-033-5.

KANTZENBACH, F. W.: *Teológiai irányzatok*, Református Zsinati Iroda Tanulmányi Osztálya, Budapest, 1996, ISBN: 963-836-016-X.

További ajánlott irodalom:

BUSCH, E.: *Istenismeret és emberség: betekintés Kálvin teológiájába*, Kálvin Kiadó, Budapest, 2009, ISBN: 978-963-558-130-6.

MCGRATH, A. E.: *Emil Brunner – Újraértékelés*, Kálvin Kiadó, Budapest, 2018, ISBN: 978-963-558-403-1.

KOVÁCS K.: *Határmezsgyén – A református egyház a történelmi örökség és a megújulás esélyei között az 1989–90-es rendszerváltást követően*, L'Harmattan Kiadó, Budapest, 2018, (47–126), ISBN: 978-963-414-417-5.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

A végzett tanár alapvető tudással rendelkezik a társadalmi és csoportközi folyamatokról, a demokrácia működéséről, az inkulturációról és a multikulturalizmusról.

Ismeri az általa tanított tudományág, szakterület (műveltségi terület, művészeti terület) ismeretelméleti alapjait, megismerési sajátosságait, logikáját és terminológiáját, valamint kapcsolatát más tudományokkal, tantárgyakkal, műveltségterületekkel.

b) képességei

A szakképzett tanár szakmai témában képes szakszerűen kifejezni magát mind szóban, mind írásban.

Képes a szaktárgyának megfelelő tudományterületeken a fogalmak, elméletek és tények közötti összefüggések megteremtésére, közvetítésére.

c) attitűdje

A szakképzett tanár elkötelezett az alapvető demokratikus értékek iránt, szociális érzékenységgel, segítőkészséggel jellemzi.

Elkötelezett a nemzeti értékek és azonosságtudat iránt, nyitott a demokratikus gondolkodásra és magatartásra nevelés, valamint a környezettudatosság iránt.

d) autonómiája és felelőssége

A végzett tanár önállóan képes szakmája, a szaktárgyainak tanításával-tanulásiirányításával kapcsolatos átfogó, megalapozó szakmai kérdések átgondolására és az ide vonatkozó források alapján megfelelő válaszok kidolgozására.

A végzett tanár jelentős mértékű önállósággal rendelkezik szakmája átfogó és speciális kérdéseinek felvetésében, kidolgozásában, szakmai nézetek képviselésében, indoklásában.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

Dr. Kovács Krisztián, egyetemi docens, PhD. dr.habil.

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Szociáletikai és Egyházszociológiai Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: R024, R025 Tantárgy neve: Etika [1, 2] Tantárgy neve angolul: Ethics [1, 2]	Kreditértéke: 4, 4
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag 1.	
A tanóra típusa: ea., ea. és óraszám: 30, 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: —	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium, kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 20 kredit%	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 7., 8.	
Előtanulmányi feltételek: [1]: R011-A Hitvallásismeret [2]; R012-A Teológiai enciklopédia; R021 Etika prolegomena [2]: R024 Etika [1]	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

Az utóbbi évtizedek gyors társadalmi fejlődése, valamint a technikai civilizáció vívmányai is állandó változást eredményeznek életünkben: az emberi cselekvés olyan területei és lehetőségei nyíltak meg, amelyek kérdésessé teszik a korábbi világszemlélet és morális elképzelések hatékonyságát. A korábbi erkölcsi válaszok helyén tanácstalanság, elbizonytalanodás vagy – jobb esetben is – az etikai tájékozódás iránti fokozottabb igény figyelhető meg.

Napjainkban felértékelődött az etikai tájékozódás iránti igény. A technikai civilizáció áldásai és kockázatai, az életformák pluralizálódása, a globális gazdasági és politikai érdekek érvényesítése, a kommunikáció új formái elkerülhetetlenné teszik a mindennapi életet érintő kérdések és jelenségek tudatos reflektálását, a szabad és kényszer nélküli erkölcsi vélemény megfogalmazását. Ezt a törekvést az értékek és megoldási lehetőségek iránti tájékozódás sokfélesége jellemzi: a vallási hagyományoktól független ún. szekuláris erkölcsi minták és megoldások igénye éppúgy jelen van társadalmunkban, mint az új vallási mozgalmak és spirituális élmények élet- és világszemlélete által inspirált moralitás. A tanegység során a reformátori (protestáns) etika kifejtésére kerül sor. A foglalkozások során a cél nem az elvárás, még kevésbé valamely vallási vagy erkölcsi tekintélynek való engedelmisség munkálása, hanem segítségnyújtás az erkölcsi értékítélet kialakításához, adott helyen, időben és szituációban. Az előadások során a lehető legszélesebb körben mutatjuk be az emberi élet alapvető kapcsolataihhoz és feltételeihez való viszonyulások etikai szempontjait és lehetséges megoldásait. A beszéd és a képi kommunikáció síkján jelentkező erkölcsi dilemmák és megoldásra váró kérdések tisztázása után az emberi élet, érzelmek és kapcsolatok megélésének legelemibb és legintimebb köre (a házasság, család és szexualitás etikája) kerül tárgyalásra, majd az életet körülvevő további feltételekhez, úgy mint a technikához, a környezethez, a gazdaság és a politika világához való viszonyulás formáit elemezzük.

Az etika – Bonhoeffer szerint – „bátor vállalkozás”. Így az egyes témakörök kifejtése és a részletkérdésekbe való bevezetés impulzusokat és módszertani segítséget kíván nyújtani a hitéleti szakos hallgatóknak, saját erkölcsi ítéletalkotás megfogalmazásához.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban.

A vizsga egy „A” és egy „B” tételrészből áll, melyet a hallgató közös/két külön cédulán húz. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A két felelet együttes átlagos időtartama 15/20/30 perc. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató mind az „A”, mind pedig a „B” tételrész legalább elégséges szinten teljesítette. Póttétel húzására nincs lehetőség. Az adott félév tételesorát az aktuális tárgyatematika rögzíti.

A 2-5 legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

FAZAKAS S. (szerk.): *A protestáns etika kézikönyve*, Kálvin Kiadó, Budapest, 2017, ISBN: 978-963-558-381-2.

LOCHMANN, J. M.: *A szabadság útjelzői*, Kálvin János Kiadó, Budapest, 1994, ISBN: 963-300-571-x.

SZÜCS F.: *Teológiai etika*, Református Zsinati Iroda Tanulmányi Osztálya, Budapest, 1993, ISBN: 963-836-001-1.

TÖRÖK I.: *Etika*, Egyetemi Fokú Protestáns Teológiai Intézet, Kolozsvár, 1997.

KODÁCSY-SIMON E. (szerk.): *Értelmes szívvel – Etikai témák az evangélikus oktatásban*, Luther Kiadó, Budapest, 2016, ISBN: 978-963-380-090-4.

BONHOEFFER, D.: *Etika*, Exit Kiadó, Kolozsvár, 2015, ISBN: 978-973-7803-13-9.

További ajánlott irodalom:

HONECKER, M.: *Einführung in die theologische Ethik: Grundlagen und Grundbegriffe*, de Gruyter, Berlin – New York, 1990, ISBN: 3-11-008146-6.

FREY, C. – DABROCK, P. – KNAUF, S.: *Repetitorium der Ethik*, Hartmut Spinner, Waltrop, 1997, ISBN: 3-927718-70-X.

HUPPENBAUER, M. – DE BERNARDI, J.: *Kompetenz Ethik für Wirtschaft, Wissenschaft und Politik. Ein Tool für Argumentation und Entscheidungsfindung*, Versus, Zürich, 2000, ISBN: 3-03909-009-7.

Azoknak a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

A végzett tanár alapvető tudással rendelkezik a társadalmi és csoportközi folyamatokról, a demokrácia működéséről, az enkulturációról és a multikulturalizmusról.

Ismeri a csoport, a csoportfejlődés és a közösségek pszichológiai, szociológiai és kulturális sajátosságait.

Ismeri a csoportok és a tanulók társas helyzetére vonatkozó fontosabb feltáró módszereket, a közösség kialakítását, fejlesztését elősegítő pedagógiai módszereket.

b) képességei

A végzett/szakképzett tanár képes a csoportok, közösségek számára olyan pedagógiai helyzeteket teremteni, amelyek biztosítják a csoport közösséggé fejlődését és egészséges működését.

Képes a konfliktusok hatékony kezelésére.

Segíti a csoporttagok közösség iránti elkötelezettségének kialakulását, a demokratikus társadalomban való felelős, aktív szerepvállalás tanulását, a helyi, nemzeti és egyetemes emberi értékek elfogadását.

Képes értelmezni és a tanulók érdekében felhasználni azokat a társadalmi-kulturális jelenségeket, amelyek befolyásolják a tanulók esélyeit, iskolai, illetve iskolán kívüli életét.

Képes hozzájárulni az iskolai és osztálytermi toleráns, nyitott légkör megteremtéséhez.

c) attitűdje

A végzett tanár elkötelezett a tanulók tudásának és tanulási képességeinek folyamatos fejlesztése iránt.

Reálisan ítéli meg szaktárgya oktatásban betöltött szerepét.

Törekszik az aktív együttműködésre a szaktárgy, valamint más szaktárgyak tanáraival.

Tudatosan él a transzferhatás kihasználásának lehetőségeivel.

Nyitott a megismerés, illetve a tapasztalatszerzés iránt, törekszik a tanulók megismerési és alkotási vágyának, önművelési igényeinek a felébresztésére és fenntartására.

d) autonómiája és felelőssége

A végzett tanár jelentős mértékű önállósággal rendelkezik szakmája átfogó és speciális kérdéseinek felvetésében, kidolgozásában, szakmai nézetek képviselésében, indoklásában.

Felelősséggel vállalja a kezdeményező szerepét a szakmai együttműködés kialakítására.

Egyenrangú partner a szakmai kooperációban.

Végiggondolja és képviseli az adott szakterület etikai kérdéseit.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

Dr. Fazakas Sándor, egyetemi tanár, PhD, dr. habil

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Szociáletikai és Egyházzsociológiai Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: R021 Tantárgy neve: Etika prolegomena Tantárgy neve angolul: Introduction to Christian Ethics	Kreditértéke: 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: törzsanyag ismeretkörei	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: erkölcsi véleményformálás módszertani lépéseinek begyakorlása, elsajátítása.	
A számonkérés módja: kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: erkölcsi véleményformálás módszertani lépéseinek alkalmazása.	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 20 kredit%	
A tantárgy tantervi helye: 5.	
Előtanulmányi feltételek: [1]: R011-A Hitvallásismeret [2]	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A hallgatók ismerkedjenek meg a reformátori etika főbb kérdéseivel, a reformátori etika témaköreivel, valamint az erkölcsi ítéletalkotás kialakításának módszertani kérdéseivel. Az etikai prolegomena meghatározása és feladata. Morál. Ethosz. Etika Filozófiai és vallásbölcseleti etika Teológiai etika. A Szentírás és etika. A keresztyén etika summája Az etika, mint teológiai diszciplína. A teológiai etika és a többi teológiai tudományág 5. Az etika strukturálása, felosztási lehetőségei A keresztyén teológiai etika alapjai: Szabadság, Bűn 7. A keresztyén teológiai etika alapjai: Evangélium és Törvény. A törvény radikalizálódása. A törvény hármassága A keresztyén teológiai etika alapjai: Krisztuskövetés. Lelkiismeret Megigazulás és megszentelődés Erények Aszkézis és jócselekedetek Az etika forrásai: Újszövetségi etika, a szeretet kettős parancsa; Az erkölcsi ítéletalkotás kialakításának módszertana	
Számonkérési és értékelési rendszer:	
<i>Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban.</i> A vizsga egy „A” és egy „B” tételrészről áll, melyet a hallgató közös/két külön cédulán húz. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A két felelet együttes átlagos időtartama 15/20/30 perc. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató mind az „A”, mind pedig a „B” tételrészről legalább elégséges szinten teljesítette. Póttétel húzására nincs lehetőség. Az adott félév tételsorát az aktuális tárgyatematika rögzíti.	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
Kötelező irodalom: FAZAKAS S. (szerk.): <i>A protestáns etika kézikönyve</i> , Kálvin Kiadó, Budapest, 2017, ISBN: 978-963-558-381-2. KODÁCSY-SIMON E. (szerk.): <i>Értelmes szívvel – Etikai témák az evangélikus oktatásban</i> , Luther Kiadó, Budapest, 2016, ISBN: 978-963-380-090-4.	

RAE, S. B.: *Erkölcsei döntések – Bevezetés az etikába*, Harmat Kiadó, Budapest, 2015, ISBN: 978-963-288-282-6.

SZÜCS F.: *Teológiai etika*, Református Zsinati Iroda Tanulmányi Osztálya, Budapest, 1993, ISBN: 963-836-001-1.

ARISZTOTELÉSZ: *Nikomákhoszi Etika*, Európa Kiadó, Budapest, 1997, ISBN: 963-074-045-1.

TÖRÖK I.: *Etika*, Egyetemi Fokú Protestáns Teológiai Intézet, Kolozsvár, 1997.

NAGY L.: *Református keresztyén közösségi etika*, Református Egyház Misztótfalusi Sajtóközpontja, Kolozsvár, 1998.

BONHOEFFER, D.: *Etika*, Exit Kiadó, Kolozsvár, 2015, ISBN: 978-973-7803-13-9.

További ajánlott irodalom:

HONECKER, M.: *Einführung in die theologische Ethik: Grundlagen und Grundbegriffe*, de Gruyter, Berlin – New York, 1990, ISBN: 3-11-008146-6.

FREY, C. – DABROCK, P. – KNAUF, S.: *Repetitorium der Ethik*, Hartmut Spenner, Waltrop, 1997, ISBN: 3-927718-70-X.

HUPPENBAUER, M. – DE BERNARDI, J.: *Kompetenz Ethik für Wirtschaft, Wissenschaft und Politik – Ein Tool für Argumentation und Entscheidungsfindung*, Versus, Zürich, 2000, ISBN: 3-03909-009-7.

Azoknak a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

c) tudása

- Ismeri a szakterületéhez kötődő legfontosabb összefüggéseket, elméleteket és az ezeket felépítő fogalomrendszert.
- Ismeri szakterülete fő elméleteinek ismeretszerzési és probléma-megoldási módszereit.
- Birtokában van azon ismeretek körének, amelyek szükségesek az adott és más képzési területen folyó mesterképzésbe való belépéshez.
- Átfogóan ismeri a szakterületéhez kapcsolódó jogi szabályozást, az etikai normákat.

d) képességei

- Ellátja a szakképzettségének megfelelő munkakört.
- Elvégzi a szakterülete ismeretrendszerét alkotó diszciplínák alapfokú analízisét, az összefüggések szintetikus megfogalmazását és adekvát értékelését.
- Szakterülete eljárásrendjét, legfontosabb elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát feladatai végrehajtásakor alkalmazza.

c) attitűdje

- Komplex megközelítést kívánó, illetve váratlan döntési helyzetekben is a jogszabályok és etikai normák teljes körű figyelembevételével hozza meg döntését.
- Törekszik arra, hogy a problémákat lehetőleg másokkal együttműködésben oldja meg.
- Folyamatos személyes tanulását a közjó szolgálatában értelmezi.

d) autonómiaja és felelőssége

- Váratlan döntési helyzetekben is önállóan végzi az átfogó, megalapozó szakmai kérdések végiggondolását és adott források alapján történő kidolgozását.
- Szakmai útmutatás alapján végzi átfogó és speciális szakmai kérdések végiggondolását és adott források alapján történő kidolgozását.
- Önállóan végzi munkáját tevékenysége kritikus értékelése és folyamatos korrekciója mellett.
- Felelősséggel részt vállal szakmai nézetek kialakításában, indoklásában.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

Dr. Fazakas Sándor, egyetemi tanár, PhD, dr. habil

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Egyházzsziológiai és Szociáletikai Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: R026 Tantárgy neve: Vallás- és egyházzociológia Tantárgy neve angolul: Sociology of Religions and Churches	Kreditértéke: 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag	
A tanóra típusa: ea és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: tematikus prezentációk (statisztikák, felmérések eredményei)	
A számonkérés módja: kollokvium, Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: saját gyülekezet empirikus elemzése (esszé formájában)	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 25 kredit%	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 9.	
Előtanulmányi feltételek: R021 Etika prolegomena	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
Cél: Elméleti felkészítést követő gyakorlati felmérésben és azok eredményeinek kiértékelésében vizsgáljuk, hogy milyen formákat ölt az egyháziasság és vallásosság a XXI. század küszöbén, Európaszerte és Magyarországon. Tematika: Az egyházak és vallásfelekezetek nagy átalakuláson mentek át az utóbbi évtizedek alatt. Látszatstabilitásuk meginogni látszik Európaszerte, az egyháztagság már nem magától értetődő, mint korábban, sokan megkérdőjelezzik az egyházak társadalomban való jelenlétének legitimitását. Egyes vélemények szerint az egyház a folyamatos szekularizáció és a "piacon megjelenő" új vallások keresztútjába került. Az egyházak elvesztették korábbi "monopolhelyzetüket", ami az értékközvetítést és értékteremtést illeti. Mit nyújthat az egyház a mai kor emberének? Hol a helye a történelmi egyházaknak a társadalom életében, a közéletben, a nyilvánosság előtt? Témakörök: 1. Vallásszociológia, egyházzociológia 2. Szekularizáció és pluralizmus 3. Posztmodern vallásosság 4. Népegyház, államegyház, hitvalló egyház 5. Az egyházi differenciálódás 6. Népegyház, államegyház, hitvalló egyház 7. Népegyházi gyakorlat és az Újszövetség 8. Milyen lesz a III. évezred vallásossága? 9. Mégis miért népegyház? 10. Egyház, politika, közélet	
Számonkérési és értékelési rendszer:	
Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban, empirikus esettanulmány előzetes megírása a szorgalmi időszakban. A számonkérés első lépéseként a hallgatók a szorgalmi időszak végén az elméleti felkészítésben kapott támpontok és szempontok alapján esszé jellegű empirikus elemzést ír saját gyülekezetének vallásszociológiai arculatáról (felhasználva a KSH valamint a saját lelkészi hivatal statisztikai adatait is). A vizsga első részében számot ad a tételsor alapján az ismeretanyagról, a második részében bizonyítja a dolgozat segítségével az ismeretek alkalmazhatóságát. A dolgozat, illetve a tapasztalt valóság közös kiértékelésére kerül sor.	

Elméleti ismeret elégtelensége esetén a vizsga megismételhető, ebben az esetben a benyújtott dolgozat érvényben marad. Amennyiben az empirikus dolgozat nem felel meg a követelményeknek, újat kell írnia. A vizsga akkor felelt meg, ha mindkét része elfogadható a teljesítménynek.

A 2-5 legfontosabb **kötelező**, illetve **ajánlott irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

FAZAKAS S.: *Vétkeztünk... Egyház a történelmi és társadalmi bűnösszefüggések rendszerében*, L'Harmattan Kiadó, Budapest, 2017, (229–296), ISBN: 978-963-414-284-3.

SZÁNTÓ J.: *Vallásosság egy szekularizált társadalomban*, Új Mandátum, Budapest, 1988, ISBN: 963-7476-70-9.

FAZAKAS S.: *Népegyház - krízis vagy lehetőség?* Theologiai Szemle, 1994, 37(6), (332–344).

BÖLCSKEI G.: *Az egyházak jelenléte, jelentősége és hatása a második millennium végén*, Theologiai Szemle, 1995, 38(2), (83–87).

CASANOVA, J.: *Vallás és közösség Kelet- és Nyugat-Európában*, 2000, 1995, 7(4), (6–11).

TOMKA M.: *Az egyházak az ezredfordulón*, Theologiai Szemle, 1995, 38(2), (78–82).

FAZAKAS S.: *A szekularizáció és a kommunizmus öröksége*, in: KOOL, A-M. (szerk.): *Egyház és misszió a szekularizált magyar társadalomban*, Protestáns Missziói Tanulmányi Intézet, Budapest, 2002, (29–46) ISBN: 963-202-353-6.

TOMKA M.: *Vallási helyzetkép 2009*, in: ROSTA G. – TOMKA M. (szerk.): *Mit értékelnek a magyarok?* OCIPE Magyarország – Faludi Ferenc Akadémia, Budapest, 2010, (401–425), ISBN: 978-963-89039-0-7.

További ajánlott irodalom:

KAMARÁS I.: *Új vallási mozgalmak világszerte és Magyarországon*, Magyar Tudomány, 1999, 44(5), (560–569).

HEGEDŰS R.: *A vallásosság a társadalomban*, Századvég, 2001, 6(21), (51–68).

DAVIE, G.: *A vallás szociológiája*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2010, ISBN: 978-963-314-006-2.

TOMKA M.: *Religion und Kirche in Ungarn – Ergebnisse religionssoziologischer Forschung 1969-1988*, Ungarischen Kirchensoziologischen Institut – Institut für kirchliche Sozialforschung, Wien, 1990.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

Ismeri szakterületének sajátos kutatási (ismeretszerzési és problémamegoldási) módszereit, absztrakciós technikáit, az elvi kérdések gyakorlati vonatkozásainak kidolgozási módjait. Részletekbe menően ismeri a szakterületéhez kapcsolódó jogi szabályozást, az etikai normákat.

b) képességei

Elvégzi az adott szakterület ismeretrendszerét alkotó különböző elképzelések részletes analizisét, az átfogó és speciális összefüggéseket szintetizálva megfogalmazza és ezekkel adekvát értékelő tevékenységet végez.

Sokoldalú, interdiszciplináris megközelítéssel azonosít speciális szakmai problémákat, feltárja és megfogalmazza az azok megoldásához szükséges részletes elméleti és gyakorlati hátteret.

A szakterület elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát a problémák megoldásakor innovatív módon alkalmazza.

c) attitűdje

Hitelesen közvetíti szakmája összefoglaló és részletezett problémaköreit.

Új, komplex megközelítést kívánó, stratégiai döntési helyzetekben, illetve nem várt élethelyzetekben is a jogszabályok és etikai normák teljes körű figyelembevételével hozza meg döntését.

Kezdeményező szerepet vállal szakmájának a közösség szolgálatába állítására.

d) autonómiája és felelőssége

Jelentős mértékű önállósággal végzi átfogó és speciális szakmai kérdések végiggondolását és adott források alapján történő kidolgozását.

Kialakított szakmai véleményét előre ismert döntési helyzetekben önállóan képviseli.

Önállóan tervezi meg és végzi tevékenységeit.

Új, komplex döntési helyzetekben is felelősséget vállal azok környezeti és társadalmi hatásaiért.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

Dr. Fazakas Sándor, egyetemi tanár, PhD, dr. habil

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): —

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Szociáletikai és Egyházszociológiai Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: R003 Tantárgy neve: Rendszeres teológiai szigorlat Tantárgy neve angolul: Systematic Theology – Comprehensive Exam	Kreditértéke: 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: törzsanyag ismeretkörei	
A tanóra típusa: — és óraszám: 0 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: —	
A számonkérés módja: szigorlat Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: —	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 20 kredit%	
A tantárgy tantervi helye: 6.	
Előtanulmányi feltételek: R010-A Hitvallásismeret [1]; R021 Etika prolegomena; *R011-A Hitvallásismeret [2]; *R017-A Keresztyén hitünk alapjai	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
Megismertetni a hallgatókkal a keresztyén tanítás klasszikus elemeit, az egyház egyetemes zsinatainak dogma-alkotó munkáját, valamint a bibliai-reformátori felismeréseken nyugvó keresztyén tantételeket. A református teológiai tudományos gondolkodás elsajátítása, fegyelmezett teológiaművelés. A keresztyén tantételek tudományos és interdiszciplináris szemlélete. A keresztyén gondolkodás és a társadalmi változások egymásra gyakorolt hatásának felismerése, az etika a legújabb kor, s egyben napjaink teológiai kérdésfeltevéseinek, illetve válaszainak megfogalmazása. Az egyes parancsolatok látószögébe kerülő etikai kihívások kezelése, valamint a konkrét teológiai megalapozás (fogalmak, történeti háttér) mellett a partnertudományokkal való párbeszédre, való felkészítés, teológiai-etikai reflexiók megfogalmazása, önálló erkölcsi véleményformálás elősegítése	
Rendszeres teológiai szigorlat tételsor:	
Dogmatika:	
1. A református dogmatika fő jellemvonásai 2. A teológia tudományos művelése 3. Isten megismerése 4. A Szentírás ihletettsége 5. A trinitástan 6. Teremtés és gondviselés 7. Az emberről szóló keresztyén tanítás 8. Krisztus inkarnációja 9. Krisztus halála 10. Krisztus feltámadása 11. A Szentlélekről szóló tanítás és az egyház lényege 12. A keresztség ekkleziológiai értelme 13. Az úrvacsoráról szóló római katolikus és protestáns tanítás 14. A predestináció tana 15. A végső dolgokról való tanítás(eszkatológia)	
Etika, Etika prolegomena, etika – és Teológiai-történet:	
1. Morál. Ethosz. Etika. Keresztyén etika lehetséges strukturálása. Erkölcsi véleményformálás módszere	

2. Az etika, mint teológiai diszciplína. A keresztyén etika teológiai alapjai (újszövetségi etika, bűn, szabadság, evangélium és törvény stb.)
3. Az etika felosztása. A keresztyén etika summája.
4. Képtilalom az egyház- és a teológiatörténetben. Kultúra, tudomány, művészetek.
5. Ünnepek és munka. Ökológia és etika.
6. A többség. Demokrácia, jogállam, szociális állam. A keresztyén ember politikai felelőssége
7. Az élet védelme. Határesetek (öngyilkosság, háború, halálbüntetés).
8. Az orvosi etika kérdései a hatodik parancsot tükrében (abortusz, eutanázia, mesterséges megtermékenyítés, embrióval való kísérletezés stb.)
9. Házasság. Család. Szexualitási kérdések
10. Gazdaság és etika (pénz, kamat, tulajdon, a gazdaságetika kritériumai)
11. A felebarát tisztessége (pereskedés, hazugság és igazmondás, a beszéd etikája, mobbing stb.)
12. Teológia és politikai etika a 2. világháború után (Metz, Moltmann)
13. A dialektika teológia
14. Bonhoeffer etikája
15. Barth és a magyar református teológia

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szigorlati szóbeli vizsga a vizsgaidőszakban.

A vizsga során a tétel egy "A" és egy "B" tétel-részből áll. Az adott félév tételsorát az adott félévre érvényes tárgytematika rögzíti. A hallgató az "A" és a "B" tétel-részt egy két külön cédulán húzza ki, majd legalább 20, legfeljebb 40 perc készületi idő áll a rendelkezésére, hogy a feleletét kidolgozza. A vizsga a szigorlati bizottság előtt zajlik; a bizottság legalább két tagjának a felelet teljes ideje alatt a vizsgán jelen kell lennie.

A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató mind az "A", mind pedig a "B" tétel-részt legalább elégséges szinten teljesítette. A két felelet együttes átlagos időtartama 30 perc. A vizsga során egy póttétel húzására van lehetőség: amennyiben az első tétel "A" vagy "B" tétel-részből a feleletet a bizottság elfogadta, úgy a póttételből csak a nem teljesített tétel-részt kell megismételni. A felkészületi idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. Póttétel húzása esetén az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 28. § (7) bekezdésében rögzített kritériumok alapján történik.

A 2-5 legfontosabb **kötelező**, illetve **ajánlott irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

KÁLVIN, J.: *A keresztyén tanítás rendszere (Institutio)*, Magyar Református Egyház, Pápa, 1909.
 TÖRÖK I.: *Dogmatika*, Free University Press, Amsterdam, 1985, ISBN: 90-6256-356-2.
 KOCSIS E.: *Dogmatika*, Debrecen, 2003.
 SEBESTYÉN J.: *Református dogmatika*, Budapesti Református Teológiai Akadémia, Budapest, 1940 (új kiadás).
 SZÜCS F.: *Teológiai etika*, Református Zsinati Iroda Tanulmányi Osztálya, Budapest, 1993.
 TÖRÖK I.: *Etika*, Free University Press, Amsterdam, 1988, ISBN: 90-6256-686-3.
 LOCHMANN, J. M.: *A szabadság útjelzői*, Kálvin János Kiadó, Budapest, 1994, ISBN: 963-300-571-x.

További ajánlott irodalom:

KANTZENBACH, F. W.: *Teológiai irányzatok*. Református Zsinati Iroda Tanulmányi Osztálya, Budapest, 1996, ISBN: 963-8360-24-0.
 TAVASZ S.: *Református keresztyén dogmatika*, Erdélyi Református Egyházkerület, Kolozsvár, 2006.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

e) tudása

- Átfogóan ismeri az adott képzési terület tárgykörének alapvető tényeit, irányait és határait.
- Ismeri a szakterületéhez kötődő legfontosabb összefüggéseket, elméleteket és az ezeket felépítő fogalomrendszert.

- Birtokában van azon ismeretek körének, amelyek szükségesek az adott és más képzési területen folyó mesterképzésbe való belépéshez.

f) képességei

- Elvégzi a szakterülete ismeretrendszerét alkotó diszciplínák alapfokú analízisét, az összefüggések szintetikus megfogalmazását és adekvát értékelését.
- Szakterülete eljárásrendjét, legfontosabb elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát feladatai végrehajtásakor alkalmazza.
- Megért, illetve értelmez összefüggő szövegeket, valamint vizuális jelekkel, tipográfiai eszközökkel, ikonokkal tagolt szövegeket, táblázatokat, adatsorokat, vizuális szövegeket mozgó-, állóképeket, térképeket, diagramokat.

c) attitűdje

- Vállalja és hitelesen képviseli szakmája társadalmi szerepét, alapvető viszonyát a világhoz.
- Nyitott szakmája átfogó gondolkodásmódjának és gyakorlati működése alapvető jellemzőinek hiteles közvetítésére, átadására.
- Törekszik arra, hogy önképzése a szakmai céljai megvalósításának egyik eszközévé váljon.

d) autonómiája és felelőssége

- Váratlan döntési helyzetekben is önállóan végzi az átfogó, megalapozó szakmai kérdések végiggondolását és adott források alapján történő kidolgozását.
- Szakmai útmutatás alapján végzi átfogó és speciális szakmai kérdések végiggondolását és adott források alapján történő kidolgozását.
- Önálló továbbtanulással vagy szervezett továbbképzések segítségével meglévő készségeit fejleszti és olyan új kompetenciákat sajátít el, amelyek segítségével alkalmassá válhat egy szervezeten belül felelősségteljes munkakör vállalására.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

Dr. Fazakas Sándor, egyetemi tanár, PhD, dr. habil.

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k):

a szak minden oktatója

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Dogmatikai Tanszék, Egyházszociológiai és Szociáletikai Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: - Tantárgy neve: Kötelezően választható tárgyak - Rendszeres sáv [1] 1, 2, 3') Tantárgy neve angolul: Elective Course – Systematic Theology [1] (1-3)	Kreditértéke: 3, 3, 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
A tantárgy mintatantervi besorolása: kötelezően választható tárgyak	
A tanóra típusa: kut.szem., kut.szem., kut.szem. és óraszám: 30, 30, 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: ha a kurzust meghirdető oktató alkalmaz sajátos ismeretátadási módot (pl. utazószeminárium), azt az aktuális félév tárgytematikája rögzíti	
A számonkérés módja: kollokvium/gyakorlati jegy, kollokvium/gyakorlati jegy, kollokvium/gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: ha a kurzust meghirdető oktató alkalmaz sajátos ismeretellenőrzési módot (pl. félévközi prezentációk, beadandó dolgozatok, olvasónaplók), azt az aktuális félév tárgytematikája rögzíti	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti/gyakorlati gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 50 kredit%	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3., 4., 8.	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): —	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A tantárgy lehetőséget kínál a hallgatóknak arra, hogy a rendszeres teológiai tanszékcsoport oktatói által meghirdetett szakmai, kötelezően választható kurzusaiból szabadon válogassanak, tantervüket az adott teológiai szakterületen (sávon) belül – a tantárgy kreditszámának összegéig – saját érdeklődésüknek megfelelően állítva össze, ezáltal pedig 1) lehetőséget kapjanak egy szűkebb tudományos kérdéskör elmélyültebb megismerésére, 2) a zömében irányított kutatómunkára, hallgatói szakelőadásokra és dolgozatokra épülő kurzusok (szemináriumok) révén a tudományos kutatómunka, előadás és publikáció készítésének módszertanát elsajátítsák, illetve begyakorolják.	
Számonkérési és értékelési rendszer:	
Szóbeli referátum és írásbeli házi dolgozat a szorgalmi időszakban. A hallgatók kiadott témá(k)ban referálnak a félév során, illetve egy otthon elkészített szemináriumi dolgozattal adnak számot a félév, illetve a kutatásuk során szerzett ismereteikről. A referátum és szemináriumi dolgozat, így a kurzus értékelése a Tanulmányi- és Vizsgaszabályzat 26.§ (4.a.) alapján, osztályzás a 28.§ (7) szerint történik.	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
Mivel minden félévben más és más tematikával indulnak a kurzusok, így az irodalom is változik – lásd az adott kurzus leírásában.	
Azoknak a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	
a) tudása Ismeri szakterülete általános és specifikus jellemzőit, határait, legfontosabb fejlődési irányait, a szakterület kapcsolódását a rokon szakterületekhez.	

Részletekbe menően ismeri az adott szakterület összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő terminológiát.
Ismeri szakterületének sajátos kutatási (ismeretszerzési és problémamegoldási) módszereit, absztrakciós technikáit, az elvi kérdések gyakorlati vonatkozásainak kidolgozási módjait.
Részletekbe menően ismeri a szakterületéhez kapcsolódó jogi szabályozást, az etikai normákat.

b) képességei

Sokoldalú, interdiszciplináris megközelítéssel azonosít speciális szakmai problémákat, feltárja és megfogalmazza az azok megoldásához szükséges részletes elméleti és gyakorlati hátteret.

A szakterület elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát a problémák megoldásakor innovatív módon alkalmazza.

Magas szinten használja a szakterület ismeretközvetítési technikáit, és dolgozza fel a magyar és idegen nyelvű publikációs forrásait, rendelkezik a hatékony információkutatás, -feldolgozás ismereteivel a szakterülete vonatkozásában.

c) attitűdje

Új, komplex megközelítést kívánó, stratégiai döntési helyzetekben, illetve nem várt élethelyzetekben is a jogszabályok és etikai normák teljes körű figyelembevételével hozza meg döntését.

Fejlett szakmai identitással, hivatástudattal rendelkezik, amelyet a szakmai és szélesebb társadalmi közösség felé is vállal.

Törekszik arra, hogy szakterülete legújabb eredményeit saját fejlődésének szolgálatába állítsa.

d) autonómiája és felelőssége

Bekapcsolódik kutatási és fejlesztési projektekbe, a projektcsoportban a cél elérése érdekében autonóm módon, a csoport többi tagjával együttműködve mozgósítja elméleti és gyakorlati tudását, képességeit.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

Dr. Fazakas Sándor, egyetemi tanár, PhD, dr. habil

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k):

Dr. Baráth Béla Levente, egyetemi tanár, PhD, dr. habil

Dr. Fazakas Sándor, egyetemi tanár, PhD, dr. habil

Dr. Hörcsik Richárd, egyetemi tanár, PhD, dr. habil

Dr. Kovács Ábrahám, egyetemi docens, PhD, dr. habil

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Szociáletikai és Egyházszociológiai Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: - Tantárgy neve: Kötelezően választható tárgyak - Biblikus sáv [1] (1, 2, 3) Tantárgy neve angolul: Elective Course – Biblical Studies [1] (1, 2, 3)	Kreditértéke: 3, 3, 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
A tantárgy mintatantervi besorolása: kötelezően választható tárgyak	
A tanóra típusa: kut.szem., kut.szem., kut.szem. és óraszám: 30, 30, 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: ha a kurzust meghirdető oktató alkalmaz sajátos ismeretátadási módot (pl. utazószeminárium), azt az aktuális félév tárgytematikája rögzíti	
A számonkérés módja: kollokvium/gyakorlati jegy, kollokvium/gyakorlati jegy, kollokvium/gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: ha a kurzust meghirdető oktató alkalmaz sajátos ismeretellenőrzési módot (pl. félévközi prezentációk, beadandó dolgozatok, olvasónaplók), azt az aktuális félév tárgytematikája rögzíti	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 50 kredit%	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): T-TL: 4., 6., 7. OVAL: 2., 6., 9.	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód:- tantárgy neve:-	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A tantárgy lehetőséget kínál a hallgatóknak arra, hogy a <i>bibliai tanszékcsoport</i> (Ószövetségi Tanszék, Újszövetségi Tanszék, Bibliai teológiai és Vallástörténeti Tanszék) oktatói által meghirdetett szakmai, kötelezően választható kurzusaiból szabadon válogassanak. Tantervüket így a bibliatudomány szakterületen (biblikus sávon) belül – a tantárgy kreditszámának összegéig – saját érdeklődésüknek megfelelően állíthatják össze, ezáltal pedig 1) lehetőséget kapnak egy szűkebb tudományos kérdéskör elmélyültebb megismerésére, 2) a zömében irányított kutatómunkára, hallgatói szakelőadásokra és dolgozatokra épülő kurzusok (kutatószemináriumok) révén a tudományos kutatómunka, előadás és publikáció készítésének módszertanát sajátíthatják el, illetve gyakorolhatják be.	
Számonkérési és értékelési rendszer:	
A számonkérés módját a meghirdetett kurzus aktuális tárgytematikája rögzíti (kollokvium vagy gyakorlati jegy). Az értékelés a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 26. §-ban rögzített ötfokozatú osztályzattal történik.	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
Ajánlott irodalom: GYURGYÁK J.: <i>A tudományos írás alapjai – Útmutató szemináriumi és tudományos diákköri értekezést, szakdolgozatot és disszertációt íróknak</i> , Osiris Kiadó, Budapest, 2019, ISBN: 978-963-276-349-1 A speciális irodalomjegyzéket minden félévben a tárgyat meghirdető oktatók teszik közzé a kurzusleírásban, illetve egyeztetik a hallgatókkal.	

Azoknak a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

- Ismeri szakterülete általános és specifikus jellemzőit, határait, legfontosabb fejlődési irányait, a szakterület kapcsolódását a rokon szakterületekhez.
- Ismeri szakterületének sajátos kutatási (ismeretszerzési és problémamegoldási) módszereit, absztrakciós technikáit, az elvi kérdések gyakorlati vonatkozásainak kidolgozási módjait.
- Jól ismeri szakterülete szókincsét, az írott és beszélt nyelvi kommunikáció sajátosságait: legfontosabb formáit, módszereit, és technikáit anyanyelvén és legalább egy idegen nyelven.

b) képességei

- Elvégzi az adott szakterület ismeretrendszerét alkotó különböző elképzelések részletes analizisét, az átfogó és speciális összefüggéseket szintetizálva megfogalmazza és ezekkel adekvát értékelő tevékenységet végez.
- Magas szinten használja a szakterület ismeretközvetítési technikáit, és dolgozza fel a magyar és idegen nyelvű publikációs forrásait, rendelkezik a hatékony információkutatás, -feldolgozás ismereteivel a szakterülete vonatkozásában.

c) attitűdje

- Hitelesen közvetíti szakmája összefoglaló és részletezett problémaköreit.
- Törekszik arra, hogy szakterülete legújabb eredményeit saját fejlődésének szolgálatába állítsa.

d) autonómiája és felelőssége

- Jelentős mértékű önállósággal végzi átfogó és speciális szakmai kérdések végiggondolását és adott források alapján történő kidolgozását.
- Bekapcsolódik kutatási és fejlesztési projektekbe, a projektcsoportban a cél elérése érdekében autonóm módon, a csoport többi tagjával együttműködve mozgósítja elméleti és gyakorlati tudását, képességeit.
- Különböző bonyolultságú és különböző mértékben kiszámítható kontextusokban a módszerek és technikák széles körét alkalmazza önállóan a gyakorlatban.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse: Dr. Németh Áron egyetemi docens, PhD, dr.habil

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k):

Dr. Kustár Zoltán egyetemi tanár, PhD, dr. habil.

Dr. Ledan-Muntean István adjunktus, PhD, dr.habil.

Dr. Hodossy-Takács Előd egyetemi tanár, PhD, dr. habil.

Dr. Kókai Nagy Viktor egyetemi docens, PhD, dr. habil.

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Ószövetségi Tanszék

Tantárgyleírás

Tantárgy kódja: - Tantárgy neve: Kötelezően választható tárgyak – Bibliikus sáv [2] (1, 2, 3, 4) Tantárgy neve angolul: Elective Course – Biblical Studies [2] (1, 2, 3, 4)	Kreditértéke: 3, 3, 3, 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
A tantárgy mintatantervi besorolása: kötelezően választható tárgyak	
A tanóra típusa: kut.szem., kut.szem., kut.szem, kut.szem. és óraszám: 30, 30, 30, 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: ha az oktató alkalmaz ilyeneket (pl. utazószeminárium), azt az aktuális tárgytematika rögzíti	
A számonkérés módja: kollokvium/gyakorlati jegy, kollokvium/gyakorlati jegy, kollokvium/gyakorlati jegy, kollokvium/gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: ha az oktató alkalmaz sajátos ilyeneket (pl. félévközi prezentációk, beadandó dolgozatok, olvasónaplók), azt az aktuális tárgytematika rögzíti	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 50 kredit%	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 7, 8, 9, 10	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): az aktuális tárgytematika rögzíti	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A tantárgy lehetőséget kínál a hallgatóknak arra, hogy <i>a bibliai tanszékcsoport</i> (Ószövetségi Tanszék, Újszövetségi Tanszék, Bibliai Teológiai és Vallástörténeti Tanszék) oktatói által meghirdetett szakmai, kötelezően választható kurzusaiból szabadon válogassanak. Tantervüket így a bibliai tudományok szakterületen (az ún. biblikus sávon) belül – a tantárgy kreditszámának összegéig – saját érdeklődésüknek megfelelően állíthatják össze. Ezáltal a hallgatók ○ lehetőséget kapnak a bibliai tudományokon belül egy szűkebb tudományos kérdéskör elmélyültebb megismerésére, ○ a zömében irányított kutatómunkára, hallgatói szakelőadásokra és beadandó dolgozatokra épülő kurzusok (kutatószemináriumok) révén elsajátíthatják, illetve begyakorolhatják a tudományos kutatómunka, előadás és publikáció készítésének módszertanát.	
Számonkérési és értékelési rendszer:	
A számonkérés módját a meghirdetett kurzus aktuális tárgytematikája rögzíti (kollokvium vagy gyakorlati jegy). Az értékelés a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 26. §-ban rögzített ötfokozatú osztályzattal történik.	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
Az irodalomjegyzéket minden félévben a tárgyat meghirdető oktatók teszik közzé a kurzusleírásban, illetve egyeztetik a hallgatókkal.	
Azoknak a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	

a) tudása

- Ismeri szakterülete általános és specifikus jellemzőit, határait, legfontosabb fejlődési irányait, a szakterület kapcsolódását a rokon szakterületekhez.
- Ismeri szakterületének sajátos kutatási (ismeretszerzési és problémamegoldási) módszereit, absztrakciós technikáit, az elvi kérdések gyakorlati vonatkozásainak kidolgozási módjait.
- Jól ismeri szakterülete szókincsét, az írott és beszélt nyelvi kommunikáció sajátosságait: legfontosabb formáit, módszereit, és technikáit anyanyelvén és legalább egy idegen nyelven.

b) képességei

- Elvégzi az adott szakterület ismeretrendszerét alkotó különböző elképzelések részletes analizisét, az átfogó és speciális összefüggéseket szintetizálva megfogalmazza és ezekkel adekvát értékelő tevékenységet végez.
- Magas szinten használja a szakterület ismeretközvetítési technikáit, és dolgozza fel a magyar és idegen nyelvű publikációs forrásait, rendelkezik a hatékony információkutatás, -feldolgozás ismereteivel a szakterülete vonatkozásában.

c) attitűdje

- Hitelesen közvetíti szakmája összefoglaló és részletezett problémaköreit.
- Törekszik arra, hogy szakterülete legújabb eredményeit saját fejlődésének szolgálatába állítsa.

d) autonómiája és felelőssége

- Jelentős mértékű önállósággal végzi átfogó és speciális szakmai kérdések végiggondolását és adott források alapján történő kidolgozását.
- Bekapcsolódik kutatási és fejlesztési projektekbe, a projektcsoportban a cél elérése érdekében autonóm módon, a csoport többi tagjával együttműködve mozgósítja elméleti és gyakorlati tudását, képességeit.
- Különböző bonyolultságú és különböző mértékben kiszámítható kontextusokban a módszerek és technikák széles körét alkalmazza önállóan a gyakorlatban.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse:

Dr. Kókai-Nagy Viktor egyetemi docens, PhD, dr. habil.

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k):

Dr. Kustár Zoltán egyetemi tanár, PhD, dr. habil.

Dr. Németh Áron egyetemi docens, PhD, dr. habil.

Dr. Ledan-Muntean István adjunktus, PhD, dr.habil.

Dr. Hodossy-Takács Előd egyetemi docens, PhD, dr. habil.

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Bibliai Teológiai és Vallástörténeti Tanszék